

Dogfen ir Cyhoedd

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Mr Richard Parry Jones, BA, MA.
Prif Weithredwr – Chief Executive

CYNGOR SIR YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
Swyddfeydd y Cyngor - Council Offices
LLANGFNI
Ynys Môn - Anglesey
LL77 7TW

Ffôn / tel (01248) 752500
Ffacs / fax (01248) 750839

RHYBUDD O GYFARFOD	NOTICE OF MEETING	
PWYLLGOR SAFONAU	STANDARDS COMMITTEE	
DYDD MERCHER, 12 MEHEFIN 2013 am 2.00 o'r gloch	WEDNESDAY, 12 JUNE, 2013 at 2.00 p.m.	
YSTAFELL BWYLLGOR 1, SWYDDFEYDD Y CYNGOR, LLANGFNI	COMMITTEE ROOM 1, COUNCIL OFFICES, LLANGFNI	
Swyddog Pwyllgor	Mrs. Mairwen Hughes (01248) 752515	Committee Officer

Aelodau Annibynnol / Independent Members

Denise Harris Edwards
Islwyn Jones
Leslie Lord
Dilys Shaw
Michael Wilson

Yn cynrychioli'r Cyngor Sir / Representing the County Council

Cynghorydd Trefor Lloyd Hughes
Cynghorydd Dafydd Rhys Thomas

Yn cynrychioli'r Cynghorau Tref/Cymuned / Representing the Town/Community Councils

Cynghorydd William Raymond Evans
Cynghorydd John Roberts

R H A G L E N

1 **DATGANIAD O DDIDDORDEB**

2 **COFNODION Y CYFARFOD** (Tudalennau 1 - 6)

Cadarnhau cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 13 Mawrth, 2013. (*Papur 'A'*)

3 **CWYNION AM YMDDYGIAD I'R OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU** (Tudalennau 7 - 10)

3A Adroddiad gan y Swyddog Gofal Cwsmer ar ffurf matrices wedi ei ddiweddarau i Gynghorwyr Sir ac a ddarperir er sylw'r Pwyllgor. Er gwybodaeth ac unrhyw gwestiynau. (*Papur 'B'*)

3B Adroddiad gan y Swyddog Gofal Cwsmer ar ffurf matrices wedi ei ddiweddarau ar gyfer Cynghorau Tref a Chymuned ac a ddarperir i sylw'r Pwyllgor. Er gwybodaeth ac unrhyw gwestiynau. (*Papur 'C'*)

4 **PENDERFYNIADAU'R PANEL DYFARNU** (Tudalennau 11 - 30)

Adroddiad cryno gan y Swyddog Gofal Cwsmer. (*Papur 'CH'*)

5 **CYNHADLEDD PWYLLGOR SAFONAU CENEDLAETHOL** (Tudalennau 31 - 36)

Adroddiad llafar gan Gadeirydd y Pwyllgor Safonau. (*Papur 'D'*)

6 **FFORWM PWYLLGOR SAFONAU GOGLEDD CYMRU 20 MAI, 2013** (Tudalennau 37 - 48)

Adroddiad llafar gan Gadeirydd y Pwyllgor Safonau. (*Papur 'DD'*)

7 **ADRODDIAD BLYNYDDOL Y PWYLLGOR SAFONAU 2012/13 A RHAGLEN WAITH AR GYFER 2013/14** (Tudalennau 49 - 72)

Adroddiad llafar gan Gadeirydd y Pwyllgor Safonau. (*Papur 'E'*)

8 **NEWIDIADAU I'R CYFANSODDIAD FEL Y PENDERFYNWYD GAN Y CYNGOR AR 23 MAI, 2013** (Tudalennau 73 - 154)

8A Protocol Cyfryngau Cymdeithasol (*Papur 'F'*)

8B Rheolau Gweithdrefn Cynllunio (*Papur 'FF'*)

8C Protocol Hunanreoleiddo (*Papur 'G'*)

8CH Polisi GDG Newydd (*Papur 'NG'*)

9 **GWEDDARLLEDU/PRESENOLDEB O BELL A CHEFNOGAETH TGCH I GYNGHORAU TREF A CHYMUNED** (Tudalennau 155 - 158)

Adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaethau Democraidd. (*Papur 'H'*)

10 **HYFFORDDIANT I AELODAU AR Y FFRAMWAITH MOESEGOL** (Tudalennau 159 - 186)

(Papur 'I')

11 CAU ALLAN Y WASG A'R CYHOEDD

Ystyried mabwysiadu'r canlynol :-

"Dan Adran 100(A)(4) Deddf Llywodraeth Leol 1972, cau allan y wasg a'r cyhoedd o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem(au) a ganlyn oherwydd y gallai olygu datgelu gwybodaeth eithriedig fel y'i diffinnir ym Mharagraff 12, Rhan I, Atodlen 12A y Ddeddf honno a'r Prawf Budd y Cyhoedd sydd ynglwm.

12 COFNODION Y CYFARFOD A'R PENDERFYNIAD A WNAED AR 7 MAWRTH, 2013 (Tudalennau 187 - 200)

(Papur 'L')

This page is intentionally left blank

PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 13 Mawrth 2013

YN BRESENNOL:

Aelodau Annibynnol

Michael Wilson (Cadeirydd)
Islwyn Jones (Is-Gadeirydd)

Denise Harris Edwards
Leslie Lord
Dilys Shaw

Yn cynrychioli'r Cynghorau Tref/Cymuned

John Roberts

WRTH LAW:

Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddiaeth/Swyddog Monitro),
Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol (ar gyfer eitem 10(b),
Rheolydd y We a Gwybodaeth Corfforaethol (PA) (ar gyfer eitem 3),
Swyddog Gwybodaeth Corfforaethol (HP) (ar gyfer eitem 11),
Swyddog Gofal Cwsmer (BJ) (ar gyfer eitemau 5, 6 a 7),
Uwch Swyddog Datblygu Adnoddau Dynol (MW) (ar gyfer eitem 4),
Swyddog Pwyllgor (MEH).

HEFYD YN BRESENNOL: Dim

YMDDIHEURIADAU:

Y Cynghorydd Ieuan Williams (Yn cynrychioli'r Cyngor Sir),
Y Cynghorydd Raymond Evans (Yn cynrychioli'r Cynghorau Tref a
Chymuned).

Roedd yr Aelodau'n dymuno adferiad iechyd llwyr a buan i Mr. Raymond Evans a oedd yn yr ysbyty.

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiad o ddiddordeb.

2 COFNODION Y CYFARFOD

Dywedodd y Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddiaeth) / Swyddog Monitro bod y Pwyllgor Safonau (Gwrandawriad) yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 7 Mawrth 2013 wedi mabwysiadu'r cofnodion ond wedi gohirio ystyried y materion oedd yn codi ar eitemau 7 i 10.

MATERION YN CODI

7. Penderfyniad y Panel Dyfarnu ynglŷn ag Apêl

Rhoddodd y Cadeirydd adroddiad llafar ar ei deimladau yn dilyn ei gyfarfod ef a'r Is-Gadeirydd gydag Arweinyddion y Grwpiau Gwleidyddol yn ddiweddar. Dywedodd ei fod yn falch o allu adrodd i Arweinyddion y Grwpiau fynegi barn hollol gadarnhaol ynglŷn â gwaith y Pwyllgor Safonau.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

GWEITHREDU : Bod cyfarfod yn cael ei drefnu gyda Chadeirydd ac Is-Gadeirydd y Pwyllgor Safonau ac Arweinyddion y Grwpiau yn dilyn Etholiadau'r Cyngor Sir ym Mai.

8 (b) Cyflwyno Adolygiadau Datblygiad Personol i Aelodau

Dywedodd y Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddiaeth) / Swyddog Monitro bod y Pwyllgor wedi ceisio gweld a allai hyfforddiant fod yn orfodol i'r Pwyllgor Archwilio. Dywedodd y Swyddog nad oes unrhyw ofnion penodol yn y cyfarwyddyd i ganiatáu hyfforddiant gorfodol. Fodd bynnag, fe allai'r Pwyllgor Safonau argymhell y dylai hyfforddiant fod yn orfodol fel sydd wedi ei nodi yn y Côd Ymddygiad ar gyfer Pwyllgorau Cynllunio a Gorchmynion a Thrwyddedu.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

GWEITHREDU : Bod eitem yn cael ei rhoi gerbron cyfarfod o'r Pwyllgor Safonau yn y dyfodol o safbwynt y trafodaethau sydd eu hangen ynglŷn â hyfforddiant gorfodol ar gyfer aelodau'r Pwyllgor Archwilio.

9. Fforwm Pwyllgor Safonau Gogledd Cymru

Nododd y Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddiaeth) / Swyddog Monitro bod gwahoddiad yn awr wedi ei roi i gynrychiolwyr o Swyddfa Archwilio Cymru a Llywodraeth Cymru i fynychu'r cyfarfod nesaf o Fforwm Pwyllgor Safonau Gogledd Cymru.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

GWEITHREDU : Dim.

10. Newidiadau Arfaethedig i'r Cyfansoddiad / Protocolau

Nododd y Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddiaeth) / Swyddog Monitro bod newidiadau bellach wedi eu cytuno gyda'r Swyddogion perthnasol a'r Is-Gadeirydd parthed newidiadau i 5.3.17 y Cyfansoddiad.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

GWEITHREDU : Bod y newidiadau yn 5.3.17 y Cyfansoddiad yn cael eu cyhoeddi ar wefan y Cyngor Sir ar unwaith.

3 CYHOEDDI COFRESTRAU STATUDOL AR-LEIN

Cyflwynwyd - adroddiad gan Reolwr y We a Gwybodaeth Gorfforaethol ynglŷn â chynnydd, gweithrediad a hyfforddiant cynefino y bwriedir ei gynnal ar gyfer Aelodau newydd a'r rheini sy'n dychwelyd.

Dywedwyd y bydd y Gofrestr Rhoddion a Lletygarwch ar gael ar lein o 1 Mawrth 2013 ac y bydd yn cael ei hychwanegu at y system Modern.Gov fel y gall y cyhoedd ei gweld. Bu'r Gofrestr Safonol o ddiddordebau ar-lein ers dechrau mis Ionawr 2013 a bydd yr holl Aelodau o'r Cyngor Sir a gânt eu hethol yn dilyn etholiadau mis Mai yn derbyn hyfforddiant ar sut i ddiweddarau'r fersiwn ar-lein.

Nodwyd ymhellach bod rhaglenni a phapurau'r Pwyllgorau wedi bod yn cael eu cyhoeddi ar y rhyngwrwyd gan yr Adain Gwasanaethau Pwyllgor ers dechrau mis Ionawr. Bydd pob datganiad o ddiddordeb mewn cyfarfodydd yn cael eu hychwanegu ar wahân i'r system Modern.Gov a bydd hynny yn caniatáu i'r cyhoedd chwilio am unrhyw Aelod unigol. Bydd hyfforddiant yn cael ei ddarparu i'r holl Aelodau etholedig ar ôl etholiad y Cyngor Sir ym Mai 2013 a hynny fel rhan o'u rhaglen hyfforddiant.

Dywedodd y Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddiaeth) / Swyddog Monitro y bydd yn rhaid cyhoeddi datganiad yn y wasg yn dweud y bydd y cofrestrau a enwyd yn yr adroddiad hwn i'w gweld ar-lein.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

GWEITHREDU : Bod adroddiad diweddarau'n cael ei gyflwyno i'r cyfarfod nesaf o'r Pwyllgor Safonau parthed y cynnydd gyda chyhoeddi'r Cofrestrau Statudol ar-lein.

4 CYNLLUN DATBLYGU AELODAU AC ADOLYGIADAU DATBLYGIAD PERSONOL

Rhoddodd yr Uwch Swyddog Datblygu adroddiad ar y Cynllun Datblygu Aelodau a'r Adolygiadau Datblygiad Personol. Nodwyd mai'r bwriad yw cael hyfforddiant ar y Côt Ymddygiad i Aelodau Etholedig newydd yn dilyn etholiadau'r Cyngor Sir ym Mai 2013.

Dywedodd y Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddiaeth) / Swyddog Monitro y bydd y Cynllun Hyfforddi 12 mis i Aelodau yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor llawn ym Mai gan Gadeirydd y Gwasanaethau Democraataidd. Roedd yn ystyried y dylid rhoi eitem safonol ar raglen y Pwyllgor Gwasanaethau Democraataidd yng nghyswllt yr Adolygiadau Datblygiad Personol.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad a gofyn i Bennaeth y Gwasanaethau Democraataidd roi eitem safonol ar raglen y Pwyllgor Gwasanaethau Democraataidd yn ymwneud â'r Adolygiadau Datblygiad Personol.

GWEITHREDU : Fel a nodir uchod.

5 PROSIECT RHEOLI CWYNION

Cyflwynwyd – adroddiad diweddarau gan y Swyddog Gofal Cwsmer ar statws presennol y Prosiect Rheoli Cwynion.

Nodwyd bod y Polisi Pryderon a Chwynion a'r Polisi Ymddygiad Annerbyniol gan Achwynwr wedi eu cyflwyno i'r Cyngor llawn ar 5 Mawrth 2013 i'w mabwysiadu. Cynhelir Archwiliad Mewnol ar weithrediad y Polisi Pryderon a Chwynion yn Ebrill 2013 ac wedyn ymhen 6 mis gyda phwyslais arbennig ar sicrhau bod adrannau'n cofnodi cwynion yn y ffordd gywir. Bydd y Rheolwr Archwilio Mewnol yn cyflwyno adroddiad i'r Pwyllgor Safonau yn ei gyfarfod ym mis Rhagfyr yng nghyswllt adolygiad archwilio o'r Polisi Cwynion.

Cododd yr Aelodau faterion yn ymwneud â thaliadau iawndal yng nghyswllt cwynion yn erbyn y Cyngor Sir a lefel y taliadau a roddwyd. Dywedodd y Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddiaeth) / Swyddog Monitro bod y Polisi iawndal fel yr argymhellwyd gan Lywodraeth Cymru yn cynnwys disgwyliad y bydd Cymal iawndal yn cael ei gynnwys yn y Polisi. Bydd y Pennaeth Gwasanaeth yn yr adain lle cododd yr anghydfod yn penderfynu beth fydd lefel y taliad iawndal mewn ymgynghoriad gyda'r Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad.

GWEITHREDU : Bod y Rheolwr Archwilio Mewnol yn cael ei wahodd i'r Pwyllgor Safonau ym mis Rhagfyr yng nghyswllt adolygiad archwilio ar y Polisi Cwynion.

6 CWYNION AM YMDDYGIAD I'R OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU

6(a) Cyflwynwyd, er gwybodaeth – adroddiad gan y Swyddog Gofal Cwsmer ar ffurf matrices wedi ei ddiweddarau i Gynghorwyr Sir.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad er gwybodaeth.

GWEITHREDU : Diweddariad ar unrhyw ddatblygiadau pellach gan y Swyddog Gofal Cwsmer yn y cyfarfod nesaf o'r Pwyllgor Safonau.

6(b) Cyflwynwyd, er gwybodaeth – adroddiad gan y Swyddog Gofal Cwsmer ar ffurf matrices wedi ei ddiweddarau i Gynghorau Tref a Chymuned.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad er gwybodaeth.

GWEITHREDU : Diweddariad ar unrhyw ddatblygiadau pellach gan y Swyddog Gofal Cwsmer yn y cyfarfod nesaf o'r Pwyllgor Safonau.

7 CRYNODEB O BENDERFYNIADAU'R PANEL DYFARNU

Cyflwynwyd a nodwyd – adroddiad gan y Swyddog Gofal Cwsmer mewn perthynas â'r uchod. Dywedwyd na chafwyd gwybod am unrhyw achosion newydd.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

GWEITHREDU : Ceir diweddariad ar unrhyw ddatblygiadau pellach gan y Swyddog Gofal Cwsmer yn y cyfarfod nesaf o'r Pwyllgor Safonau.

8 CYNHADLEDD GENEDLAETHOL Y PWYLLGORAU SAFONAU

Cyflwynwyd, er gwybodaeth – Rhaglen y Gynhadledd a Rhestr o'r sawl sydd wedi eu henwebu i fynychu Cynhadledd Safonau Cymru sydd i'w chynnal yn Venue Cymru Llandudno ar 19 Ebrill 2013.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

GWEITHREDU : Bod unrhyw lefydd ychwanegol yn y Gynhadledd yn cael eu dyrannu i Aelodau'r Pwyllgor Safonau nad ydynt wedi eu henwebu i fynychu.

9 NEWIDIADAU I'R CYFANSODDIAD FEL Y PENDERFYNWYD ARNYNT GAN Y CYNGOR LLAWN AR 5 MAWRTH, 2013

9(a) Cyflwynwyd er gwybodaeth – adroddiad ar y newidiadau i'r Cyfansoddiad.

Cyfeiriodd y Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddiaeth) / Swyddog Monitro at y prif newidiadau Cyfansoddiadol i wella'r ffordd y bydd y Cyngor newydd yn gweithio ar ôl 2 Mai 2013, ond yn arbennig i gymryd i ystyriaeth bwysau gwaith corfforaethol a'r nifer lai o aelodau. Roedd y newidiadau yn ymwneud â :-

Gwneud hyfforddiant i Aelodau ar y Côd Ymddygiad yn orfodol;
Lleihau nifer y Pwyllgorau Sgriwtini o 5 i 2;
Gostwng y niferoedd ar y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion (a Thrwyddedu) o 14 i 11;
Gostwng Aelodaeth y Cyngor Sir ar y Pwyllgor Archwilio o 10 i 8;
Lleihau'r nifer ar y Pwyllgor Gwaith o 10 i 7 (i gynnwys yr Arweinydd a'r Dirprwy Arweinydd);
Mabwysiadu'r Protocol Perthynas Aelodau a Swyddogion yn dilyn ei adolygu;
Mabwysiadu'r protocol ar gyfer Wardiau Amlaelod.

PENDERFYNWYD nodi'r newidiadau i'r Cyfansoddiad fel y maent wedi eu nodi uchod.

GWEITHREDU : Nodi y bydd y newidiadau i'r Cyfansoddiad yn cael eu trafod yn y Pwyllgor Gwaith ar 18 Chwefror a gan y Cyngor Sir llawn yn ei gyfarfod ar 5 Mawrth 2013.

9(b) Cyflwynwyd er gwybodaeth – adroddiad ar y newid i'r Polisi Indemniadau.

Dywedodd y Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddiaeth) / Swyddog Monitro bod Llywodraeth Cymru o blaid diwygio'r Polisi cyfredol i gyflwyno uchafswm cap o £20k yn yr achosion sy'n ymwneud ag amddiffyn cwynion i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

Roedd yr Is-Gadeirydd yn ystyried bod angen diwygio 4.1 y Polisi i ddarllen '..... y dylai unrhyw indemniad a roddir i Aelod i amddiffyn honiadau o dorri neu doriadau yn y Côd Ymddygiad fod yn destun **uchafswm** cap o £20k.

Roedd y Cynghorydd John Roberts yn dymuno iddo gael ei gofnodi ei fod yn siomedig yn y fersiwn Gymraeg o lythyr y Gweinidog oedd ynghlwm wrth yr adroddiad hwn.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad.

GWEITHREDU : Bod y Polisi yn cael ei newid fel yn 4.1 uchod.

10 NEWIDIADAU ARFAETHEDIG I'R CYFANSODDIAD

10(a) Cyflwynwyd - adroddiad ar 'Egwyddorion Cyffredinol am Brothocol wedi ei Adolygu ar gyfer Datrysiad Lleol'.

Adroddwyd bod y Pwyllgor Safonau, fel rhan o'i Raglen Waith am 2012/13, wedi adolygu'r Protocol cyffredol ac wedi cyflwyno argymhellion am newid. Bydd Cadeirydd y Pwyllgor Safonau yn cyflwyno'r Protocol i'r Pwyllgor Gwaith ac i'r Cyngor llawn.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

GWEITHREDU : Nodi y bydd y Protocol yn cael ei anfon ymlaen i'r Pwyllgor Gwaith i'w ystyried ac wedi hynny i'r Cyngor llawn.

10(b) Cyflwynwyd – adroddiad ar y 'Rheolau Gweithdrefn Gynllunio' ac i wneud newidiadau i'r Cyfansoddiad, Adran 4.6 i gymryd wardiau Amlaelod i ystyriaeth yn dilyn etholiadau'r Cyngor Sir 2013.

Bwriadwyd y newidiadau i fod yn rhai mor ganiataol ag sy'n bosibl i ganiatáu i unrhyw un o'r 'aelodau lleol' mewn ward newydd alw cais cynllunio yn y ward honno i mewn i'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion a bydd y newidiadau yn caniatáu i unrhyw un neu i bob un o'r aelodau lleol yn y ward honno gael siarad yn y Pwyllgor ar y cais hwnnw fydd wedi ei alw i mewn, fel Aelod Lleol. Nodwyd y bydd y newidiadau hyn yn cael eu hanfon ymlaen i'w hargymhell gan y Pwyllgor Gwaith ac wedi hynny i'r Cyngor llawn.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

GWEITHREDU : Nodi y bydd y newidiadau i'r Rheolau Gweithdrefn Gynllunio yn cael eu hanfon ymlaen i'r Pwyllgor Gwaith i'w hystyried ac wedi hynny i'r Cyngor llawn.

11 PROTOCOL DRAFFT AR DDEFNYDDIO CYFRYNGAU CYMDEITHASOL MEWN CYFARFODYDD

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Swyddog Gwybodaeth Gorfforaethol ar y Protocol Cyfryngau Cymdeithasol drafft i Aelodau y bwriedir iddo reoleiddio'r defnydd a wneir o gyfryngau cymdeithasol gan Aelodau etholedig yn swyddogol ac yn breifat. Mae'r protocol hefyd yn ymwneud â'r defnydd o gyfryngau cymdeithasol mewn cyfarfodydd gan y cyhoedd.

Dywedwyd mai bwriad y protocol oedd nodi'n glir sut y dylai Aelodau Etholedig ryngweithio gyda chyfryngau cymdeithasol, fel Cynghorwyr Sir ac unigolion. Mae'r protocol hefyd yn ymwneud â'r defnydd a wneir o gyfryngau cymdeithasol gan aelodau o'r cyhoedd sy'n mynychu cyfarfodydd o'r Cyngor, y Pwyllgor Gwaith a chyfarfodydd Pwyllgorau eraill. Mae mater caniatáu defnyddio cyfryngau cymdeithasol yn ystod cyfarfodydd y Cyngor gan newyddiadurwyr a'r cyhoedd yng Nghymru yn rhan o drafodaeth sydd yn parhau. Roedd y Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau wedi ysgrifennu'n ddiweddar at Awdurdodau Lleol Cymru i fynegi ei gefnogaeth i wella tryloywder y gweithgareddau trwy hyrwyddo mynediad ar-lein. Fodd bynnag, pwysleisiwyd y gallai defnydd amhriodol o gyfryngau cymdeithasol gan Aelodau etholedig olygu o bosib torri'r Côt Ymddygiad. Felly, mae'n bwysig bod Aelodau etholedig yn cydnabod y risgiau sy'n gysylltiedig â'r cyfryngau cymdeithasol ac yn sicrhau nad ydynt yn defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol mewn ffordd sy'n torri'r Côt Ymddygiad.

Roedd Aelodau'r Pwyllgor o'r farn y dylid rhoi ystyriaeth i'r ffaith y gallai defnydd o, e.e. 'Trydar' mewn cyfarfod dynnu sylw aelodau oddi wrth y cyfarfod ac yn arbennig felly, y ffaith y gallai gwybodaeth anghywir gael ei thrydar drwy'r cyfryngau cymdeithasol. Ystyriwyd mai ychydig iawn o ddefnydd y dylid ei wneud o ddyfeisiau symudol mewn cyfarfodydd ac y dylai'r defnydd hwnnw gael ei wneud mewn modd nad yw'n rhy amlwg.

Dyweddod y Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddiaeth) / Swyddog Monitro bod bid wedi ei hanfon i Lywodraeth Cymru am gyllid ar gyfer Gweddarlledu mewn cyfarfodydd. Rhagwelir y bydd y cais yn llwyddiannus a'r bwriad yw cael cynllun peilot gyda gweddarlledu mewn rhai cyfarfodydd o'r Cyngor Sir. Bydd angen hefyd ystyried cyflwyno gweddarlledu o bell. Yn unol â'r gofynion a oedd ynghlwm â darparu'r cyllid, dywedodd y Swyddog ymhellach y bydd raid sefydlu trefniadau gweddarlledu mewn Cynghorau Tref/Cymuned a hynny ar Sail Genedlaethol.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad mewn egwyddor.

GWEITHREDU : Nodi y bydd y protocol yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith i'w ystyried.

12 RHAGLEN WAITH 2012/13

Cyflwynwyd a derbyniwyd – Rhaglen Waith ar gyfer 2012/13.

MR. MICHAEL WILSON
CADEIRYDD

PAPUR / ENCLOSURE
B

**CWYNION I AC YMHOIADAU GAN YR OMBUDSMON – "O" -YNGLŶN Â CHYNGHORWYR CYNGOR SIR YNYS MÔN – MAI 2008
YMLAEN**

**COMPLAINTS TO AND INVESTIGATIONS BY THE OMBUDSMAN – "O" -REGARDING ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCILLORS –
MAY 2008 ONWARDS**

**DIWEDDARIAD / UPDATED – 30 Mai 2013 /30 May 2013
(diweddariad diwethaf / last update 22.02.13)**

Pwyllgor Safonau – 13.03.13 – Standards Committee

Enw'r Cyngorydd Name of Councillor	Enw'r Achwynnydd Name of Complainant	Cyfeirnod y Ffeil File Reference (i) Un ni/Ours (ii) "O"	Dyddiad y Gŵyn - "O" Complaint date - "O"	Disgrifiad Byr o'r Gŵyn Short Description of Complaint	Adrannau'r Cód Sections of the Code	Canlyniad Ymholiad "O" a'r dyddiad neu'r sefyllfa gyfredol Result of "O" Investigation and date or the current situation	Datblygiad Pellach Further Development
1. Cyngorydd Sir / County Councillor Newydd/New	Aelod o'r cyhoedd/ Member of the public	(i) 016752 (ii) 201204406	13.02.13	Peidio dangos parch ar eraill ac ymddwyn mewn ffordd sy'n dwyn anfri ar y swydd neu'r awdurdod / Failing to show respect for other and conduct likely to bring office or authority into disrepute	Rhan / section 4(b),6(1a)	21.02.13 – yr "O" am ymchwilio/ the "O" to investigate	Yn disgwyl penderfyniad yr "O"/ Awaiting the "O"'s decision

PAPUR / ENCLOSURE
C

CWYNIION I AC YMHOIADAU GAN YR OMBUDSMAN – "O" -YNGLŶN Â CHYNGHORWYR CYMUNEDOL A THREIF

**COMPLAINTS TO AND INVESTIGATIONS BY THE OMBUDSMAN – "O" -REGARDING TOWN AND COMMUNITY COUNCILLORS
Diweddariad – Mai 2013 / Update May 2013**

Pwyllgor Safonau- 12.6.13– Standards Committee

Enw'r Cynghorydd Name of Councillor	Enw'r Achwynnydd Name of Complainant	Cyfeirnod y Ffeil File Reference (i) Un ni/Ours (ii) "O"	Dyddiad y Gwyn - "O" Complaint date - "O"	Disgrifiad Byr o'r Gŵyn Short Description of Complaint	Canlyniad Ymholiad "O" a'r dyddiad neu'r sefyllfa gyfredol Result of "O" Investigation and date or the current situation	Datblygiad Pellach Further Development
Cynghorydd Cymunedol / Community Councillor Penmynydd & Star	Aelodau o'r Cyhoedd x 5 / Members of the Public x 5	015776- RMJ 201102856 015775 – RMJ 201102868 015777-RMJ 201102860 201103060 201103282	29.12.11 29.12.11 30.12.11 09.01.12 26.01.12	Methiant i ddatgan diddordeb mewn cais cynllunio ac wedi cymryd rhan yn y drafodaeth. Failure to declare an interest in a planning application and actively took part in the discussion	Cyfarfod arbennig o'r Pwllgor Safonau 7.3.13 i drafod yr achos gyda'r canlyniad bod y Cynghorydd yn derbyn cerydd. Special meeting of the Standards Committee 7.3.13 to discuss the matter resulting in the Councillor being issued with a censure.	Wedi Cau / Closed
Cynghorydd Cymunedol / Community Councillor Llanfaelog	Aelod o'r Cyngor Cymunedol x 5 / Member of the Community Council x 5	016435 – BJ 201201908 016436 – BJ 201201909 014647 – BJ 201201910 016438 – BJ 201201911 016439 – BJ 201201913	18.09.12	Defnyddio iaith ddifriol ac ymddygiad ymosodol mewn cyfarfod o'r cyngor Abusive language and aggressive behaviour in a council meeting	08.03.13 – Swyddogion o Swyddfa'r "O" yma yn cyfweid y Cynghorydd. 08.03.13 - Officers from the "O"'s Officer here to interview the Councillor	Yn disgwyl penderfyniad yr "O" / Awaiting the "O"'s decision

PAPUR / ENCLOSURE
CH

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Pwyllgor	Pwyllgor Safonau
Dyddiad y Cyfarfod	12 Mehefin 2013
Teitl yr Adroddiad	Canfyddiadau Panel Dyfarnu Cymru 1 Ebrill 2011 i 29 Mai 2013
Adroddiad Gan	Swyddog Gofal Cwsmer
Pwrpas yr Adroddiad	Rhoi gwybodaeth am rai o'r materion y deliodd Panel Dyfarnu Cymru â hwy

1.0 Cyflwyniad a Chefnidir

Sefydlwyd Panel Dyfarnu Cymru o ganlyniad i Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 ac y mae iddo ddwy swyddogaeth statudol:-

- Ffurio tribiwnlysoedd achos neu achosion dros dro i ystyried adroddiadau gan yr Ombwdsmon yn dilyn ymchwilio i honiadau bod aelod wedi methu â chydymffurfio gyda chôd ymddygiad ei awdurdod; ac
- Ystyried apeliadau gan aelodau yn erbyn penderfyniadau pwyllgorau safonau awdurdod lleol eu bod wedi torri'r côd ymddygiad.

Mae'r adroddiad hwn yn ymwneud â'r penderfyniadau wnaed gan y Panel Dyfarnu rhwng 1 Ebrill 2011 a 29 Mai 2013 ac fe'i bwriadwyd fel crynodeb ffeithiol o'r materion sy'n dod gerbron y Panel Dyfarnu. Ni fydd yn cymryd lle'r adroddiad sy'n cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor pan fydd cwyn yn ymwneud â Chyngor Sir Ynys Môn wedi bod gerbron y Panel Dyfarnu.

2.0 Penderfyniadau wnaed rhwng 1.4.11 a dyddiad yr adroddiad hwn

- 18.4.11 - Y Cyng. A James, Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen
- 18.5.11 - Y Cyng. M. Calver, Cyngor Cymuned Maenorbŷr
- 06.06.11 - Y Cyng. A. Brown, Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil
- 29.06.11 – Y Cyng. J. Adams-Lewis, Cyngor Sir Ceredigion
- 12.07.11 – Y Cyng. P Rogers, Heddlu Gogledd Cymru a Chyngor Sir Ynys Môn
- 27.10.11 – Cyn Cyng. F. Wildgust – Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen
- 27.10.11 - Y Cyng. P Seabourne – Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen
- 27.10.11 - Y Cyng. D Thomas, Dinas a Sir Abertawe
- 14.11.11 – Cyn Gyng. L. Bailey – Cyngor a Sir Abertawe
- 14.11.11 – Y Cyng. I. Tuck, Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil
- 03.01.12 - Y Cyng. K. Armstong-Braun, Cyngor Tref Saltney
- 18.6.12 - Y Cyng. M. Eckersley, Cyngor Sir Ddinbych
- 19.6.12 – Y Cyng. B. Durkin, Cyngor Sir Ynys Môn

22.8.12 – Y Cyng. A. Brown, Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil

5.11.12 – Y Cyng. A. Moss, Cyngor Cymuned Llantrisant

16.11.12 – Y Cyng H. Thomas, Cyngor Sir Ynys Môn

05.04.13 – Y Cyn Gyngorydd Whitby, Cyngor Cymuned Coedpoeth - **NEWYDD**

Gweler y Tabl isod sy'n rhoi crynodeb o'r materion y deliwyd â hwy a'r canlyniadau.

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
Y Cyngorydd A. James – Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen (27.4.11) APW/007/2010-011/CT	Methiant i ddatgan diddordeb a defnyddio'i swydd yn amhriodol pan yn gwneud rhoddion i fudiadau lleol o dan Lwfansau Cynlluniau Bychan y Cyngor	Ar sail y canfyddiadau feithiol, casglodd y Tribiwnlys Achos, trwy benderfyniad unfrydol, y bu methiant i gydymffurfio gyda Chôd Ymddygiad Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen	Torri'r Côt – Casglodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol fod cyfnod atal yn briodol – Atal am fis
Y Cyngorydd M. Calver – Cyngor Cymuned Maenorbyr (25.5.11) Apêl APW/009/2010-011/A	Apêl yn erbyn Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Benfro icdo dorri Côt Ymddygiad Cyngor Cymuned Maenorbyr ac y dylai gael ei geryddu ac y dylai ddilyn hyfforddiant ar y Côt. Honiadau gwreiddiol:- Cyhoeddi cofnodion drafft heb ganiatâd. Sylwadau ar wefan yn cyfateb i fwlio a hambygio ac/neu fethu dangos parch ac ystyriaeth. Datgelu gwybodaeth gyfrinachol (yn cynnwys	Cadarnhaodd y Panel Dyfarnu benderfyniad y Pwyllgor Safonau - ei fod wedi torri Côt Ymddygiad Cyngor Cymuned Manobier	Ystyriodd y Tribiwnlys Apêl yr holl ffeithiau, cyflwyniadau a sylwadau a wnaed a'i ganllawiau ei hun ynghylch cosbau mewn tribiwnlysoedd apêl. Nid oedd y Tribiwnlys Apêl yn gweld unrhyw reswm da yma i ymyrryd gyda'r gosb a bennwyd gan y Pwyllgor Safonau NODYN – Dymchwelwyd penderfyniadau'r Tribiwnlys Apêl a'r Pwyllgor Safonau yn dilyn Adolygiad Barnwrol yn yr Uchel Lys - Cyf [2012] EWHC 1172

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	<p>ariannol) nad oedd eto'n gyhoeddus.</p> <p>Gwneud sylwadau oedd yn dwyn anfri ar ei swydd ac/neu'r Cyngor.</p>		
<p>Y Cyngorydd A. Brown – Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil</p> <p>APW/006/2010-011/CT A</p> <p>APW/010/2010-011/CT</p>	<p>Defnyddio'r rhyngwyd i gyhoeddi sylwadau amhriodol.</p> <p>Camddefnyddio adnoddau'r Cyngor.</p> <p>Torri polisiau rhyngwyd y Cyngor.</p> <p>Methu dangos parch ac ystyriaeth i eraill.</p> <p>Datgelu llythyr cyfrinachol.</p> <p>Anfon e-byst amhriodol.</p> <p>Cyhoeddi datganiad oedd yn fwiadol gamarweiniol yn y wasg a thrwy hynny ddwyn anfri ar y swydd cynghorydd a'i awdurdod</p>	<p>Nid oedd y Tribiwnlys Achos yn ystyried, yn yr holl amgylchiadau, ac yn unol â'i ganllawiau cosb, bod yna unrhyw ffactorau a allai'n rhesymol gyfiawnhau anghymwyso. Ystyriodd y Tribiwnlys Achos a fyddai atal yn gosb briodol, gan gyfeirio at ei ganllawiau ei hun sy'n nodi y gall atal aelod fod yn briodol lle nad yw'r amgylchiadau yn ddigon difrifol i gyfiawnhau anghymwyso, ond yn ddigon difrifol i olygu bod angen rhoi sicrwydd i'r cyhoedd a phwysleisio i'r ymatebydd ddifrifoldeb y mater a'r angen i sicrhau na fyddai'r fath beth yn digwydd eto</p>	<p>Torri'r Côd:</p> <p>Penderfynodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol y dylid atal y Cyngorydd rhag gweithredu fel aelod o'r Cyngor am gyfnod o naw mis</p>
<p>Y Cyngorydd J. Adams-Lewis – Cyngor Sir Ceredigion</p> <p>APW/007/2009-010/CT</p>	<p>Methiant i weithredu'n wrthrychol ac er budd y cyhoedd wrth ystyried cais cynllunio mewn ymweliad safle gyda Phwyllgor</p>	<p>Casglodd y Tribiwnlys Achos for y Cyngorydd wedi gweithredu mewn modd y gallai aelod o'r cyhoedd ystyried, yn rhesymol, fod gwrthdaro diddordeb rhwng ei rôl fel</p>	<p>Torri'r Côd:</p> <p>Atal yr Aelod rhag bod yn aelod o'r Pwyllgor Rheoli Datblygu ac Is-gadeirydd y Cyngor am gyfnod o 3 mis</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	<p>Rheoli Datblygu'r Cyngor ar 28/8 a 10/9 2008 a methu datgan diddordeb personol a mynd allan o'r cyfarfodydd hynny.</p>	<p>Cyngorydd lleol a'i rôl yn gwneud penderfyniad ar ran yr Awdurdod</p>	
<p>Y Cyngorydd P. S. Rogers - Cyngor Sir Ynys Môn - Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru APW/011/2010-011/CT</p>	<p>Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru – Ceisio cynnal sgwrs yng nghyswilt cwyn yn erbyn un o'i etholwyr. Anfon e-bost yn beirniadu'r ffordd yr oedd yr Heddlu'n delio gydag ymchwiliad. Arddangos ymddygiad gormesol a bygythiol tuag at 3 swyddog o'r Heddlu yn ystod ei ymweliad â Gorsaf Heddlu Caergybi. Ceisio dylanwadu ar gyfeiriad ymchwiliad yr Heddlu.</p> <p>Cyngor Sir Ynys Môn - Methu â dangos parch ac ystyriaeth i eraill a bwlio a hambygio, datgelu</p>	<p>Dim yn fodlon fod Côt Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru yn berthnasol yn yr achos hwn – ni roddodd y Cyngorydd Rogers yr argraff erioed ei fod yn gweithredu fel cynrychiolydd Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru</p> <p>Methiant i ddangos parch ac ystyriaeth – Torri'r Côt Bwlio ac Aflonyddu – Heb dorri'r Côt</p>	<p>Wedi torri'r Côt a'r tribiwnlys yn ystyried mai cerydd oedd y gosb briodol</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	<p>gwybodaeth gyfrinachol am iechyd cyd Gyngorydd.</p> <p>Gellid yn rhesymol gyfrif ei ymddygiad fel un oedd yn dwyn anfri ar ei swydd neu ar yr awdurdod.</p>	<p>Heb dorri'r Côt</p> <p>Wedi torri'r Côt</p>	
<p>Cyn Gyngorydd F. Wildgust – Cyngor Bwrdeistref Sir Torfaen APW/001/2011-012/CT</p>	<p>Gwneud honiadau di-sail mewn datganiadau i'r wasg dyddiedig 13, 15 a 22 Ionawr 2011 am y Cyngor a'i uwch swyddogion ac ailadrodd yr honiadau mewn e-bost i Brif Weithredwr y Cyngor a dangos amarch llwyr at y Swyddog Monitro a'r Prif Weithredwr yn bersonol ac at eu huwch swyddogion</p>	<p>Ail Achos Tribiwnlys - cynhaliwyd y cyntaf ar 24.2.11</p> <p>Rhoddodd y Tribiwnlys Achos sylw difrifol iawn i anghymwysor aelod a byddai wedi gwneud hynny oni bai bod y Cyngorydd Wildgust wedi ymddiheuro i'r swyddogion dan sylw, wedi cydnabod ei fod bellach yn deall pwysigrwydd y Côt</p> <p>Ymddygiad a glynu wrtho a'i fod wedi addo [i'r Tribiwnlys Achos] i wneud hynny ac i gymedroli ei ymddygiad a gweithredu mewn ffordd sydd ddim yn elyniaethus yn y dyfodol. Fodd bynnag, o gofio'r addewid a wnaed ganddo ac er mwyn rhoi cyfle i'r Cyngorydd Wildgust gymedroli ei ymddygiad, penderfynodd y tribiwnlys Achos</p>	<p>Roedd penderfyniad y Tribiwnlys Achos Cyntaf yn glir y byddent wedi ei anghymwyso oni bai ei fod wedi addo cydymffurfio gyda'r Côt</p> <p>Ymddygiad, i gymedroli ei ymddygiad, i ymddiheuro a pheidio â gweithredu mewn modd gelyniaethus yn y dyfodol</p> <p>Anwybyddodd Mr Wildgust yr addewidion hynny ar y diwrnod cyntaf ar ôl y gwrandawriad Tribiwnlys Achos Cyntaf</p> <p>Mae'r Tribiwnlys Achos yn ystyried bod ymddygiad Mr Wildgust yn haeddu ei anghymwyso ac y dylid ei anghymwysu o fod yn gynghorydd am gyfnod o 3</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
<p>Y Cyngorydd P. Seabourne – Cyngor Bwrdeistref Sir Torfaen</p> <p>Apêl APW/012/2010-011/A</p>	<p>Apêl yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau.</p> <p>Wedi methu a chadw cofnodiadau cywir o'i benodiadau a'i ddiddordebau yn y gofrestr statudol.</p> <p>Methiant i ddatgan diddordeb personol ac un sy'n rhagfarnu ar 27 Tachwedd 2008 wrth gwblhau Cais Cynllun Bychan yn gofyn am i daliad o £200 gael ei wneud i Glymblaid Torfaen Access pan oedd yn Gadeirydd ar y Glymblaid.</p> <p>Methiant i ddatgan diddordeb personol ar 22 Medi 2009 wrth gwblhau cais cynllun bychan yn</p>	<p>atal y Cyngorydd Wildgust am 12 mis, y gosb yn dod i rym ar unwaith</p> <p>Yn dilyn y penderfyniad gan y Pwyllgor Moeseg a Safonau, cafodd yr Ombudsmon gŵyn bod y Cyngorydd Seabourne wedi camarwain y Pwyllgor pan ddywedodd fod y wybodaeth am ei ddiddordebau ar y wefan. Mewn gwirionedd, nid dyna'r achos ar adeg gwrandawriad y pwyllgor oherwydd na chafodd y wybodaeth ei rhoi ar y wefan tan 14 Hydref 2009.</p> <p>Cyfyngwyd yr Apêl i'r gosb a bennwyd ac nid y casgliadau.</p>	<p>blynedd gyda'r gosb honno'n dod i rym ar unwaith</p> <p>Roedd y Tribiwnlys yn fodlon, ar sail y wybodaeth a roddwyd gan y Cyngorydd Seabourne, nad oedd wedi camarwain y pwyllgor ac nad oedd, un ai mewn gohebiaeth neu fel arall, wedi awgrymu bod y wybodaeth ynghylch ei ddiddordebau ar ei wefan cyn 14 Hydref 2009. Ar y sail honno, roedd y Tribiwnlys yn fodlon nad oedd unrhyw ffactor gwaethygol ychwanegol i'w gymryd i ystyriaeth.</p> <p>Derbyniodd y Tribiwnlys bod y Cyngorydd Seabourne wedi diweddarau ei Ddatganiad o Ddiddordebau ar 14 Hydref 2009 a bod hynny wedi altro'r cydbwysedd o ffactorau lliniaru a gwaethygol a ystyriwyd gan y Pwyllgor Moeseg a Safonau. Fodd bynnag, nid oedd hwn yn newid mor sylweddol fel ei</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	<p>gofyn am i daliad o £500 gael ei wneud i i Ysgol Gyfun Fairwater pan oedd yn un o'r llywodraethwyr a benodwyd gan yr Awdurdod Addysg Lleol. Ymhellach, mewn perthynas â'r rhodd i Ysgol Gyfun Fairwater, methiant i ddatgan diddordeb personol a diddordeb sy'n rhagfarnu oherwydd bod ei wraig yn Gadeirydd y llywodraethwyr yn yr Ysgol ar adeg gwneud y rhodd.</p>		<p>fod yn lleihau difrifoldeb yr achosion o dorri'r Côt ac, o'r herwydd, yr angen i geryddu. Cadarnhawyd y penderfyniad y Pwyllgor Moeseg a Safonau - roedd y Tribiwnlys yn fodlon, yn yr amgylchiadau, fod cerydd yn gosb briodol.</p>
<p>Y Cyngorydd D. Thomas – Cyngor Sir a Thref Abertawe Apêl APW/002/2007-08/A</p>	<p>Apêl yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau. Methu â dod i benderfyniad ar sail rhinweddau'r amgylchiadau pan mewn cyfarfod o'r Pwyllgor Cynllunio ar 20 Gorffennaf 2006 a thrwy hynny, fethu</p>	<p>Roedd y Tribiwnlys Apêl yn unfrydol y bu methiant i gydymffurfio gyda'r Côt Ymddygiad. Ystyriwyd bod "having regard" yn golygu derbyn cyngor o'r fath yn absenoldeb rhesymau da i beidio â gwneud hynny - ni roddwyd unrhyw fath resymau</p>	<p>Cynnal penderfyniad y Pwyllgor Safonau. Atal am 1 mis a cherydd</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
<p>Cyn Gyngorydd L. Bailey - Cyngor Dinas a Sir Abertawe APW/001/2007-08/CT</p>	<p>rhoi sylw i gyngor Swyddog Monitro'r awdurdod.</p> <p>Gwneud defnydd amhriodol o un o gyfrifiaduron y Cyngor i bwrsasau preifat trwy lawr lwytho delweddau amhriodol ac anfon llythyrau i bapur newydd lleol, gan ddweud mai aelodau'r cyhoedd oedd wedi'u hanfon.</p> <p>Wrth wneud hynny, yn dod ag anfri ar swydd Aelod. Methiant i ddangos parch a rhoi ystyriaeth i eraill trwy fethu ystyried effaith ei weithrediadau ar weithwyr y Cyngor oedd wedi gweld y delweddau ar y cyfrifiadur wedi hynny. Patrwm o gamymddwyn cyson yn dangos methiant i hyrwyddo egwyddorion y Côd trwy arweinyddiaeth ac esiampl.</p>	<p>Roedd y Tribiwnlys yn ystyried bod yr achosion o dorri'r Côt mor ddifrifol fod anghymwyso yn briodol ac y gellid cyfiawnhau cyfnod o dros 3 blynedd</p>	<p>Torri'r Côt Anghymwyso am 2 flynedd a 6 mis – gostwng hyd yr anghymwyso oherwydd ffactorau lliniarol</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
<p>Y Cyngorydd I Tuck - Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tydfil APW/004/2007-08/CT</p>	<p>Ymddygiad mewn ymweliad safle i ganfod ffeithiau ar ran Pwylgor Cynllunio a Rheoleiddio'r Cyngor ar 11 Hydref 2006 – gellid yn rhesymol ei gyfrif fel ymddygiad oedd yn dwyn anfri ar swydd Aelod ac ar y Cyngor. Defnyddio ei safle fel aelod o'r Pwylgor Cynllunio a Rheoleiddio yn amhriodol i sicrhau mantais iddo'i hun a'i dad yn y cyfarfod ar 11 Hydref 2006. Heb ddatgan diddordeb personol yn y cyfarfod a heb fynd allan o'r cyfarfod.</p>	<p>Casgliad bod methiant i gydymffurfio gyda'r Côt Ymddygiad ym mhob un o'r 3 achos. Roedd y Cyngorydd wedi ymddiswyddo ac nid oedd yn dymuno sefyll am swydd gyhoeddus eto</p>	<p>Torri'r Côt Anghymwyso am 12 mis</p>
<p>Y Cyngorydd K Armstrong-Braun, Cyngor Tref Saltney APW/008/2010-11/CT</p>	<p>Torri paragraffau 4(b), 5 (a), 6(1)(a) a 8(a) y Cod Ymddygiad Ei fod wedi ymddwyn yn amhriodol yn ystod</p>	<p>Canfu'r Tribiwnlys Achos fod y Cyngorydd Armstrong-Braun, pan</p>	<p>Torri'r Côt Atal am 12 mis</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	<p>cyfarfodydd y Cyngor gan achosi gofid i berson arall;</p> <p>Wedi methu datgelu ei lwfans Maerol</p>	<p>oedd yn Faer, wedi gwneud sylwadau amhriodol ynghylch Saltney ac wedi gwrthod tynnu ei sylwadau'n ôl wedyn, gohiriodd y cyfarfod o'r cyngor ar 9 Gorffennaf 2008 yn groes i benderfyniad y Cyngor Tref; penderfynodd ddwyn y cyfarfod ar 10 Medi 2008 i ben yn gynamserol, roedd o'n ddifriol ac yn anghwrtais gyda Chlerc y Cyngor Tref a'r Dirprwy Faer yn y cyfarfod rhaglen a gynhaliwyd ar 9 Medi 2008</p> <p>Canfu'r Tribiwnlys Achos fod y Cyngorydd Armstrong-Braun wedi anwybyddu cyngor Clerc y Cyngor Tref mewn perthynas â'i gyfrifoldeb i ddatgelu ei lwfans Maerol yn unol â Rheol Sefydlog 40 rheolau gweithdrefn y Cyngor fel y cânt eu nodi yn y llythyr dyddiedig 20 Tachwedd 2009 a anfonwyd ato gan Clerc y Cyngor Tref.</p>	

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
<p>Y cyn-Gynghorydd M. Eckersley Cyngor Sir Ddinbych APW/004/2011-012/CT</p>	<p>Wedi datgelu gwybodaeth gyfrinachol ac o ran Cyngor Tref Saltney a Chyngor Sir Y Fflint, roedd ei ymddygiad wedi dwyn anfri ar ei swydd ac ar yr awdurdodau.</p>	<p>Canfu'r Tribiwnlys Achos fod y Cynghorydd Armstrong-Braun wedi ysgrifennu llythyr at Bennaeth yr Ysgol Uwchradd leol yn groes i benderfyniad grŵp tasg y Cyngor Tref bod eu cyfarfodydd ar 14 a 28 Mawrth yn rhai cyfrinachol ac nad oedd unrhyw faterion a drafodwyd yn y cyfarfodydd hynny i fod i gael eu rhannu gyda thrydydd partion.</p>	
	<p>Torri paragraffau 4(a), 4(b) a 6(1)(a) y Còd Ymddygiad.</p> <p>Bod y cyn-Gynghorydd Eckersley, mewn cyfarfod o'r Grŵp Cydraddoldebau Corfforaethol a gynhaliwyd ar 22 Gorffennaf 2010, yn ystod trafodaeth ynghylch is-ddeddf hynafol sy'n caniatáu crogi unigolion am siarad Cymraeg yng Nghaer ar ôl 9.00pm, wedi dweud "<i>maybe we should take a load of Welsh Muslims to Chester to test this out</i>" ("y methiant</p>	<p>Dyarnodd y Tribiwnlys achos yn unfrydol mewn perthynas â'r ddau honiad fod y cyn-Gynghorydd Eckersley wedi methu â chydymffurfio gyda Chôd Ymddygiad Cyngor Sir Ddinbych fel a ganlyn:</p> <p>Mae paragraff 4(b) y Còd Ymddygiad yn dweud "bod rhaid dangos parch ac ystyriaeth tuag at eraill".</p>	<p>Mae'r Tribiwnlys Achos yn ystyried y dylid rhoi cerydd i'r cyn-Gynghorydd Eckersley am ei ymddygiad.</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	<p>honedig cyntaf”);</p> <p>a</p> <p>Bod y cyn-Gyngorydd Eckersley, mewn cyfarfod o'r Grŵp Cydraddoldebau Corfforaethol a gynhaliwyd ar 14 Hydref 2010 wedi dweud “Adolf Hitler had the right idea, and that they should be got rid of out of the country” gan gyfeirio at sipsiwn a theithwyr (“yr ail fethiant honedig”);</p>	<p>Dyarnodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol hefyd na thorrodd y cyn-Gyngorydd Eckersley baragraffau 4(a) a 6(1)(b) Cód Ymddygiad Cyngor Sir Ddinbych.</p>	
<p>Y Cyngorydd B. Durkin</p> <p>Cyngor Sir Ynys Môn</p> <p>APW/002/2011-012/CT</p>	<p>Ymosod yn eiriol ac yn sarhaus dro ar ôl tro ar y Cyfarwyddwr Cyfreithiol a Gwasanaethau Democrataidd a'r Swyddog Monitro ar y pryd (Miss Ball) a Mr David Bowles, y cyn Reolwr-Gyfarwyddwr Dros Dro; a</p> <p>Trwy wneud ceisiadau niferus am wybodaeth gan roi pwysau gormodol a baich sylweddol ar Swyddog</p>	<p>Dyarnodd y Tribiwnlys fod y Cyngorydd Durkin, oherwydd ei weithredoedd tuag at Miss Ball, yn arbennig y iaith yr oedd yn ei defnyddio, wedi methu â dangos parch ac ystyriaeth a bod ei weithredoedd mewn perthynas â Miss Ball hefyd yn cyfateb i fwlio a hambygio. Casglodd y Tribiwnlys bod gwneud honiadau difrifol di-sail dro ar ôl tro yn erbyn Miss Ball, ac</p>	<p>Casglodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol y dylid atal y Cyngorydd Durkin rhag gweithredu fel Aelod o Gyngor Sir Ynys Môn am gyfnod o 12 mis neu, os yw hynny'n fyrrach, am weddill ei gyfnod fel Cyngorydd, a hynny o 17 Mai 2012.</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
	<p>Gwybodaeth Gorfforaethol y Cyngor (Mr Pritchard).</p>	<p>awgrymu ei bod yn anonest ac yn llwgr, yn tansellio ei hawdurdod a'i sefyllfa ac yn cyfateb i fwlio a hambygio.</p> <p>Casglodd y Tribiwnlys nad oedd yr hyn a wnaeth y Cyngorydd Durkin yn cyfateb i fwlio na hambygio Mr. Bowles fel swyddog uwch, a bod Mr Bowles wedi delio'n gadarn gyda'r Cyngorydd Durkin. Fodd bynnag, casglodd y Tribiwnlys bod gwneud yr honiadau di-sail yn y cyfryngau cyhoeddus fod Mr. Bowles yn anonest ac yn llwgr yn fethiant i ddangos parch ac ystyriaeth tuag at Mr. Bowles a hynny'n groes i baragraff 4(b) y Côd.</p> <p>Ni chasglodd y Tribiwnlys fod y Cyngorydd Durkin wedi torri'r Côt mewn perthynas â'i ymddygiad tuag at Mr. Pritchard. Nid oedd y Tribiwnlys yn derbyn bod y Côt yn berthnasol yn yr achos yma ac er bod y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth yn trin pawb fel aelodau o'r cyhoedd</p>	

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
		<p>o bersbectif y Ddeddf, roedd y Cyngorydd Durkin yn gwneud y ceisiadau yn rhinwedd ei swydd fel Cyngorydd ac i ddibenion gwleidyddol. Fodd bynnag, wrth ystyried y dystiolaeth roedd y Tribiwnlys yn fodlon fod y Cyngorydd Durkin wedi gwneud ei geisiadau'n gwbl briodol a bod ei lythyrau at Mr. Pritchard yn briodol o ran eu cynnwys a'u cywair.</p> <p>Casglodd y Tribiwnlys hefyd fod gweithredoedd y Cyngorydd Durkin hefyd yn torri paragraff 6(1)(a) y Côd. Casglodd y Tribiwnlys fod honiadau di-sail, mynych, cyhoeddus a difrifol y Cyngorydd Durkin yn erbyn Uwch Swyddogion y Cyngor yn siŵr o danseilio'r Awdurdod a dwyn anfri arno. Yn ogystal, roedd yr iaith a ddefnyddiwyd gan y Cyngorydd Durkin a'r ffaith fod y Tribiwnlys wedi casglu nad oedd ei gymhellion yn ddifffuant yn dwyn anfri ar y swydd.</p>	

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
<p>Y cyn-Gynghorydd A. Brown Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful APW/002/2012-013/CT</p>	<p>Yn gyson ac yn fwriadol wedi camgynrychioli ei swydd fel Cynghorydd yn dilyn iddo gael ei atal gan Dribiwnlys blaenorol, mewn e-byst, blogiau, llythyrau ac erthyglau i'r cyfryngau a rhaglen "ffonio i mewn" ar y radio mewn cyfnod o 3 mis yn dilyn casgliad y Tribiwnlys.</p> <p>Yn fwriadol ac yn gyson wedi camgynrychioli casgliadau'r Tribiwnlys blaenorol;</p> <p>Camgynrychioli'r Cyngor a'i bolisïau; a</p> <p>Er gwaethaf canlyniad y Tribiwnlys ar 13 Ebrill 2013, roedd wedi</p>	<p>Ystyriodd y Tribiwnlys Achos holl feithiau'r achos. Rhoddodd sylw i'w ganllawiau ynghylch sancsiynau sy'n nodi y gall anghymwys fod yn briodol mewn amgylchiadau lle byddid, mae'n debygol, wedi atal yr aelod pe bai'n parhau i fod yn aelod o'u hawdurdod. Fodd bynnag, yn yr achos hwn ystyriwyd anghymwys oherwydd bod y cyn-Gynghorydd Brown wedi methu â glynu wrth y Côd yn fwriadol ac wedi torri'r Côd yn gyson. Roedd yna nifer o ffactorau gwaethyngol:</p> <p>a) Torri'r Côd tro ar ôl tro b) Gweithredoedd yn dwyn anfrif ar y Cyngor c) Natur fwriadol y gweithredoedd d) Herio'r ymchwiliad a'r dyfarniad i'r pen e) Ceisio beio eraill yn annheg f) Dyfalbarhau gyda phatrwm o ymddygiad g) Methiant i gymryd sylw o gyngor neu rybuddion priodol</p>	<p>Casglodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol y dylid anghymwyso'r cyn-Gynghorydd Brown am gyfnod o 3 blynedd rhag bod yn aelod o Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful neu unrhyw awdurdod perthnasol arall o fewn ystyr Deddf Llywodraeth Leol 2000, a hynny ar unwaith.</p>

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
Y Cyngorydd. A. Moss Cyngor Cymuned Llantrisant APW/001/2012-013/CT	cyhoeddi gwybodaeth gyfrinachol, a hynny o fwriad, ac wedi methu â gofyn am gyngor gan yr awdurdodau priodol.		
Y Cyngorydd Hefin Thomas Cyngor Sir Ynys Môn Apêl APW/003/2012-013/A	Torri paragraff 6(1)(a) y Côt Ymddygiad Ym mis Mehefin 2012, cyflwynwyd apêl i Banel Dyfarnu Cymru ar ran y Cyngorydd Thomas yn erbyn penderfyniad Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn y dylid gwahardd y Cyngorydd Thomas am gyfnod o 6 mis am dorri paragraff 6(1)(a) y Côt Ymddygiad.	Y penderfyniad heb ei gyhoeddi hyd yma Mae'r Tribiwnlys Apêl yn fodlon bod y Pwyllgor Safonau wedi rhoi pob cyfle i'r Cyngorydd Thomas gadarnhau ei lliniarid yn ystod gwrandawriad y Pwyllgor Safonau. Mae'r Tribiwnlys Apêl wedi rhoi sylw i'r lliniarid a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Safonau a'r Tribiwnlys Apêl. Mae'r Tribiwnlys Apêl yn fodlon bod y Pwyllgor Safonau wedi cydnabod yn briodol y lliniarid a gyflwynwyd gan y Cyngorydd Thomas ond bod ffactorau eraill yn gorbwyso'r lliniarid hwnnw, gan gynnwys hygredded y Cyngorydd Thomas.	Torri'r Côt: Gwahardd am 6 mis. Mae'r Tribiwnlys Apêl yn ystyried nad yw'r gwaharddiad 6 mis a osodwyd gan y Pwyllgor Safonau yn anghymesur o gofio amgylchiadau'r achos. Penderfynodd y Tribiwnlys Apêl yn unfrydol i gymeradwyo penderfyniad Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn y dylid gwahardd y Cyngorydd Thomas am gyfnod o 6 mis.

Enw	Honiadau	Darganfyddiadau	Canlyniad
<p>Y cyn-Gyng. Whitby</p> <p>Cyngor Cymuned Coedpoeth</p> <p>APW/003/2011-012/CT</p> <p>APW/005/2012-013/CT</p> <p>APW/007/2012-013/CT</p>	<p>Roedd y cyn-Gynghorydd Whitby wedi torri Côt Ymddygiad y Cyngor Cymuned uchod oherwydd ei ymddygiad ac yn sgil ei arestio am darfu ar yr heddwch mewn gwrthdystiad yn Lerpwl ar 4 Rhagfyr 2012, methiant i ddangos parch ac ystyriaeth tuag at Glerc y Cyngor Cymuned, ei ymddygiad, ei arestiad a'i garchariad wedyn am beidio â chydweithredu gyda'r awdurdodau perthnasol yn codi o brotest yn Llys Siroel Penbedw ar 7 Mawrth 2011; a'i ddiffyg cydweithrediad gydag ymchwiliad yr Ombwdsmon i'r honiadau hyn.</p>	<p>Mae'r Tribiwnlys Apêl yn fodlon bod y Pwyllgor Safonau wedi gweithredu'r egwyddor cymesuredd ac wedi cymryd i ystyriaeth yr holl ffeithiau wrth benderfynu ar y gosb i'r Cynghorydd Thomas.</p> <p>O'r herwydd, dyfarnodd y Tribiwnlys Achos yn unfrydol fod y cyn-Gynghorydd Whitby, wrth dorri'r Côt Ymddygiad a'i agwedd annerbyniol a'i ddiystyrwch cyffredinol o'r Côt, wedi dangos nad oedd yn addas i ddal swydd gyhoeddus a'i fod yn annhebygol o fod yn addas dros y 5 mlynedd nesaf.</p>	<p>O'r herwydd, dylid ei anghymwyso i fod yn aelod, neu i ddod yn aelod, o Gyngor Cymuned Coedpoeth neu unrhyw awdurdod perthnasol arall o fewn ystyr Deddf Llywodraeth Leol 2000.</p>

PAPUR / ENCLOSURE
D

CYNHADLEDD SAFONAU 2013

Cydbwyso Hawliau a Chyfrifoldebau

Rhaglen y Gynhadledd
VENUE CYMRU LLANDUDNO – 19 EBRILL 2013

10.00 – 10.30	Cofrestru a Tê/Coffi
10.30 – 10.45	Croeso a chyflwyno – Dilys Phillips. Cadeirydd ACSeS
10.45 – 11.30	Sesiwn lawn 1 – Peter Tyndall, Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.
11.30 – 11.45	Tê/Coffi
11.45 – 12.45	Sesiwn Gweithdy 1: 1A. Hyrwyddo safonau yn rhagweithiol - Gwynedd 1B. Cynnal gwrandawiadau a chosbau –Dinbych a Conwy 1C. Cofrestru buddiannau a gollyngiadau – Ynys Môn a Fflint
12.45 – 13.45	Cinio.
13.45 – 14.30	Sesiwn lawn 2 – Trefn Datrys Leol Daniel Hurford, CLILC Dilys Phillips, Gwynedd Rod Jones, Abertawe
14.30 – 14.45	Tê/Coffi
14.45 – 15.45	Sesiwn Gweithdy 2: 2A. Hyrwyddo safonau yn rhagweithiol - Gwynedd 2B. Cynnal gwrandawiadau a chosbau –Dinbych a Conwy 2C. Safonau i gynghorau tref a chymuned ac awdurdodau pwrpas sengl - Wrexham a Pharc Cenedlaethol Eryri
15.45 – 16.00	Sylwadau i gloi – Howie Roberts, Cadeirydd Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru

Cynhadledd Safonau 2013 / Standards Conference 2013

Ffurflen adborth / Feedback form

Os gwelwch yn dda rhowch eich barn am y canlynol: <i>Please give your view on the following:</i>	Ardderchog <i>Excellent</i>	Da <i>Good</i>	Bodddhaol <i>Satisfactory</i>	Gwael <i>Poor</i>
Trefniadau cyn y gynhadledd <i>Pre-conference arrangements</i>	50	21	6	2
Pa mor ddefnyddiol oedd y gynhadledd <i>The usefulness of the Conference</i>	49	28	2	0
Y cyfle i rwydweithio <i>Opportunity for networking</i>	42	30	5	1
Lleoliad/Lluniaeth <i>Location/Refreshments</i>	54	18	3	1
Trefniadau'r gynhadledd <i>The Conference arrangements</i>	55	19	0	1
Deunyddiau'r gynhadledd <i>Conference materials</i>	47	23	8	2
Sesiwn lawn 1 – Peter Tyndall <i>Plenary session 1 – Peter Tyndall</i>	38	34	3	0
Sesiwn lawn 2 – trefn datrys leol <i>Plenary session 2 – local resolution procedure</i>	38	30	0	0
Gweithdy 1A/2A: hyrwyddo safonau <i>Workshop 1A/2A: promoting standards</i>	31	17	1	0
Gweithdy 1B/2B: gwrandawiadau a chosbau <i>Workshop 1B/2B: hearings and sanctions</i>	19	18	6	1
Gweithdy 1C: buddiannau a gollyngiadau <i>Workshop 1C: interests and dispensations</i>	12	9	3	0
Gweithdy 2C: cyngorau cymuned ac un bwrpas <i>Workshop 2C: communities and single purpose</i>	15	8	2	1

Sylwadau pellach / Further comments.

1.	I think we did a good job here in the North. Good balance of presentations and workshops.
2.	Very worthwhile exercise. Informative, lively, information sharing.
3.	Very well organised in all respects.
4.	Very well organised and useful. Well chosen topics. Good venue and good facilities.
5.	Very enjoyable and good Conference.
6.	Should have started at 9 or 9:30. Most stayed overnight or were within 1 hours drive Standards documents too large Perhaps One Voice Wales representative should be invited?
7.	I'd suggest that the Conference should have started earlier in the day. Those that travelled from South Wales probably all stayed the night before. Conference should have finished therefore at 15:30. Conference was excellent.
8.	Diddorol dros ben. Dim digon o drafod/gwaith grŵp yn Gweithdy 1C. Trefniadau da / dwyieithog.
9.	Would have liked longer to discuss Workshop 1A/2A – Promoting Standards.
10.	Would have preferred all the conference materials to be on the web or e-mail. The contents were very heavy to transport and a waste of paper. Could have condensed the day a little to perhaps start at 10:00 to enable us to get home earlier. Would be easier on a midweek day. Good use of bilingual communications.
11.	Found documentation awkward to negotiate.

12.	Generally good – but not as good over the whole range as the last 2/3 annual events have been. Venue (although at the opposite end of Wales for me) was very good.
13.	Nid oedd y brif neuadd yn lleoliad delfrydol ar gyfer y gweithdai (rhy fawr ac amheronol!) At y dyfodol, byddai'n ddefnyddiol pe bai'r dogfennau i aelodau'r gynhadledd gynnwys rhestr o'r holl aelodau, gan nodi pa Gyngor oeddent yn ei gynrychioli.
14.	Cynhadledd wedi ei threfnu'n dda gyda chynnwys ardderchog. Diolch!
15.	<i>Workshop 1C</i> – We didn't have the opportunity to work in small groups although tables were arranged to provide just the opportunity. I would have welcomed more workshop sessions, shorter lunch break if necessary. I would have been happy to forego the cost of having conference documents in English and Welsh.
16.	Page numbers needed on brochure. Morning group sessions not enough "Group Work".
17.	Balance of Workshops/Plenary – just right.
18.	Location – excellent – easy to find and very pleasant vicinity, good facilities. Refreshments – very good. Food – poor – satisfactory – very heavily bread orientated, good fruit sticks option.
19.	Members should have been asked prior to arriving if they wanted material in English or Welsh as of this document is waste! 1B – too rushed – needed 2 hour slot. 2C – Single Purpose Authorities was poor - Registration on interest was good.
20.	Venue could have been warmer and it would have been nice to have had some form of soft drink save for water. Otherwise – Excellent!
21.	As a new member of the Standards Committee I have found the conference to be extremely helpful.
22.	Da lawn.
23.	Excellent conference pack, well organised and relevant. 2C – This took the form of a presentation with questions rather than a workshop.
24.	It is encouraging to see the degree to which all participants engaged with the issues, are willing to share and learn from good practice.
25.	A useful and informative day. Thank you.
26.	The need for mandatory training per town and community councils on the code is foremost. We have to sign to state we have read this when elected but not all understand. Well Done.
27.	Prior commitment prevented attendance to morning session.
28.	Excellent venue and welcome from staff-organisers. I feel that once again Community Councils were disregarded in view of what they do and achieve re training in Standards.
29.	Excellent – particularly hearings and sanctions.
30.	Excellent conference. Acoustic conditions in workshops not good. Microphones needed. Food excellent.
31.	The workshop in interests wasn't really a workshop with participations.
32.	Conference materials overblown. Shiny paper not good. Papers very difficult to find ones way around. Liked idea of allocating people to tables for workshop sessions.
33.	Really good conference, well done to everyone involved in organising the day.
34.	At my first Standards Conference I found it very interesting and enjoyed hearing from others. The setting of the venue was much enjoyed! It was good to be able to chat to those with so much more experience.
35.	Really useful – lots to think about. Look forward to receiving conference notes.
36.	No further comments required. An informative and enjoyable conference.
37.	Wedi mwynhau'r profiad ac wedi dysgu llawer. Cynhadledd wedi ei threfnu yn dda. Diolch am gael bod yna.
38.	A very good day.
39.	Very enjoyable and good to meet other members. More time for Workshops would be good.
40.	I spent the first few minutes of each session trying to find the slides in the conference pack. Rather confusing – please could it be improved, at least with page numbering.
41.	Gormod o ddeunydd yn sleidiau Gweithdy B. Fformat Gweithdy A yn llawer gwell a mwy rhyngweithiol.
42.	Llongyfarchiadau am y trefniadau ac ar lwyddiant yr achlysur.
43.	The standard of arrangements was well above expectation!!

44.	Very well organised and relevant conference.
45.	Really useful, especially the opportunity to discuss with members of other Standards Committees. Raised a lot of new and interesting issues concerning the role of Standards Committees.
46.	Facilities - Main conference room was dark, black walls (!). Poor lighting. The room was very cold. Doors were left open and I asked several times if door could be closed. The women present sat in their coats. Thoroughly enjoyed and learned a great deal from Workshop Session 1A. Content was thin and I felt a wasted opportunity. Pack not numbered, difficult to follow. I do not eat dairy products not asked dietary requirements before attending.
47.	Diwrnod buddiol - yn bennaf i glywed beth sydd yn mynd ymlaen mewn Awdurdodau eraill.
48	Buddiol iawn.

This page is intentionally left blank

PAPUR / ENCLOSURE
DD

**FFORWM PWYLLGORAU SAFONAU GOGLEDD CYMRU
NORTH WALES STANDARDS COMMITTEES FORUM**

**Dydd Llun, 20 Mai 2013 am 2.00 pm
Monday, 20 May 2013 at 2.00 pm**

Bodlondeb, Conwy

Ynys Môn/Isle of Anglesey	Michael Wilson – Cadeirydd/Chair Islwyn Jones – Is-Gadeirydd/Vice-Chair Lynn Ball – Swyddog Monitro/Monitoring Officer Robyn Jones – Dirprwy Swyddog Monitro/Deputy Monitoring Officer
☐ Conwy	Howie Roberts - Cadeirydd/Chair (Cadeirydd/Chair) Samuel Adams - Is-Gadeirydd/Vice-Chair Delyth Jones - Swyddog Monitro/Monitoring Officer Ceri Williams – Dirprwy Swyddog Monitro/Deputy Monitoring Officer
Sir Ddinbych/Denbighshire	Ian Trigger - Cadeirydd/Chair Rev. Wayne Roberts - Is-Gadeirydd/Vice-Chair Gary Williams - Swyddog Monitro/Monitoring Officer Lisa Jones - Dirprwy Swyddog Monitro/Deputy Monitoring Officer
Sir y Fflint/Flintshire	Patricia Jones – Cadeirydd/Chair Edward Hughes – Is-Gadeirydd/Vice-Chair Gareth Owens – Swyddog Monitro/Monitoring Officer
Gwynedd	Gwilym Ellis Evans – Cadeirydd / Chair Sam Soysa – Is-Gadeirydd/Vice-Chair Dilys Ann Phillips – Swyddog Monitro/Monitoring Officer Siôn Huws – Swyddog Priodoldeb/Propriety Officer
Wrecsam/Wrexham	Rob Dawson – Cadeirydd/Chair Ceri Nash – Is-Gadeirydd/Vice-Chair Trevor Coxon – Swyddog Monitro/Monitoring Officer Sioned Wyn Davies – Dirprwy Swyddog Monitro/Deputy Monitoring Officer
Awdurdod Tân ac Achub/ Fire and Rescue Authority	Jane Eyton-Jones– Cadeirydd Dros Dro/Acting Chair
Parc Cenedlaethol Eryri/ Snowdonia National Park	Peter Rowland – Cadeirydd/Chair

R H A G L E N

1. **Penodi Is-Gadeirydd**

2. **Ymddiheuriadau**

3. **Cofnodion**

Cymeradwyo cofnodion y cyfarfod diwethaf fel cofnod cywir
(*Tudalennau 3 - 6*)

4. **Cynhadledd Safonau 2013 - Adborth** (*Tudalennau 7 - 9*)

5. **Unrhyw Eitem Arall**

Os bydd y larwm tân yn canu, dylai'r Aelodau fynd allan o'r adeilad drwy'r allanfa dân agosaf.

MANNAU YMGYNNULL, edrychwch ar y rhybudd "Beth i'w wneud os bydd tân" sydd i'w weld yn Siambr y Cyngor / Ystafell Bwyllgor Ganolig / Ystafell Bwyllgor 3

FFORWM PWYLLGORAU SAFONAU GOGLEDD CYMRU EIDDO CYMAGLEN 3

Dydd Llun, 7 Ionawr 2013 at 2.00 pm
Bodlondeb, Conwy

YN BRESENNOL:	Howie Roberts (Cadeirydd)	Cadeirydd – Pwyllgor Safonau Conwy
	Lynn Ball	Swyddog Monitro – Ynys Môn
	David Clay (Yn lle Sam W. Soysa)	Aelod Annibynnol – Pwyllgor Safonau Gwynedd
	Trevor Coxon	Swyddog Monitro – Wrecsam
	Gwilym Ellis Evans	Cadeirydd – Pwyllgor Safonau Gwynedd
	Jane Eyton-Jones	Is-Gadeirydd - Pwyllgor Safonau Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
	Siôn Huws	Swyddog Eiddo - Gwynedd
	Iwan Jones	Parc Cenedlaethol Eryri
	Delyth E. Jones	Swyddog Monitro - Conwy
	Islwyn Jones	Is-Gadeirydd – Pwyllgor Safonau Ynys Môn
	Lisa Jones	Dirprwy Swyddog Monitro – Sir Ddinbych
	Pat Jones	Is-Gadeirydd – Pwyllgor Safonau Sir y Fflint
	Robyn Jones	Dirprwy Swyddog Monitro – Ynys Môn
	Gareth Owens	Swyddog Monitro – Sir y Fflint
	Dilys Ann Phillips	Swyddog Monitro - Gwynedd
	Parch. Wayne Roberts	Is-Gadeirydd – Pwyllgor Safonau Sir Ddinbych
	Peter Rowland	Cadeirydd – Pwyllgor Safonau Parc Cenedlaethol Eryri
	Ian Trigger	Cadeirydd – Pwyllgor Safonau Sir Ddinbych
	Gary Williams	Swyddog Monitro – Sir Ddinbych
	Michael B. Wilson	Cadeirydd – Pwyllgor Safonau Ynys Môn

Hefyd yn Bresennol: Sian Harland Swyddog Gwasanaethau Pwyllgor

57. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan Gary Williams (Sir Ddinbych), Ceri Nash (Wrecsam), Sam Soysa (Gwynedd), Ceri Williams (Conwy), Rob Dawson (Wrecsam) a Sioned Wyn Davies (Wrecsam).

58. COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru a gynhaliwyd ar 4 Hydref 2012 i'w cymeradwyo.

Dywedodd Gwilym Ellis Evans (Gwynedd) ei fod yn bresennol a bod Sam Soysa yn cynrychioli Gwynedd ac nid Wrecsam.

PENDERFYNWYD-

Dylid cymeradwyo cofnodion cyfarfod Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru a gynhaliwyd ar 4 Hydref, 2012, fel cofnod cywir, yn amodol ar wneud y newidiadau uchod.

59. CYNGOR LLYWODRAETHU A MOESOL I GYNGHORAU TREF A CHYMUNED

Clywodd Aelodau fod yr eitem wedi ei chynnwys ar y rhaglen er mwyn trafod pa ddarpariaeth oedd gan bob Awdurdod Lleol o safbwynt Cyngor Llywodraethu a Moesol i Gyngorau Tref a Chymuned, a sut y cyfathrebwyd ac y symbylwyd hyn.

Clywodd y fforwm hefyd y byddai'r testun yn cael ei drafod yng Nghynhadledd Safonau 2013.

Wrecsam

- Cynhaliwyd sesiynau hyfforddi yn ddiweddar yn ganolog ac mewn ardaloedd eraill o'r Fwrdeistref Sirol.
- Roedd yr hyfforddiant yn dilyn yr un fframwaith â'r arweiniad a ddefnyddiwyd ar gyfer Cyngorwyr Bwrdeistref Sirol
- Defnyddiwyd esiamplau yn seiliedig ar achosion yr Ombwdsmon yn yr hyfforddiant
- Roeddent yn dal i dderbyn ymholiadau gan Gyngorau Tref a Chymuned, ond roedd hyn yn well na gorfod delio gydag ymchwiliad
- Roedd lefel presenoldeb o 40-50%
- Cynhaliwyd cyfarfodydd chwarterol gyda Chlercod Cyngorau Tref a Chymuned, ond nid oedd lefel presenoldeb yn uchel
- Roedd gwybodaeth y clercod mewn perthynas â'r Cod Ymddygiad yn amrywio

Sir Ddinbych

- Cynhaliwyd cyfarfodydd chwarterol gyda Chlercod a Chyngorau Tref a Chymuned
- Cynhaliwyd hyfforddiant ar gyfer clercod
- Cynhaliwyd sioe deithiol hyfforddi gyda sesiynau hyfforddi ledled y Sir
- Roedd cyfradd presenoldeb o 30% yn y cyfarfodydd
- Derbyniwyd yr holl hyfforddiant mewn modd positif
- Roedd yn bwysig fod cysylltiadau cyfathrebu'n parhau ar agor rhwng y Sir a Chyngorau Tref a Chymuned

Ynys Môn

- Ychydig iawn o gwynion mewn perthynas â'r Cod Ymddygiad oedd yn deillio o'r Gyngorau Tref a Chymuned
- Cynhaliwyd sesiynau hyfforddi canolog gyda Chlercod a Chadeiryddion y Gyngorau Tref a Chymuned, gyda dealltwriaeth y byddai'r Clercod yn trosglwyddo'r hyfforddiant yn ei flaen i Gyngorwyr

60. **CYFARWYDDYD DIWYGIEDIG YR OMBWDSMON YNGLŶN Â'R COD YMDDYGIAD**

Yn dilyn y cais yn y cyfarfod diwethaf darparodd y Swyddog Monitro (Gwynedd), sydd hefyd yn Gadeirydd ACSeS Cymru, y wybodaeth ddiweddaraf a ganlyn:-

- Roedd canllawiau diwygiedig yr Ombwdsmon yn dod yn sgil achos Calver v Panel Dyfarnu Cymru yn yr Uchel Lys, a oedd wedi dyfarnu bod y Cynghorydd dan sylw wedi bod yn defnyddio ei Ryddid Mynegiant dan y Ddeddf lawnderau Dynol ac felly nad oedd wedi mynd yn groes i'r Cod Ymddygiad gan fod y sylwadau yn rhai o natur wleidyddol
- Roedd Aelodau o'r Fforwm a Swyddogion Monitro'n bryderus fod y trothwy ar gyfer y canllawiau diwygiedig wedi'i osod yn rhy uchel, a gallai roi gormod o ryddid i Gynghorwyr
- Wedi i'r pryderon uchod gael eu cyflwyno i'r Ombwdsmon, roedd wedi cytuno adolygu'r canllawiau diwygiedig i gynghori Cynghorwyr ynglŷn â'r hyn nad oedd yn ymddygiad derbyniol, yn hytrach na'r oedd yn ymddygiad derbyniol.
- Roedd Swyddogion Monitro wedi derbyn copi drafft o'r canllawiau diwygiedig, ond roeddynt yn pryderu nad oedd hyn yn mynd ddigon pell o safbwynt ymddygiad annerbyniol
- Fel modd o fwrw ymlaen, roedd is-grŵp o aelodau ACSeS ar hyn o bryd yn llunio ffurf o eiriau ar gyfer y canllawiau, y gallent eu trafod gyda'r Ombwdsmon ym mis Mawrth 2013
- Gobeithiwyd y byddai'r canllawiau diwygiedig mewn grym erbyn mis Ebrill 2013

Cafwyd trafodaeth ynglŷn â'r canlynol:-

- Clywodd Aelodau na fyddai'n newid y trothwy o ran pryd y byddai'r Ombwdsmon yn ymchwilio i gŵyn
- Penderfyniad i Gynghorau unigol fyddai mabwysiadu protocol ar gyfer Datrysiaid Lleol mewn perthynas â chwynion, na fyddai'n cael eu hymchwilio gan yr Ombwdsmon
- Nodwyd na fyddai'r Ombwdsmon yn bwrw ymlaen ag apêl mewn perthynas ag achos Calver

CYTUNWYD -

Nodi'r wybodaeth mewn perthynas â chanllawiau diwygiedig yr Ombwdsmon

61. **CYNHADLEDD SAFONAU 2013**

Cyflwynwyd rhaglen ddrafft ar gyfer Cynhadledd Safonau 2013 i'r Fforwm.

Hysbyswyd Aelodau ynglŷn â'r newidiadau a ganlyn:-

- Y Swyddog Monitro (Gwynedd), fel Cadeirydd ACSeS, fyddai'n agor y Gynhadledd
- Byddai lle i 30 i fod yn bresennol

- Er mwyn galluogi'r rhai a oedd yn bresennol i fynd i sesiynau, cytunwyd y byddai'r 2 sesiwn yn y bore ar berthnasau Cynghorau Tref a Chymuned a Hyrwyddo Safonau yn Rhagweithiol yn cael eu hailadrodd yn y prynhawn
- Byddai'r sesiynau Cynnal Gwrandawiadau a Chosbau'n cael eu hwyluso gan Sir Ddinbych a Chonwy
- Sir y Fflint ac Ynys Môn fyddai'n hwyluso'r sesiwn ar y Gofrestr Buddiannau
- Parc cenedlaethol Eryri fyddai'n hwyluso mewn perthynas â materion ar gyfer Awdurdodau Un Pwrpas

Cafwyd trafodaeth ynglŷn â'r canlynol:-

- Er mai dim ond sesiynau penodol fyddai'n cael eu hwyluso'n ddwyieithog, gallai pawb a oedd yn bresennol gyfrannu naill ai'n Gymraeg neu'n Saesneg
- Roedd Ynys Môn wedi gwneud cais, yn dilyn beirniadaeth Swyddfa Archwilio Cymru (SAC) o'u Pwyllgor Safonau, y dylid gwahodd cynrychiolydd o SAC a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) i gymryd rhan yn y sesiwn; Hyrwyddo Safonau yn Rhagweithiol
- O safbwynt presenoldeb Aelodau Cynulliad Cenedlaethol yn y Gynhadledd, awgrymwyd y dylid, gan fod lle yn gyfyngedig, gwahodd y Gweinidog ar gyfer Llywodraeth Leol a Chymunedau i fod yn bresennol fel arsylwr
- Awgrymwyd gan mai Conwy oedd yn cynnal y digwyddiad, y dylid gwahodd Cadeirydd Pwyllgor Safonau Conwy i gyflwyno'r sylwadau i gloi

CYTUNWYD -

- Dylid cymeradwyo'r rhaglen ar gyfer Cynhadledd Safonau 2013, yn amodol ar wneud unrhyw newidiadau pellach rhesymol a oedd eu hangen gan Swyddogion Monitro Gogledd Cymru.**
- Dylai Cadeirydd Pwyllgor Safonau Conwy roi'r sylwadau i gloi.**
- Dylid gwahodd y Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau, Carl Sergeant AC, i fod yn bresennol yn y gynhadledd fel arsylwr.**
- Dylid gwahodd Swyddfa Archwilio Cymru a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru i anfon cynrychiolydd i gymryd rhan yn y Gweithdy Hyrwyddo Safonau yn Rhagweithiol.**

62. UNRHYW EITEM ARALL

Dim.

(Daeth y cyfarfod i ben am 3.00 pm)

Ffurflen adborth / Feedback form

Os gwelwch yn dda rhowch eich barn am y canlynol: <i>Please give your view on the following:</i>	Ardderchog <i>Excellent</i>	Da <i>Good</i>	Bodddhaol <i>Satisfactory</i>	Gwael <i>Poor</i>
Trefniadau cyn y gynhadledd <i>Pre-conference arrangements</i>	50	21	6	2
Pa mor ddefnyddiol oedd y gynhadledd <i>The usefulness of the Conference</i>	49	28	2	0
Y cyfle i rwydweithio <i>Opportunity for networking</i>	42	30	5	1
Lleoliad/Lluniaeth <i>Location/Refreshments</i>	54	18	3	1
Trefniadau'r gynhadledd <i>The Conference arrangements</i>	55	19	0	1
Deunyddiau'r gynhadledd <i>Conference materials</i>	47	23	8	2
Sesiwn lawn 1 – Peter Tyndall <i>Plenary session 1 – Peter Tyndall</i>	38	34	3	0
Sesiwn lawn 2 – trefn datrys leol <i>Plenary session 2 – local resolution procedure</i>	38	30	0	0
Gweithdy 1A/2A: hyrwyddo safonau <i>Workshop 1A/2A: promoting standards</i>	31	17	1	0
Gweithdy 1B/2B: gwrandawiadau a chosbau <i>Workshop 1B/2B: hearings and sanctions</i>	19	18	6	1
Gweithdy 1C: buddiannau a gollyngiadau <i>Workshop 1C: interests and dispensations</i>	12	9	3	0
Gweithdy 2C: cyngorau cymuned ac un bwrpas <i>Workshop 2C: communities and single purpose</i>	15	8	2	1

Sylwadau pellach / Further comments.

1.	I think we did a good job here in the North. Good balance of presentations and workshops.
2.	Very worthwhile exercise. Informative, lively, information sharing.
3.	Very well organised in all respects.
4.	Very well organised and useful. Well chosen topics. Good venue and good facilities.
5.	Very enjoyable and good Conference.
6.	Should have started at 9 or 9:30. Most stayed overnight or were within 1 hours drive Standards documents too large Perhaps One Voice Wales representative should be invited?
7.	I'd suggest that the Conference should have started earlier in the day. Those that travelled from South Wales probably all stayed the night before. Conference should have finished therefore at 15:30. Conference was excellent.
8.	Diddorol dros ben. Dim digon o drafod/gwaith grŵp yn Gweithdy 1C. Trefniadau da / dwyieithog.
9.	Would have liked longer to discuss Workshop 1A/2A – Promoting Standards.
10.	Would have preferred all the conference materials to be on the web or e-mail. The contents were very heavy to transport and a waste of paper. Could have condensed the day a little to perhaps start at 10:00 to enable us to get home earlier. Would be easier on a midweek day. Good use of bilingual communications.
11.	Found documentation awkward to negotiate.

12.	Generally good – but not as good over the whole range as the last 2/3 annual events have been. Venue (although at the opposite end of Wales for me) was very good.
13.	Nid oedd y brif neuadd yn lleoliad delfrydol ar gyfer y gweithdai (rhy fawr ac amheronol!) At y dyfodol, byddai'n ddefnyddiol pe bai'r dogfennau i aelodau'r gynhadledd gynnwys rhestr o'r holl aelodau, gan nodi pa Gyngor oeddent yn ei gynrychioli.
14.	Cynhadledd wedi ei threfnu'n dda gyda chynnwys ardderchog. Diolch!
15.	<i>Workshop 1C</i> – We didn't have the opportunity to work in small groups although tables were arranged to provide just the opportunity. I would have welcomed more workshop sessions, shorter lunch break if necessary. I would have been happy to forego the cost of having conference documents in English and Welsh.
16.	Page numbers needed on brochure. Morning group sessions not enough "Group Work".
17.	Balance of Workshops/Plenary – just right.
18.	Location – excellent – easy to find and very pleasant vicinity, good facilities. Refreshments – very good. Food – poor – satisfactory – very heavily bread orientated, good fruit sticks option.
19.	Members should have been asked prior to arriving if they wanted material in English or Welsh as of this document is waste! 1B – too rushed – needed 2 hour slot. 2C – Single Purpose Authorities was poor - Registration on interest was good.
20.	Venue could have been warmer and it would have been nice to have had some form of soft drink save for water. Otherwise – Excellent!
21.	As a new member of the Standards Committee I have found the conference to be extremely helpful.
22.	Da lawn.
23.	Excellent conference pack, well organised and relevant. 2C – This took the form of a presentation with questions rather than a workshop.
24.	It is encouraging to see the degree to which all participants engaged with the issues, are willing to share and learn from good practice.
25.	A useful and informative day. Thank you.
26.	The need for mandatory training per town and community councils on the code is foremost. We have to sign to state we have read this when elected but not all understand. Well Done.
27.	Prior commitment prevented attendance to morning session.
28.	Excellent venue and welcome from staff-organisers. I feel that once again Community Councils were disregarded in view of what they do and achieve re training in Standards.
29.	Excellent – particularly hearings and sanctions.
30.	Excellent conference. Acoustic conditions in workshops not good. Microphones needed. Food excellent.
31.	The workshop in interests wasn't really a workshop with participations.
32.	Conference materials overblown. Shiny paper not good. Papers very difficult to find ones way around. Liked idea of allocating people to tables for workshop sessions.
33.	Really good conference, well done to everyone involved in organising the day.
34.	At my first Standards Conference I found it very interesting and enjoyed hearing from others. The setting of the venue was much enjoyed! It was good to be able to chat to those with so much more experience.
35.	Really useful – lots to think about. Look forward to receiving conference notes.
36.	No further comments required. An informative and enjoyable conference.
37.	Wedi mwynhau'r profiad ac wedi dysgu llawer. Cynhadledd wedi ei threfnu yn dda. Diolch am gael bod yna.
38.	A very good day.
39.	Very enjoyable and good to meet other members. More time for Workshops would be good.
40.	I spent the first few minutes of each session trying to find the slides in the conference pack. Rather confusing – please could it be improved, at least with page numbering.
41.	Gormod o ddeunydd yn sleidiau Gweithdy B. Fformat Gweithdy A yn llawer gwell a mwy rhyngweithiol.
42.	Llongyfarchiadau am y trefniadau ac ar lwyddiant yr achlysur.
43.	The standard of arrangements was well above expectation!!

44.	Very well organised and relevant conference.
45.	Really useful, especially the opportunity to discuss with members of other Standards Committees. Raised a lot of new and interesting issues concerning the role of Standards Committees.
46.	Facilities - Main conference room was dark, black walls (!). Poor lighting. The room was very cold. Doors were left open and I asked several times if door could be closed. The women present sat in their coats. Thoroughly enjoyed and learned a great deal from Workshop Session 1A. Content was thin and I felt a wasted opportunity. Pack not numbered, difficult to follow. I do not eat diary products not asked dietary requirements before attending.
47.	Diwrnod buddiol - yn bennaf i glywed beth sydd yn mynd ymlaen mewn Awdurdodau eraill.
48	Buddiol iawn.

North Wales Standards Committees Forum
20th May 2013 - 2:00pm – 3:10pm
Conwy County Borough Council

1. Appointment of Vice Chairman – Mr Gwilym Ellis Evans of Gwynedd was appointed Vice Chair and subsequently chaired the meeting in the absence of Mr Howie Roberts (Chair).
2. Apologies were tendered
3. Minutes of the previous meeting approved
4. Matters Arising - none
5. Conference feedback

The Vice Chair thought it was an excellent conference, very well organised and attended, with something for everyone during the day with the Local Resolutions item being particularly useful. It was felt that the conference had compared well with the previous conference arranged by Cardiff, but the room itself was cold initially, and quite morbid with the black curtains. Delyth explained that the room booked, had become unavailable at the last minute. Literature was considered excellent although could have been consecutively numbered for ease of reference. It was suggested that those members who did not attend could be supplied with copies of the notes and that the minutes of the Forum meeting could include an electronic link reference. The conference had been well attended by members from South Wales. Workshops were excellent, but even though there was an abundance of useful information in the slides, they took too long and as a result there was insufficient time to have a proper discussion at the end. It was felt that workshops were more useful than lectures/talks. The Ombudsman's address was very good as always.

The meeting felt that Conferences should be held every 18 months and not annually and that 2015 would be about right for the next one, in order to avoid repetition and ensure that there were sufficient relevant topics to discuss.

6. Any other Item.

- (i) Delyth referred to a discussion between Dilys Phillips, Trevor Coxon and herself about the usefulness of the present arrangements for the Standards Committees Forum. There was concern about low attendance at the meetings and a need to keep the momentum. Felt that in order to achieve this, combining training with the usual business matters, would be useful. This would allow experiences to be shared. The Monitoring Officers could, in turn, be responsible for the training on a topic of their choice, with meetings being held at the offices of the trainer. It was felt that these meetings should occur three, rather than four times a year, but this is a matter to be discussed at the next meeting, when it will be clearer as to how future

meetings are to be conducted. It was however agreed, that the next meeting will be in Wrexham, towards the end of September, with Trevor Coxon being responsible for the training. Sian Harland will continue to be responsible for the agenda, but local officers to take minutes to save Sian having to travel.

- (ii) A brief discussion took place on Local Resolution. It was suggested that the protocol in this respect should be as simple as possible. Anglesey members reported that their protocol had only been used on one occasion in the past because it was too complicated. In view of this, a reviewed protocol will be presented to the full Council on the 22nd of May 2013. An informal approach will be adopted in the future with Group Leaders, although invited, not being obliged to attend. Initially, the emphasis will be on mediation with a short timetable to avoid relationships festering. If the matter remains unresolved, a referral to the Ombudsman will be made.

The Standards Committee is available for dispute resolutions in Gwynedd, but very rarely used.

- (iii) It was agreed that it would be useful for Monitoring Officers to feedback to the Forum after their meetings and that a Monitoring Officers Report should be included on the agenda from now on.

PAPUR / ENCLOSURE
E

CYNGOR SIR YNYS MÔN

CYFARFOD:	Cyngor Sir
DYDDIAD:	23 Mai 2013 am 11am
TEITL:	Adroddiad Blynyddol Cadeirydd y Pwyllgor Safonau
ADRODDIAD GAN:	Michael Wilson, Cadeirydd y Pwyllgor Safonau ac Aelod Cyfetholedig o'r Cyngor
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Adrodd ar Weithgareddau'r Pwyllgor Safonau yn 2012-13 a gofyn i'r Cyngor gymeradwyo Rhaglen y Pwyllgor ar gyfer 2013-14
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball, Pennaeth Swyddogaeth Cyfreithiol a Gweinyddol/Swyddog Monitro (est 2568)

1. Yn ei gyfarfod ar 10 Mai 2012, penderfynodd y Cyngor Sir gymeradwyo Rhaglen y Pwyllgor Safonau ar gyfer 2012/13. Yn y Rhaglen wreiddiol, nodwyd meysydd gwaith arfaethedig ynghyd ag amserlen ac adnoddau. Caiff y ddogfen hon ei hatgynhyrchu yn **ATODIAD A** yr Adroddiad hwn ac mae'r ddogfen wedi cael ei diweddarau i gynnwys y gwaith sydd wedi cael ei wneud ers hynny.
2. Cyhoeddodd yr Archwilydd Cyffredinol Adroddiad ym mis Gorffennaf 2009 a oedd, ymysg pethau eraill, yn argymhell y dylai'r Pwyllgor Safonau gymryd rôl fwy gweithredol o ran codi safon ymddygiad Aelodau yn hytrach na chyfyngu ei hun i gyflawni gofynion statudol llym. I bob pwrpas, mwy o waith atal a llai o waith gweithredu ar ôl i rywbeth ddigwydd.
3. I gyflawni'r nod hwn, dyluniwyd y Rhaglen gyfredol a'r rhai a'i rhagflaenodd, i gefnogi'r Cyngor yn ystod ei adferiad gyda phwyslais ar hunanreoleiddiad drwy ddatblygu Aelodau ac ar y Pwyllgor Safonau drwy ddarparu cyngor / arweiniad ar gyfer datrys anghydfodau lle yr oedd hynny'n bosibl ac yn briodol o fewn y Cyngor ei hun yn hytrach na thrwy rheoleiddwyr allanol.
4. Yr elfen bwysicaf ar gyfer cyflawni'r nod hwn oedd llunio Cynllun Datblygu Blynyddol cynhwysfawr i Aelodau wedi ei deilwrio'n arbennig i gwrdd ag anghenion y Cyngor a'i Aelodau. Roedd y Gweithgor Datblygu Aelodau (GDA) ac arno Aelodau, Swyddogion a chynrychiolwyr o'r Pwyllgor Safonau yn allweddol yn hyn o beth. Yn ychwanegol at hyn, cyflwynodd y GDA adroddiadau chwarterol i'r Pwyllgor Safonau ar ei gynnydd a'i ganlyniadau.
5. At ei gilydd, roedd yr Aelodau'n cefnogi'r Cynllun gwreiddiol. Daeth yn amlwg fodd bynnag, fod y gefnogaeth wedi lleihau wrth i dymor y Cyngor diwethaf ddod i ben.

6. Mae gwaith y GDA ynghyd â'r rôl sicrwydd yr ymgwymerwyd â hi gan y Pwyllgor Safonau, bellach wedi trosglwyddo i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd. Ar 18 Chwefror 2013, cefais gyfarfod gyda Chadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, ynghyd â Swyddogion, i rannu pryderon y Pwyllgor Safonau ynghylch diffyg ymrwymiad rhai Aelodau i'w datblygiad personol eu hunain gan ofyn i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd adolygu, ac oes oedd angen, roi sylw i'r mater hwn yn rheolaidd ar ôl Mai 2013.
7. Mae eitem arall ar y Rhaglen hon yn nodi'r Cynllun Datblygu Aelodau arfaethedig ar gyfer 2013/14. Mae'r Pwyllgor Safonau'n llwyr gefnogi'r Cynllun hwn a byddwn yn annog Aelodau nid yn unig i fabwysiadu'r Cynllun ond hefyd i'w gefnogi drwy fynychu hyfforddiant, rhoi atborth a gwerthuso a rhoi sylw i fater eu datblygiad a'u hyfforddiant personol eu hunain drwy gyhoeddi eu Hadroddiadau Blynyddol unigol.
8. Roedd y GDA hefyd yn gyfrifol am gyhoeddi disgrifiadau swyddi a manylebau personol i'r holl Aelodau a sefydlu cynllun peilot mewn perthynas â chynnal adolygiadau datblygu ar gyfer yr holl Aelodau. Cafodd y fenter hon, fel rhan o'r broses o ennill statws Siarter Aelodau ei chefnogi'n dda a bydd hyn yn parhau yn awr dan adain y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd. Hoffai'r Pwyllgor Safonau yn awr achub ar y cyfle hwn i ddiolch i Uwch Swyddog Datblygu Adran AD y Cyngor am y gwaith sylweddol a wnaeth o ran cefnogi Aelodau drwy'r broses ac am roi gwybod i'r Pwyllgor Safonau am y datblygiadau. Yr un modd, mae'r Pwyllgor Safonau yn ddiolchgar am y cyngor a gafodd gan yr Ymgynghorydd Datblygu Sefydliadau ac Unigolion yng Nghymdeithas Llywodraeth Leol Cymru.
9. Yn ychwanegol at ganolbwyntio ar ddatblygu Aelodau, mae'r Pwyllgor Safonau wedi cymryd rôl ymgynghorol yn unol â Phrotocol y Cyngor ar gyfer Hunanreoleiddiad; sef y drefn sy'n golygu y gellir datrys yn lleol yr anghydfodau mewnol hynny nad ydynt o fewn trothwy'r Ombwdsmon ar gyfer ymchwilio iddynt. Wedi adolygu'r Protocol cyfredol, mae'r Pwyllgor Safonau wedi cyflwyno argymhellion ar gyfer gwelliant, yn arbennig drwy sicrhau bod modd i unrhyw Aelod yn hytrach nag Arweinyddion Grwpiau yn unig, ddefnyddio'r protocol. Mae'r Protocol newydd arfaethedig yn ymddangos mewn man arall ar y Rhaglen hon. Lle bynnag y mae hynny'n bosibl, gofynnir i'r Aelodau ddibynnu ar y Protocol newydd fel dull anffurfiol o ddatrys problemau ac osgoi eu cyfeirio i fyny.
10. Er y cafodd pedwar aelod eu gwahardd ac un ei anghymwyso yn ystod oes y Cyngor diwethaf, derbyniodd y Pwyllgor Safonau Adroddiad ar 31 Hydref 2012 a oedd yn dweud bod nifer y cwynion a gyflwynwyd i'r Ombwdsmon ynghylch ymddygiad yn lleihau. Mewn ymdrech i sicrhau fod hyn yn parhau, mae'r Pwyllgor Safonau yn annog Aelodau newydd a'r Aelodau sy'n dychwelyd i gefnogi'n egnïol y cysyniadau sy'n ymwneud â'u datblygiad personol eu hunain a datrysiaid lleol fel y dulliau mwyaf effeithiol o gynnal y gwelliant.

ARGYMHELLIAD:-

1. Nodi'r Rhaglen a gyflawnwyd gan y Pwyllgor Safonau rhwng Ebrill 2012 a Mai 2013, a
2. Chymeradwyo Rhaglen y Pwyllgor Safonau ar gyfer 2013/14 a amlinellir yn **ATODIAD B**

ATODIAD / ENCLOSURE
A

RHAGLEN WAITH Y PWYLLGOR SAFONAU – EBRILL 2012 I MAI 2013

	AMSERLEN	ADNODDAU	STATWS AR DDIWEDD Y FLWYDDYN
1.	Cynnal gwrandawiadau i achosion honedig o dorri'r Côt Ymddygiad i Aelodau yn dilyn cyfeiriadau gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC)	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Dirprwy Swyddog Monitro • Cyfreithiwr i'r Swyddog Monitro 	<ul style="list-style-type: none"> • 15/5/2012 Tribiwnlys Achos Panel Dyfarnu Cymru'n cychwyn gwrandawriad yn arwain at wahardd Cyngorydd Sir am 12 mis. Dim apêl. Dirymu'r indemniad. • 12/6/2012 Gwrandawriad Pwyllgor Safonau yn arwain at ddyfarniad o dorri'r côd a gwahardd Cyngorydd Sir am 6 mis. • 16/8/2012 Pwyllgor Safonau'n cychwyn gwrandawriad ac yn gwrthod y y gŵyn. Cyngor yn gorfod talu'r costau yn unol ag indemniad a ganiatawyd gan yr Is-bwyllgor Indemniadau. • 11/10/2012 - Gwrandawriad gerbron Tribiwnlys Apêl Panel Dyfarnu Cymru yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau ar 12/6/2012. Gwrthodwyd yr apêl. Y gwaharddiad yn sefyll. Dim cais am indemniad.

				<ul style="list-style-type: none"> • 11/12/2012 Gwrandawriad cychwynol o gŵyn yn erbyn Cynghorydd Cymuned. Cyfeiriwyd y mater i wrandawriad llawn. • 7/3/2013 Gwrandawriad y Pwyllgor Safonau i gŵyn yn erbyn Cynghorydd Cymuned. Fe'i cadarnhawyd yn rhannol. Rhoddwyd cerydd. Cyhoeddiad statudol wedi'i ohirio oherwydd yr etholiad.
2.	Cynnal gwrandawriadau i geisiadau am ganiatâd arbennig.	<ul style="list-style-type: none"> • Fel a phryd y derbynir cyfeiriadau 	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Dirprwy Swyddog Monitro • Cyfreithiwr i'r Swyddog Monitro 	<ul style="list-style-type: none"> • 25/7/2012 Panel Caniatâd Arbennig y Pwyllgor Safonau. Caniatawyd saith o geisiadau (rhai'n amodol) i Aelodau Cyngor Tref Biwmares. • 31/10/2012 Y Panel Caniatâd Arbennig yn caniatáu cais am ganiatâd arbennig i Gyngorydd Sir.
3.	Cymryd swyddogaeth ymgynghorol mewn perthynas â materion a gyfyd dan Brotocol y Cyngor ar gyfer Hunanreoleiddio neu unrhyw gynllun olynol.	<ul style="list-style-type: none"> • Fel a phryd y derbynir cais 	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Dirprwy Swyddog Monitro • Cyfreithiwr i'r Swyddog Monitro 	<ul style="list-style-type: none"> • 1/10/2012 Cynhaliwyd Panel anffurfiol dan y Protocol Hunanreoleiddio. Gwrthodwyd y gŵyn. Rhai argymhellion i'r partion. • 29/10/2012 Cadeirydd y Pwyllgor Safonau'n cynnal proses anffurfiol i ddatrys anghydfod (y tu allan i'r Protocol). Cwblhawyd ar 25/1/2013.

				<ul style="list-style-type: none"> • 31/1/2013 Yn dilyn dau adolygiad o'r Protocol Hunanreoleiddio, cyfarfu Panel o'r Pwyllgor Safonau i ddrafftio Protocol Datrysiaid Lleol newydd. • 14/2/2013 Cadeirydd ac Is-gadeirydd y Pwyllgor Safonau'n cwrdd â'r Arweinyddion Grwpiau i gytuno ar y Protocol Datrysiaid Lleol newydd. • 30/3/2013 Ymgynghori gyda'r holl aelodau ar y Protocol Datrysiaid Lleol. • 23/5/2013 Y Protocol Datrysiaid Lleol yn cael ei gymeradwyo gan y Cyngor llawn.
4.	<p>Goruchwylio'r Cynllun Datblygu Aelodau, gan gynnwys:-</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyfforddiant parhaus ar gyfer y Pwyllgor Safonau 	<p>Yn ôl yr angen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rheolydd AD • CLILC • Swyddog Monitro • Dirprwy Swyddog Monitro • Swyddog Gwybodaeth Gorfforaethol 	<ul style="list-style-type: none"> • Adolygu penderfyniadau a gyhoeddwyd - Holl benderfyniadau'r Pwyllgor Safonau a Phanel Dyfarnu Cymru ar: 25/7/12 31/10/12 10/12/12 13/3/13 • Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru ar: 17/7/2012

	<ul style="list-style-type: none"> • Ystyried a pharatoi cwrs cynefino a hyfforddiant ar gyfer y Cynghorwyr a gânt eu hethol yn 2013 • Hyfforddiant i dargedu anghenion penodol y rheiny sy'n cael eu cosbi gan Banel Dyfarnu Cymru (PDC) neu'r Pwyllgor Safonau 	<ul style="list-style-type: none"> • Cyn Mai 2013 • Yn ôl yr angen 	<ul style="list-style-type: none"> • Rheolydd AD • CLILC • Swyddog Monitro • Dirprwy Swyddog Monitro • Swyddog Gwybodaeth Gorfforaethol • Rheolydd AD • CLILC • Swyddog Monitro • Dirprwy Swyddog Monitro 	<p>4/10/2012 7/1/2013 20/5/2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cynhadledd Safonau Cymru Gyfan 19/4/13 • Hyrwyddo safonau'n rhagweithiol • Cynnal gwrandawiadau a chosbau • Cofrestr o ddi-ddordebau a chaniatadau arbennig • Gweithdrefnau lleol ar gyfer datrys materion • Materion safonau mewn perthynas â chynghorau tref a chymuned • Trosglwyddwyd y cyfrifoldeb i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd • Mae'r Pwyllgor Safonau yn un o'r cyrff yr ymgynghorir ag ef ar Gynllun 2013/14 a fydd yn cael ei ystyried gan y Cyngor ar 23/5/2013 • Dim angen yn ystod y cyfnod hwn
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Gwybodaeth Gorfforaethol 		<ul style="list-style-type: none"> • Derbyniwyd adroddiadau ar: <ul style="list-style-type: none"> • 25/7/2012 • 31/10/2012 • 11/12/2012 • 13/3/2013 • Diddymwyd y Gweithgor Datblygu Aelodau. Cyfrifoldeb yn trosglwyddo i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democraataidd.
5.	Bod yn rhan o'r Gweithgor Datblygu Aelodau a derbyn adroddiadau ganddo.	• Chwarterol	<ul style="list-style-type: none"> • Rheolydd AD • CLILC • Swyddog Monitro 		<ul style="list-style-type: none"> • Diddymwyd y Gweithgor Datblygu Aelodau. Cyfrifoldeb yn trosglwyddo i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democraataidd.
6.	Goruchwyllo'r ddwy Gofrestr o Ddiddordebau'r Aelodau drwy eu hadolygu bob blwyddyn gan roi cyngor a chanllawiau wedyn os yw hynny'n briodol.	• Erbyn diwedd 2012	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Cyfreithiwr i'r Swyddog Monitro 		<ul style="list-style-type: none"> • 31/10/2012 • Ymgynghori gyda'r holl Aelodau ar y ffurflen ddiwygiedig ar gyfer datgan diddordebau mewn cyfarfodydd yn cychwyn ar 24/1/2013 ac yn dod i ben ar 15/2/2013 • Ffurflen ddiwygiedig yn cael ei chyflwyno ar argymhelliaid y Pwyllgor Safonau ar 18/2/2013 • Adroddiad ar y broses a'r canlyniadau i Gynhadledd Safonau Cymru Gyfan ar 19/4/2013

7.	Goruchwylio'r Gofrestr Rhoddion a Llitygarwch drwy ei hadolygu bob blwyddyn gan roi cyngor a chanllawiau wedyn os yw hynny'n briodol.	<ul style="list-style-type: none"> • Erbyn diwedd 2012 	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Cyfreithiwr i'r Swyddog Monitro 	<ul style="list-style-type: none"> • 31/10/2012 • Adroddiad ar y broses a'r canlyniadau i'r Gynhadledd Safonau Cymru Gyfan ar 19/4/2013
8.	Cymryd rôl corff yr ymgynghorir ag ef mewn perthynas ag unrhyw newidiadau arfaethedig i'r Cyfansoddiad a fyddai'n rhagfarnu mewn modd anghymesur, hawliau neu ddiddordebau unrhyw grŵp lleiafrifol.	<ul style="list-style-type: none"> • Fel a phryd y derbynir cais 	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Prif Weithredwr 	<ul style="list-style-type: none"> • Prosiect Rheoli Cwynion (gan gynnwys cyfeirio aelodau) <ul style="list-style-type: none"> • 25/7/2012 • 31/10/2012 • 13/3/2013 • 31/10/2012 <ul style="list-style-type: none"> • Protocol Drafft ar gyfer Wardiau Amlaelod • 11/12/2012 <ul style="list-style-type: none"> • Polisi Gosod Tai a rôl Aelodau • 11/12/2012 <ul style="list-style-type: none"> • Rheolau Gweithdrefn Cynllunio – canlyniad cynllun peilot 12 mis • 13/3/2012 <ul style="list-style-type: none"> • Newidiadau Cyfansoddiadol • Polisi Indemniadau • Protocol Datrysiad Lleol newydd – cymeradwyo ymgynghorid • Rheolau Gweithdrefn Cynllunio – Wardiau Amlaelod • Protocol ar gyfer Cyfryngau

9.	<p>Cymryd rôl corff yr ymgynghorir ag ef mewn perthynas â fersiynau drafft unrhyw ganllawiau/protocolau ac ati a gyhoeddir gan OGCC o ran y Cód Ymddygiad i Aelodau/Protocol Datrysiaid Lleol ac ati.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fel a phryd y derbynnir cais 	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro 	<p>Cymdeithasol mewn Cyfarfodydd</p> <ul style="list-style-type: none"> • 25/7/2012 Ymgynghorai ar Bapur Gwyn y Llywodraeth ar Hyrwyddo Democratiaeth Leol (Materion yn ymwneud â'r Pwyllgor Safonau) • 31/10/2012 Adolygiad o'r Cód Ymddygiad ac argymheliad ar gyfer hyfforddiant gorfodol (cytunwyd gan y Pwyllgor Gwaith 18/2/2013 a chymeradwywyd gan y Cyngor 5/3/2013) • 1/10/2012 Cynhaliwyd Panel Anffurfiol dan y Protocol Hunanreoleiddo. Gwrthodwyd y gŵyn. Rhai argymhellion i'r partion. • 29/10/2012 Cadeirydd y Pwyllgor Safonau yn cynnal proses anffurfiol i ddatrys anghydfod (y tu allan i'r Protocol). Daeth i ben 25/1/2013. • 31/10/2012 Adolygiad o'r Cód Ymddygiad. Cyhoeddwyd canllawiau gan OGCC ym mis Medi 2012 – Cylchredwyd i Aelodau a'r holl Gyngorau Tref a Chymuned.
----	---	--	---	--

				<ul style="list-style-type: none"> • 31/1/2013 Yn dilyn dau adolygiad o'r Protocol Hunanreoleiddo, Panel o'r Pwyllgor Safonau yn cyfarfod i ddrafftio'r Protocol Datrysiad Lleol newydd. • 14/2/2013 Cadeirydd ac Is-gadeirydd y Pwyllgor Safonau'n cyfarfod gydag Arweinyddion Grwpiau i gyfuno ar Brotocol Datrysiad Lleol. • 30/3/2013 Ymgynghoriad gyda'r holl aelodau ar y Protocol Datrysiad Lleol yn cau. • 23/5/2013 Y Protocol Datrysiad Lleol yn cael ei gyflwyno ar gyfer ei gymeradwyo gan y Cyngor llawn.
10	Yn dilyn ymgynghori gydag Aelodau, goruchwylio'r broses o gyhoeddi holl Ffurflenni Datgan Diddordeb yr Aelodau ar wefan y Cyngor a sicrhau y rhoddir cyhoeddu'rwydd i'r cyfleuster.	<ul style="list-style-type: none"> • Dyddiadau i'w cytuno gyda TGCh 	<ul style="list-style-type: none"> • Pennaeth Gwasanaeth (TGCh) • Swyddog Monitro 	<p>Derbyniwyd adroddiadau cynnydd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Y tair cofrestr i fod ar gael i'r cyhoedd ar wefan y Cyngor o fis Mehefin 2013 • Cofrestr Adran 81 (cyn cofrestru) i fod ar gael yn

				<p>rhyngweithiol i Aelodau o fis Mehefin 2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • 25/7/2012 • 31/10/2012 • 13/3/2013
11	Yn amodol ar ymgynghori gydag Aelodau, gwneud argymhellion i fwy o wybodaeth gael ei chyhoeddi ar wefan y Cyngor (gan gynnwys gwybodaeth ynghylch lwfansau, treuliau, cofnod mynychu ac oriau hyfforddiant).	• Cyn Mai 2013	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Cyfreithiwr i'r Swyddog Monitro 	<ul style="list-style-type: none"> • Trosgrwyddo'r cyfrifoldeb, yn amodol ar rai rheoliadau statudol gweddilliol, i'r Pennaeth Gwasanaethau Democraataidd dan y pennawd Adroddiadau Blynyddol i Aelodau.
12	Cadeirydd y Pwyllgor Safonau i gyflwyno adroddiad blynyddol i'r Cyngor llawn yn amlinellu gwaith y Pwyllgor Safonau yn ystod y flwyddyn flaenorol.	• Mai 2013	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Cyfreithiwr i'r Swyddog Monitro 	<ul style="list-style-type: none"> • 23 Mai 2013
13	Argymhell Protocol newydd ar gyfer y Berthynas rhwng Aelodau / Swyddogion.	• Cyn Mai 2013	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Cyfreithiwr i'r Swyddog Monitro 	<ul style="list-style-type: none"> • Ymgynghori gydag Aelodau a Swyddogion ar y fersiwn ddrafft rhwng 10 Hydref 2012 a 27 Tachwedd 2012 • Argymhellwyd gan y Pwyllgor Gwaith 18 Chwefror 2012 • Cymeradwywyd gan y Cyngor 5 Mawrth 2013 • Gweithredu 3 Mai 2013
14	Amrywiol	• Cyn Mai 2013	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Cyfreithiwr i'r Swyddog Monitro 	<ul style="list-style-type: none"> • Adolygu statws cwynion ynghylch ymddygiad i OGCC • Adolygu penderfyniadau'r OGCC • Adolygu penderfyniadau'r Panel Dyfarnu

			<ul style="list-style-type: none"> • 13/03/2012 • 25/07/2012 • 31/10/2012 • 11/12/2012 • 31/10/2012 <p>Ystyried Adroddiad Blynyddol OGCC a dadansoddi perfformiad Aelodau Ynys Môn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyfarfodydd gydag Arweinyddion Grwpiau ar 20/12/2012 a 14/2/2013 • Cyfarfod gyda Chadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democraidd ar 18/2/2013 • Adroddiad ar ddangosyddion perfformiad chwarterol <ul style="list-style-type: none"> • 19/7/2012 • 30/10/2012 • 10/1/13 • 25/4/13 • Y berthynas rhwng yr Aelodau a grwpiau gwleidyddol <p>a) Y Cyngor llawn i ystyried Cydymffurfiaeth gyda threfniadau cyfansoddiadol</p>
--	--	--	---

				<p>newydd ar 10 Mai 2012: yn amodol ar gymeradwyaeth y Gweinidog</p> <ul style="list-style-type: none"> • Effeithiolrwydd Pwyllgor Safonau'r Cyngor <ol style="list-style-type: none"> a) Cynnal gwrandawriad rhagarweiniol o fewn 6 wythnos yn dilyn cyfeiriad gan OGCC neu'n dilyn penderfyniad gan yr Is-bwyllgor Indemniadau b) Cynnal gwrandawriadau i geisiadau am ganiatâd arbennig o fewn mis o'u derbyn c) Adolygu'r ddwy Gofrestr o Ddi-ddordebau Aelodau gan roddi cyngor ac arweiniad wedyn os yn briodol d) Goruchwyllo'r Gofrestr Rhoddion a Lletygarwch gan roddi cyngor ac arweiniad wedyn os yn briodol e) Sefydlu cyfarfodydd o'r Pwyllgor Safonau f) Adolygu'r Cynllun Hyfforddi Aelodau, eu presenoldeb mewn hyfforddiant ac ati. Y Pwyllgor i adolygu'r polisiau
--	--	--	--	---

			<p>sy'n berthnasol i'w gylch gorchwyl</p> <ul style="list-style-type: none"> • Safonau ymddygiad Aelodau a Swyddogion <p>a) Cydymffurfiaeth gyda'r Protocol ar gyfer Hunanreoleiddio a fabwysiadwyd gan y Cyngor ar 4.3.10 neu gynllun olynol, y drefn datrysiaid lleol unwaith y bydd wedi'i chyhoeddi gan OGCC</p> <p>b) Adroddiadau chwarterol i'r Pwyllgor Safonau</p> <p>c) Y Swyddog Monitro wedi derbyn disgrifiadau swydd a manylebau personol wedi eu llofnodi</p> <p>d) AD wedi derbyn ffurflenni SCT wedi eu cwblhau</p> <p>e) Cyfweiliadau ADP wedi eu cynnal a'r ffurflenni wedi eu derbyn gan AD</p> <p>f) Mabwysiadu a chydymffurfio gydag unrhyw ganllawiau a gyhoeddir gan LIC/OGCC gan gynnwys y cap a argymhellir.</p>
--	--	--	---

ATODIAD / ENCLOSURE
B

RHAGLEN WAITH Y PWYLLGOR SAFONAU – MAI 2013 I EBRILL 2014

	AMSERLEN	ADNODDAU	STATWS AR DDIWEDD Y FLWYDDYN
1.	Cynnal gwrandawiadau i achosion honedig o dorri'r Cód Ymddygiad i Aelodau yn dilyn eu cyfeirio gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC)	<ul style="list-style-type: none"> • Fel a phryd y derbynir atgyfeiriadau ac yn unol â'r dangosydd perfformiad 	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Dirprwy Swyddog Monitro
2.	Cynnal gwrandawiadau i geisiadau am ganiatâd arbennig gan Gyngorwyr Sir a Chyngorwyr Tref/Cymuned	<ul style="list-style-type: none"> • Fel a phryd y derbynir atgyfeiriadau ac yn unol â'r dangosydd perfformiad 	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Dirprwy Swyddog Monitro
3.	Cymryd swyddogaeth ymgynghorol mewn perthynas â materion sy'n codi dan Brotocol Datrysiaid Lleol y Cyngor neu unrhyw gynllun olynol os bydd model cenedlaethol yn cael ei ddatblygu.	<ul style="list-style-type: none"> • Fel a phryd y derbynir cais 	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Dirprwy Swyddog Monitro
4.	Goruchwyllo hyfforddiant a datblygiad ar y Cód Ymddygiad i Aelodau yn unol â pharagraff 2.4(e) y Cód; gan gynnwys hyfforddiant a datblygiad ar gyfer Cyngorau Tref a Chymuned.		

	<p>5. Goruchwyllo'r ddwy Gofrestr o Ddiddordebau'r Aelodau drwy eu hadolygu bob blwyddyn gan roi cyngor a chyfarwyddyd wedyn os yw hynny'n briodol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Erbyn diwedd Ebrill 2013 	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Dirprwy Swyddog Monitro 	
<p>6.</p>	<p>Goruchwyllo'r Gofrestr Rhoddion a Lletygarwch drwy ei hadolygu bob blwyddyn gan roi cyngor a chyfarwyddyd wedyn os yw hynny'n briodol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Erbyn diwedd Ebrill 2013 	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Dirprwy Swyddog Monitro 	
<p>7.</p>	<p>Cymryd rôl corff yr ymgynghorir ag ef mewn perthynas ag unrhyw newidiadau arfaethedig i'r Cyfansoddiad sy'n berthnasol i rôl y Pwyllgor Safonau yn enwedig lle gallai newidiadau arfaethedig o'r fath ragfarnu mewn modd anghymesur, hawliau neu ddiddordebau unrhyw grŵp lleiafrifol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fel a phryd y derbynir cais 		

8.	Cymryd rôl corff yr ymgynghorir ag ef mewn perthynas ag unrhyw newidiadau deddfwriaethol/polisi arfaethedig sy'n berthnasol i faes cyfrifoldeb y Pwyllgor Safonau.	<ul style="list-style-type: none"> • Fel a phryd y derbynir cais 	<ul style="list-style-type: none"> • Swyddog Monitro • Dirprwy Swyddog Monitro 	
9.	Gwneud unrhyw argymhellion i'r Cyngor ar gyfer gwella'r meysydd gwaith hynny sy'n berthnasol i'r Pwyllgor Safonau.			
10	Cadeirydd y Pwyllgor Safonau i gyflwyno adroddiad blynyddol i'r Cyngor yn amlinellu gwaith y pwyllgor yn ystod y flwyddyn flaenorol.			
11.	<p>Sicrhau fod gwbybodaeth a sgiliau'r Pwyllgor Safonau'n cael eu datblygu a'u diweddarw drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adolygu'n rheolaidd achosion y penderfynwyd arnynt - o awdurdodau perthnasol - Panel Dyfarnu Cymru - Cymryd rhan a gwneud cyfraniad yn Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru - Cymryd rhan a gwneud cyfraniad yng Nghynhadledd Pwyllgorau Safonau Cymru Gyfan 			

12.	<p>Monitro cynnydd o ran cwynion am Aelodau a gafodd eu ffeilio gydag OGCC a dadansoddi'n flynyddol y wybodaeth ynglŷn â'r cwynion sy'n berthnasol i Gyngor Sir Ynys Môn er mwyn nodi unrhyw dueddiadau neu faterion sy'n peri pryder neu sy'n dangos fod angen hyfforddiant.</p>			
13.	<p>Cynnal cyswilt gydag Arweinyddion Grwpiau drwy gyfrwng cyfarfodydd anffurfiol rheolaidd er mwyn trafod materion sydd o bryder/diddordeb cyffredin.</p>			
14.	<p>Adroddiad ar ddangosyddion perfformiad chwarterol</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Y berthynas rhwng Aelodau a Grwpiau Gwleidyddol 2. Effeithiolrwydd Pwyllgor Safonau'r Cyngor 3. Safonau ymddygiad Aelodau 			

12. STANDARDS COMMITTEE ANNUAL REPORT 2012-13

Submitted - A report by Mr Michael Wilson, Chair of the Standards Committee on the Standards Committee Annual Report 2012-13.

Members took the opportunity of thanking the Standards Committee for their work over the last twelve months.

RESOLVED to note the activities of the Standards Committee for 2012-13 and to approve its work programme for 2013-14.

PAPUR / ENCLOSURE
F

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad	22 Ebrill 2013
Pwnc	Cyflwyno Protocol Gyfryngau Cymdeithasol i reoleiddio'r defnydd o gyfryngau cymdeithasol gan Aelodau Etholedig yn eu swyddogaethau swyddogol a phreifat. Mae'r Protocol hefyd yn ymwneud â'r defnydd o Gyfryngau Cymdeithasol yn ystod cyfarfodydd gan y cyhoedd.
Deilydd Portffolio	Y Cynghorydd John Chorlton
Swyddog(ion) Arweiniol	Pennaeth Swyddogaeth Cyfreithiol a Gweinyddol/Swyddog Monitro Swyddog Gwybodaeth Gorfforaethol
Swyddog Cyswllt	Huw Pierce Pritchard(x1806)
<p>Rheswm am yr adroddiad:</p> <p>Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno fersiwn ddrafft o Brotocol Cyfryngau Cymdeithasol ar gyfer Aelodau Etholedig, ac a fwriedir i reoleiddio'r defnydd o gyfryngau cymdeithasol ganddynt fel Cynghorwyr ac unigolion preifat.</p> <p>Gall defnydd amrhiodol o gyfryngau cymdeithasol gan Aelodau Etholedig arwain at dorri'r Côt Ymddygiad. O'r herwydd, mae'n bwysig bod Aelodau Etholedig yn cydnabod y risgiau sy'n gysylltiedig â chyfryngau cymdeithasol a'u bod yn sicrhau nad ydynt yn eu defnyddio mewn ffordd sy'n torri'r Côt Ymddygiad. Yn y cyswllt hwn, bwriedir y bydd Pwyllgor Safonau'r Cyngor yn ystyried y Protocol pan fydd yn rhoi sylw i honiad bod cyfngau cymdeithasol wedi eu defnyddio mewn ffordd a oedd yn torri'r Côt Ymddygiad.</p> <p>Nid oes gan y Cyngor bolisi ar hyn o bryd ar y defnydd o Gyfryngau Cymdeithasol gan y cyhoedd yn ystod cyfarfodydd.</p>	

A. Rhagarweiniad / Cefndir / Materion

Gall cyfryngau cymdeithasol chwarae rhan bwysig yng ngweithrediad cymdeithas ddemocrataidd trwy gynnig cyfleon cadarnhaol i'r Cyngor ac Aelodau Etholedig ymgysylltu gyda dinasyddion Ynys Môn. Gall Aelodau Etholedig wneud defnydd effeithiol hefyd o gyfryngau cymdeithasol i ryngweithio gydag etholwyr a chefnogi

democratiaeth leol. Mae cyfryngau cyfryngau cymdeithasol yn rhoi cyfleon i'r Cyngor ac yn gosod heriau iddo hefyd.

Cydnabyddir bod absenoldeb datganiad swyddogol ar y defnydd o gyfryngau cymdeithasol gan Aelodau Etholedig a'r cyhoedd yn ystod cyfarfodydd wedi arwain at rywfaint o ansicrwydd ynghylch yr hyn sy'n cael ei ystyried yn ymateb derbyniol i faterion penodol, fel ffilmio cyfarfodydd gan y cyhoedd.

Bwriad y protocol yw nodi'n glir sut y dylai Aelodau Etholedig ryngweithio gyda chyfryngau cymdeithasol yn rhinwedd eu swyddi fel Cynghorwyr Sir ac fel unigolion preifat. Mae'r protocol hefyd yn ymwneud â'r defnydd o gyfryngau cymdeithasol gan y cyhoedd sy'n dod i gyfarfodydd y Cyngor, y Pwyllgor Gwaith a Phwyllgorau eraill. Mae'r Protocol hefyd yn cyfeirio at hawliau'r cyfryngau i ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol yng nghyfarfodydd y Cyngor.

B – Ystyriaethau

Mae caniatáu defnydd o gyfryngau cymdeithasol gan newyddiadurwyr a'r cyhoedd yng nghyfarfodydd cynghorau yng Nghymru yn rhan o drafodaeth sy'n parhau. Yn ddiweddar, trefnwyd ymgyrch gan y Daily Post i godi ymwybyddiaeth o'r mater hwn.

Mae Gweinidog Cymru ar gyfer Llywodraeth Leol a Chymunedau wedi ysgrifennu'n ddiweddar at awdurdodau lleol Cymru i fynegi ei gefnogaeth i wella tryloywder cyfarfodydd trwy hyrwyddo mynediad ar-lein.

Bwriedir i'r Protocol hwn fod mor ganiataol â phosib. Bydd hyn yn sicrhau na fydd disgwyliadau'r cyhoedd ynghylch y defnydd o Gyfryngau Cymdeithasol yn ystod cyfarfodydd yn cael eu llyffetheirio ac y bydd Aelodau Etholedig yn gallu ymgysylltu gyda'u hetholwyr trwy Gyfryngau Cymdeithasol.

C – Goblygiadau ac Effaith

1	Cyllid / Adran 151	Ni chafwyd unrhyw sylwadau
2	Swyddog Cyfreithiol / Monitro	Mae awdur y Protocol yn adrodd i'r Swyddog Monitro. Mae'r Protocol yn cynnwys cyngor cyfreithiol.

3	Adnoddau Dynol	Amherthnasol
4	Gwasanaethau Eiddo (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	Amherthnasol
5	Technoleg Cyfathrebu a Gwybodaeth	Mae sylwadau wedi eu derbyn a'u cynnwys.
6	Cydraddoldeb (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	Ni fydd gan y prosiect effaith wahaniaethol ar unrhyw un o'r grwpiau sy'n cael eu gwarchod dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.
7	Gwrthdodi a Chymdeithasol (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	Amherthnasol
8	Cyfathrebu (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	Mae sylwadau wedi eu derbyn a'u cynnwys
9	Ymgynghori (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	Cyflwynwyd y Protocol i'r Pwyllgor Safonau ar 13 Mawrth 2013. Roedd sylwadau am y Protocol yn gefnogol.
10	Economaidd	Amherthnasol
11	Amgylcheddol (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	Amherthnasol
12	Trosedd ac Anhrefn (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	Amherthnasol
13	Cytundebau Canlyniadau	Amherthnasol

CH – Crynodeb

Nid oes gan y Cyngor ddatganiad polisi ar hyn o bryd ar y defnydd o Gyfryngau Cymdeithasol gan Aelodau Etholedig neu'r cyhoedd. Bydd mabwysiadu'r Protocol gan y Cyngor llawn yn darparu canllawiau ar y defnydd o Gyfryngau Cymdeithasol gan Aelodau Etholedig, yn arbennig mewn meysydd a allai olygu torri'r Côd Ymddygiad.

Mae'r Protocol:

- Yn caniatáu'r defnydd o Gyfryngau Cymdeithasol gan y cyhoedd yn ystod cyfarfodydd.
- Yn caniatáu'r defnydd o Gyfryngau Cymdeithasol gan y wasg yn ystod cyfarfodydd.
- Yn gwahardd defnydd o Gyfryngau Cymdeithasol gan Aelodau yn ystod

cyfarfodydd.

- Yn sefydlu canllawiau ar gyfer defnydd effeithiol o Gyfryngau Cymdeithasol gan Aelodau.

D – Argymhelliad

Argymell i'r Cyngor llawn ei fod yn mabwysiadu'r Protocol Cyfryngau Cymdeithasol.

Enw awdur yr adroddiad:

Huw Pierce Pritchard

Teitl Swydd:

Swyddog Gwybodaeth Gorfforaethol

Dyddiad:

2 Ebrill 2013

Atodiadau:

Copi o'r Protocol Cyfryngau Cymdeithasol

Papurau Cefndirol:

1. Cyflwyniad

1.1 Diffinio cyfryngau cymdeithasol

- 1.1.1. Term cyfunol yw cyfryngau cymdeithasol a ddefnyddir i ddisgrifio cyfryngau ar-lein sy'n cynnig ffyrdd hawdd i gyhoeddi cynnwys ar-lein a hefyd i hwyluso a chymryd rhan mewn sgysiau ar-lein, a all wahodd postio sylwadau neu gyfraniadau neu fel arall wahodd trafodaeth.
- 1.1.2. Gall cyfryngau cymdeithasol ymwneud â rhwydweithiau cymdeithasol (ee *Facebook*); rhwydweithiau proffesiynol (ee *LinkedIn*); safleoedd cynnwys cymunedau (ee *Flickr* ac *Youtube*); blogiau (ee drwy safleoedd fel *Wordpress* a *Blogger*); safleoedd meicrofflogio (ee *Twitter*). Gellir cael mynediad i gyfryngau cymdeithasol drwy ddefnyddio amrywiaeth o offer digidol fel gliwiaduron, ffonau deallus a llechen, y gellir eu defnyddio hefyd i ddal gwybodaeth glyweledol.

1.2. Cwmpas

- 1.2.1. Bwriadwyd y protocol hwn i nodi'n glir sut y dylai Aelodau Etholedig ryngweithio â chyfryngau cymdeithasol, fel Cyngorwyr Sir ac fel unigolion preifat. Mae'r protocol hefyd yn ymwneud â'r defnydd a wneir o gyfryngau cymdeithasol gan aelodau o'r cyhoedd sy'n mynychu cyfarfodydd y Cyngor, cyfarfodydd Pwyllgor Gwaith a phwyllgorau eraill. Cydnabyddir bod y ffaith nad oes datganiad terfynol ar y sefyllfa ynglŷn â'r defnydd o gyfryngau cymdeithasol gan Aelodau Etholedig a'r cyhoedd yn ystod cyfarfodydd wedi arwain at rywfaint o ansicrwydd ar ran Cadeiryddion o safbwynt cynnig ymateb derbyniol i faterion megis ffilmio cyfarfodydd gan y cyhoedd. Y bwriad, felly, yw y bydd y Protocol yn darparu cyfarwyddyd ynghylch y defnydd a ganiateir o gyfryngau cymdeithasol i Gadeiryddion yn ystod cyfarfodydd.
- 1.2.2. Nid yw'r Protocol yn ymwneud â Swyddogion y Cyngor - mae polisïau TGCh ar wahân yn berthnasol iddynt hwy.
- 1.2.3. Mae'r defnydd o gyfryngau cymdeithasol gan Aelodau Etholedig wedi'i gynnwys dan ran 2.1 y Protocol. Mae'r defnydd o gyfryngau cymdeithasol gan Aelodau Etholedig yn ystod cyfarfodydd yn cael ei drafod yn 2.1.5.
- 1.2.4. Mae'r defnydd o gyfryngau cymdeithasol gan aelodau o'r cyhoedd yn ystod cyfarfodydd yn dod dan ran 2.2 y Protocol.

1.3. Cefndir

- 1.3.1. Gall cyfryngau cymdeithasol chwarae rhan bwysig yng ngweithrediad cymdeithas ddemocrataidd drwy gynnig cyfleoedd cadarnhaol i'r Cyngor a'i Aelodau Etholedig ymgysylltu gyda dinasyddion Ynys Môn. Er enghraifft, gall cyfryngau cymdeithasol fod yn ffordd effeithlon a chost effeithiol i'r Cyngor gadw mewn cysylltiad â thrigolion a busnesau. Gall Aelodau Etholedig hefyd wneud defnydd effeithiol o gyfryngau cymdeithasol i ryngweithio ag etholwyr ac i gefnogi democratiaeth leol. Mae

tystiolaeth y gall cyfryngau cymdeithasol, o'u defnyddio'n effeithiol, ymgysylltu â'r rhai na fyddent fel arall yn cymryd rhan mewn gwleidyddiaeth leol neu yn rhyngweithio gyda'u Haelodau Etholedig.

- 1.3.2. Mae'n amlwg fod y defnydd o gyfryngau cymdeithasol hefyd yn cyflwyno risgiau a heriau penodol i'r Cyngor a'i Aelodau Etholedig. Yn benodol, gall y defnydd o gyfryngau cymdeithasol gan Aelodau Etholedig o bosibl arwain at dorri'r Côt Ymddygiad. Felly, mae'n bwysig bod Aelodau Etholedig yn cydnabod y risgiau sy'n gysylltiedig â'r cyfryngau cymdeithasol a sicrhau nad ydynt yn eu defnyddio mewn ffordd sy'n torri'r Côt Ymddygiad.
- 1.3.3. Y bwriad yw y bydd Pwyllgor Safonau'r Cyngor yn ystyried y Protocol wrth benderfynu ar honiadau o dorri'r Côt Ymddygiad yn cynnwys y defnydd o gyfryngau cymdeithasol.

2. Cyfryngau Cymdeithasol a'r Cyngor

2.1. Defnydd o gyfryngau cymdeithasol gan Aelodau Etholedig

- 2.1.1. Mae'n debygol y gall y defnydd o gyfryngau cymdeithasol gan Aelodau Etholedig gynnwys cymryd rhan mewn cyfryngau a noddur gan y Cyngor, megis Blog yr Arweinydd; defnydd a wneir mewn capasiti preifat, neu sy'n ymddangos yn breifat, drwy gyfrif preifat; cyfranogiad dienw gyda, neu gyfraniad i flogiau, fforymau neu safleoedd cyfryngau cymdeithasol eraill.
- 2.1.2. Mae Aelodau wedi eu hymrwymo i lynu wrth delerau ac amodau'r safleoedd cyfryngau cymdeithasol unigol. Yn ogystal, dylai Aelodau gydnabod y gallai eu defnydd o gyfryngau cymdeithasol ddod dan y Côt Ymddygiad, ac mae'n debygol y gallai unrhyw fethiant i gydymffurfio â'r gyfraith a chytundebau defnyddwyr y safleoedd hyn dorri'r Côt Ymddygiad. Yn benodol, dylai Aelodau osgoi defnyddio cyfryngau cymdeithasol mewn ffordd sy'n awgrymu rhagfarn a rhagbenderfyniad.
- 2.1.3. Yn ogystal â materion sydd wedi'u cynnwys yn y Côt Ymddygiad, rhaid atgoffa Aelodau y gall eu defnydd o gyfryngau cymdeithasol fod â goblygiadau dan y gyfraith gyffredinol, a all fod â chanlyniadau difrifol i Aelod Etholedig.
- 2.1.4. Awgrymir y gall yr anawsterau posibl sy'n deillio o'r defnydd o gyfryngau cymdeithasol gael eu hosgoi os yw'r wybodaeth a gyhoeddir gan Aelodau yn wrthrychol, yn gytbwys, yn llawn gwybodaeth ac yn gywir. Gall effeithiau cyhoeddi gwybodaeth ar-lein fod yn rhai hirbarhaol, gan fod mynediad i gynnwys a gyhoeddir ar-lein yn hollbresennol, ac i bob pwrpas wedi ei gyhoeddi am byth.
- 2.1.5. Ni ddylai Aelodau ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol yn ystod cyfarfodydd. Mae'r cyfyngiad hwn yn cynnwys gwaharddiad ar wneud sylwadau ar y pryd ar unigolion neu faterion eraill a hefyd ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol yn ystod cyfarfodydd.
- 2.1.6. Yn ogystal, dylai Aelodau geisio osgoi rhoi'r argraff i eraill nad ydynt yn rhoi sylw llawn i weithgareddau'r cyfarfod. Gellid gwneud hyn drwy sicrhau fod dyfeisiau symudol yn cael eu defnyddio'n ddarbodus ac yn ddiffwdan yn ystod cyfarfodydd.
- 2.1.7. Dylai Aelodau osgoi defnyddio dyfeisiau symudol i anfon neu i dderbyn gwybodaeth nad yw'n gysylltiedig â'r materion dan ystyriaeth yn y cyfarfod. Dylai'r defnydd a wneir o ddyfeisiau symudol i anfon neu dderbyn negeseuon preifat neu anfon e-bost yn ystod cyfarfodydd fod yn rhesymol ac yn synhwyrol. Dylai Cadeiryddion geryddu unrhyw Aelod y mae ei ddefnydd o ddyfeisiau symudol yn ystod cyfarfodydd yn cael ei ystyried yn ormodol.

2.1.8. Bydd y paragraffau canlynol o'r Côt Ymddygiad yn berthnasol i'r defnydd o gyfryngau cymdeithasol ac ymddygiad arall ar-lein. Mae hawliau Aelodau dan Erthyglau 8 a 10 (Atodlen 1) Deddf Hawliau Dynol 1998 wedi cael eu hystyried.

2.1.8.1. Mae paragraff 5.4(a) "*cyflawni eich dyletswyddau a'ch cyfrifoldebau gan roi sylw dyladwy i'r egwyddor y dylai fod cyfle cyfartal i bawb, waeth beth fo'u rhyw, hil, anabled, cyfeiriadedd rhywiol, oedran neu grefydd*";

Dylai'r Aelodau sicrhau nad yw eu defnydd o gyfryngau cymdeithasol yn torri egwyddorion cydraddoldeb y Cyngor. Bydd datganiadau gwahaniaethol hefyd yn debygol o fod yn anghyfreithlon

2.1.8.2. Paragraff 5.4 (b) "*dangos parch ac ystyriaeth at eraill*";

Dylai Aelodau fod yn ymwybodol nad yw sylwadau gwleidyddol a mynegi safbwyntiau a dadleuon gwleidyddol yn cael eu llesteirio gan y Côt Ymddygiad, ond ei bod yn debygol y gallai sylwadau personol a anelir at unigolyn gael eu gweld fel rhywbeth amharchus a allai olygu torri'r Côt.

Atgoffir yr Aelodau y gallai eu defnydd o gyfryngau cymdeithasol arwain at enllibio unigolyn arall. Mae hyn yn berthnasol hefyd os yw Aelod sydd â safle cyfryngau cymdeithasol personol yn caniatáu i unrhyw unigolyn gyhoeddi cynnwys enllibus arno.

2.1.8.3. Paragraff 5.4 (c) "*peidio ag ymddwyn fel bwli neu aflonyddu ar unrhyw berson*"

Dylai Aelodau fod yn ofalus pan yn gwneud sylwadau personol am unigolion ac ni ddylid byth ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol i adolygu a thrafod perfformiad staff y Cyngor. Ni fydd y Cyngor yn goddef unrhyw ddefnydd dienw o gyfryngau cymdeithasol gan Aelodau sy'n cael ei ystyried yn fwlio neu yn aflonyddu ar unrhyw berson.

Dylai Aelodau sy'n cynnal blog neu safle rhwydweithio (fel *Twitter*) fod yn ymwybodol y gallai sylwadau eraill ar y safleoedd hynny gael eu priodoli i'r Aelod drwy gysylltiad. Dylai Aelodau sicrhau bod sylwadau difenwol neu anwedus yn cael eu tynnu oddi ar eu safleoedd personol.

2.1.8.4. Paragraff 5.5 (a) "*datgelu gwybodaeth gyfrinachol neu wybodaeth y byddai'n rhesymol ystyried ei bod o natur gyfrinachol, heb dderbyn caniatâd penodol person a awdurdodwyd i roi caniatâd o'r fath, neu oni bai fod y gyfraith yn dweud fod yn rhaid gwneud hynny*"

Dylai Aelodau fod yn sicr bob amser nad yw gwybodaeth y maent yn ei thrafod neu'n ei datgelu ar safleoedd cyfryngau cymdeithasol yn wybodaeth gyfrinachol a'i bod yn briodol i wneud hynny. Dylai Aelodau gofio fod y wybodaeth a roddir ar wefan, boed yn ddienw neu beidio, ac na ellid bod wedi ei chael ond gan Aelod, yn debygol o ddisgyn o dan y Côt.

Ni ddylai Aelodau fyth gyhoeddi data personol unigolion ar safleoedd cyfryngau cymdeithasol yn groes i Ddeddf Diogelu Data 1998.

Dylai Aelodau osgoi torri hawlfraint drwy gyhoeddi delweddau neu destun ar safle cyfryngau cymdeithasol sydd yn eiddo deallusol rhywun arall.

2.1.8.5. Paragraff 10 (2)(c)(1) Diddordeb personol: *“neu unrhyw berson y mae gennyhych gysylltiad personol agos ag ef/hi”*

Defnyddir termau amrywiol i ddiffinio cysylltiadau a chyfeillach ar amrywiol safleoedd cyfryngau cymdeithasol. Mae'r termau hyn yn cynnwys 'ffrindiau' (*Facebook*) a 'dilynwyr' (*Twitter*) . Dylai'r Aelodau fod yn ymwybodol y gallai unrhyw berson y maent yn ei gynnwys fel cyswllt ar safleoedd cyfryngau cymdeithasol gael eu hystyried at ddibenion y Côt Ymddygiad fel cyswllt personol agos. Dylai Aelodau fod yn ofalus nad yw eu defnydd o safleoedd cyfryngau cymdeithasol yn rhoi'r argraff bod gwrthdaro o ran buddiannau. Byddai'n ddoeth i Aelodau, wrth greu eu cynnwys eu hunain ar safleoedd cyfryngau cymdeithasol, geisio pwysleisio'r gwahaniaeth rhwng cynnwys busnes a thudalennau sy'n cynnwys deunydd personol.

2.1.8.6. Paragraff 12 (1) Diddordebau sy'n rhagfarnu: *“... y byddai aelod o'r cyhoedd sydd â gwybodaeth am y ffeithiau perthnasol yn ystyried yn rhesymol eu bod mor arwyddocaol fel y byddant yn debygol o ragfarnu eich barn ynghylch budd y cyhoedd”*.

Dylai Aelodau fod yn ofalus nad yw eu defnydd o safleoedd cyfryngau cymdeithasol yn rhoi'r argraff bod ganddynt diddordeb sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fater.

2.1.9. Mae Aelodau Etholedig wedi eu hymrwymo i'r Côt Ymddygiad os ydynt yn defnyddio cyfryngau cymdeithasol i gynnal busnes y Cyngor neu yn cynrycholi'r Cyngor. Fodd bynnag, gallai Aelod Etholedig fod yn agored i honiadau ei fod ef/hi wedi torri'r Côt Ymddygiad os yw'r defnydd a wneir o gyfryngau cymdeithasol yn amhriodol ac nad yw ef/hi yn cynnal busnes swyddogol, ond dim ond yn hawlio neu'n rhoi'r argraff ei fod ef/hi yn gweithredu yn swyddogol.

2.1.10. Gall defnydd dienw o'r cyfryngau cymdeithasol gan Aelodau hefyd arwain at dorri'r Côt lle gellir dangos bod Aelod wedi llwytho i fyny gynnwys y safle a'i fod yn gweithredu yn rhinwedd ei swydd.

2.1.11. Er mwyn penderfynu a yw Aelod yn gweithredu yn rhinwedd ei swydd, byddai angen ystyried cyd-destun defnydd Aelod o gyfryngau cymdeithasol, gan gymryd i ystyriaeth ffactorau megis:

- a. Proffil cyhoeddus Aelod, a all arwain at dybiaeth resymol fod yr Aelod yn gweithredu fel Cynghorydd Sir;
- b. Y gosodiadau preifatrwydd ar y safle cyfryngau cymdeithasol neu blog. Cyfrifoldeb yr Aelod yw sicrhau bod gosodiadau preifatrwydd priodol yn eu lle. Os gall etholwyr gael mynediad i sylwadau a wnaed gan yr Aelod, fe allant dybio'n rhesymol bod yr Aelod yn gweithredu yn rhinwedd ei swydd.

- c. Dylai Aelodau geisio galluogi defnyddwyr eraill y cyfryngau cymdeithasol i osgoi unrhyw gamddealltwriaeth dros statws swyddogol, neu fel arall, cyfraniadau'r Aelod.

2.1.12. Dylai Aelodau osgoi trafod busnes y Cyngor ar safle cyfryngau cymdeithasol personol, neu wneud sylwadau am eraill. Nid yw'n ddigonol i Aelodau wedyn hawlio fod unrhyw sylwadau y ceir anghydfod yn eu cylch wedi eu gwneud yn breifat.

2.2. Y cyhoedd yn defnyddio cyfryngau cymdeithasol yn ystod cyfarfodydd y Cyngor

- 2.2.1.** Mae'r Cyngor yn cydnabod y newid diwylliannol tuag at ganiatáu'r defnydd o gyfryngau cymdeithasol mewn bywyd cyhoeddus. Bydd y Cyngor felly yn caniatáu'r defnydd o gyfryngau cymdeithasol gan y cyhoedd yn ystod ei gyfarfodydd ar yr amod nad yw'r defnydd yn tynnu sylw ac nad yw'n amharu ar y cyfarfod. Nid yw'r Protocol yn effeithio ar ddyletswyddau'r Cadeirydd i sicrhau a chynnal trefn dda'r cyfarfod busnes.
- 2.2.2.** Mae'r Cyngor yn cadw'r hawl i ofyn i aelodau o'r cyhoedd roi offer digidol i ffwrdd os yw ei weithrediadau yn ymyrryd â gweithrediad offer sain-weledol neu systemau eraill y Cyngor.
- 2.2.3.** Mae'r Cyngor yn goddef y defnydd o gyfryngau digidol gan y cyhoedd, megis ffonau deallus, i ffilmio ei gyfarfodydd, ar yr amod nad yw'r defnydd yn tynnu sylw ac nad yw'n amharu ar y cyfarfod. Cyfrifoldeb unrhyw aelod o'r cyhoedd yw gwneud defnydd o gyfryngau cymdeithasol mewn ffordd a fydd yn cydymffurfio â'r gyfraith
- 2.2.4.** Pan fydd cyfarfodydd y Cyngor yn cael eu ffilmio gan y cyfryngau efallai y bydd hynny'n cael ei ystyried yn rhywbeth sy'n tynnu sylw mwy ac sy'n tarfu mwy ar y cyfarfod a hynny oherwydd natur yr offer digidol a ddefnyddir. Mae'r Cyngor yn cadw'r hawl i wrthod cais gan y cyfryngau i ffilmio cyfarfodydd, ond bydd yn caniatáu ffilmio cyn i unrhyw gyfarfod ddechrau drwy drefniant ymlaen llaw.
- 2.2.5.** Ni ddylai offer digidol gynhyrchu unrhyw sŵn amlwg a allai darfu ar gyfarfodydd. Ni ddylai'r cyhoedd ateb galwadau ffôn yn ystod cyfarfodydd, gan fod hyn yn debygol o darfu ar y cyfarfod. Rhaid i Gadeiryddion roi cyngor i aelodau'r cyhoedd sy'n mynychu'r cyfarfodydd ynglŷn â'r angen i sicrhau bod eu hoffer digidol yn cael ei weithredu'n dawel.

8. CHANGES TO THE CONSTITUTION - CREATION OF A PROTOCOL FOR SOCIAL MEDIA IN MEETINGS

Reported - That the Executive upon consideration of the above at their meeting on 22 April, 2013 had resolved as follows :-

“To recommend to full Council that the Social Media Protocol be adopted and incorporated within the Constitution and that authority be given to Officers to make any consequential amendments to the Constitution.”.

RESOLVED to endorse the Executive’s recommendation in this respect.

This page is intentionally left blank

PAPUR / ENCLOSURE
FF

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i	Y Pwyllgor Gwaith a'r Cyngor Llawn
Dyddiad	Pwyllgor Gwaith 03.12.12 Cyngor Llawn 06.12.12
Pwnc	Gwneud y newidiadau i'r Rheolau Gweithdrefn Materion Cynllunio (Adran 4.6 y Cyfansoddiad) yn rhai parhaol
Deilydd Portffolio	Y Cyngorydd Robert Lloyd Hughes
Swyddog(ion) Arweiniol	Pennaeth Gwasanaeth (Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd) Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol
Swyddog Cyswllt	Robyn Jones (x2134)
Rheswm am yr adroddiad:	
<p>1.1 Gwneud y newidiadau i'r Cyfansoddiad, adran 4.6: Rheolau Gweithdrefn Materion Cynllunio, yn barhaol yn dilyn diwedd cyfnod arbrofol o 12 mis.</p> <p>1.2 Gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith wneud argymhelliad i'r Cyngor Llawn mewn perthynas â'r newidiadau parhaol a gofynnir i'r Cyngor Llawn wneud penderfyniad i wneud y newidiadau hynny yn rhai parhaol.</p>	

A. Rhagarweiniad / Cefndir / Materion
<p>2.1 Yn ei gyfarfod ar 20 Mehefin 2011, gwnaeth y Bwrdd Comisiynwyr newidiadau i'r Rheolau Gweithdrefn Materion Cynllunio (y Rheolau) yn dilyn cyfnod sylweddol o ymgynghori gydag amrediad o gydranddeiliaid.</p> <p>2.2 Roedd y newidiadau yn ymwneud â nifer o faterion yn amrywio o gyfyngiadau mewn perthynas ag ymddygiad aelodau yn y Pwyllgor Cynllunio i egluro pa geisiadau gan ba swyddogion y dylid eu cyfeirio i'r Pwyllgor Cynllunio ar gyfer penderfyniad.</p> <p>2.3 Mae'r newidiadau a'r rhesymau amdanynt wedi eu nodi yn yr Atodiad i'r adroddiad hwn. Mae'n cynnwys yr adroddiad a gyflwynwyd i'r Bwrdd Comisiynwyr ym Mehefin 2012 ynghyd â'r rhesymeg am y newidiadau a'r rhesymau am eu gweithredu.</p> <p>2.4 Cododd yr adolygiad o'r Rheolau yn wreiddiol fel rhan o Arolygiad Llywodraethu Corfforaethol ac argymhellion a wnaed i'r Pwyllgor Cynllunio a'u Cynllun Gweithredu mewn ymateb i hynny.</p> <p>2.5 Dan y Cyfarwyddyd Gweinidogol oedd mewn grym adeg hynny, mater i'r Gweinidog oedd gwneud newidiadau i'r Cyfansoddiad. Gwnaeth y newidiadau angenrheidiol trwy gyflwyno rhybudd ysgrifenedig dyddiedig 20 Tachwedd 2011 i'r Cyngor. Gweithredwyd y newidiadau wedi hynny ac mae'r trefniadau wedi bod</p>

mewn grym ers hynny.

2.6 Gwnaed y newidiadau am gyfnod arbrofol o 12 mis ac mae'r cyfnod hwnnw bellach wedi dod i ben.

2.7 Mae'r mater yn cael ei ailgyflwyno i aelodau gydag argymhelliad y dylid gwneud y newidiadau yn rhai parhaol. Gofynnir am ddirprwyo grym i'r Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddiaeth) i wneud y newidiadau angenrheidiol i'r Cyfansoddiad er mwyn gweithredu'r argymhelliad.

B – Ystyriaethau

3.1 Yn ychwanegol at nifer o fân newidiadau a newidiadau dilyniadol, roedd tri phrif newid. Y rhain oedd:

3.1.1 Rhwystro aelodau o'r Pwyllgor Cynllunio rhag cynnig, eilio neu bleidleisio ar gais a oedd wedi ei leoli yn eu wardiau.

3.1.2 Bod rhaid i holl Aelodau'r Pwyllgor sy'n pleidleisio ar gais fod wedi bod yn bresennol yn yr holl drafodaethau blaenorol ynglŷn â'r cais hwnnw yn y Pwyllgor gan gynnwys unrhyw ymweliad swyddogol ar y safle, a

3.1.3 Newidiadau i'r rheolau yn egluro pa geisiadau cynllunio gan Aelodau a Swyddogion a'u perthnasau ddylai gael eu penderfynu gan y Pwyllgor yn hytrach na chan y swyddogion dan y pwerau a ddirprwywyd iddynt.

3.2 Nodi'r rhesymau am y newidiadau yn yr Atodiad i'r adroddiad hwn. Mae'r swyddogion o'r farn bod y rhain yn parhau i fod yn ystyriaethau perthnasol.

3.3 Yn ymarferol, nid yw swyddogion yn ymwybodol bod y newidiadau i'r Rheolau wedi achosi unrhyw broblemau sy'n cael effaith ar y broses gwneud penderfyniadau.

3.4 Mae'r rheolau newydd ar geisiadau gan aelodau a swyddogion wedi gweithio heb unrhyw broblem. Mae'r newidiadau hyn yn well na'r fersiwn flaenorol oherwydd maent yn rhoddi mwy o sicrwydd ac eglurder ynglŷn â'r ceisiadau hynny y mae angen yn awr eu hadrodd i'r Pwyllgor ar gyfer penderfyniad. Ym marn y swyddogion, dylid gwneud y newid hwn yn un parhaol.

3.5 Mae'r ddau newid sy'n effeithio ar aelodau'r Pwyllgor Cynllunio hefyd wedi bod yn gweithredu heb unrhyw broblem y gwyddys amdani. Nid yw'r problemau posibl a allai godi oherwydd diffyg cworwm ar y Pwyllgor oherwydd nad oedd aelodau'r Pwyllgor yn gallu pleidleisio am nad oeddent wedi bod ar yr ymweliad safle, wedi codi hyd yma. Oherwydd bod nifer yr ymweliadau â safleoedd wedi gostwng a chyda'r tebygrwydd y bydd y tueddiad hwn yn parhau, nid oes rheswm i ddisgwyl y bydd y risg hon yn codi yn y dyfodol.

3.6 Ym marn y swyddogion, mae rhesymau'r a roddwyd am wneud y newidiadau fel y cawsant eu hadrodd yn yr argymhelliad i'r Bwrdd Comisiynwyr yn parhau i fod yn rhai cadarn a chall. Bydd gwneud y newidiadau hyn yn rhai parhaol:

3.6.1 Yn ychwanegu at eglurder, tryloywder a sicrwydd o ran y penderfyniadau a wneir gan y Pwyllgor. Bydd o gymorth i warchod y broses gwneud penderfyniadau rhag amgyffrediad negyddol o du'r cyhoedd.

3.6.2 Byddant o fudd i aelodau'r Pwyllgor oherwydd maent yn rhoddi iddynt warchodaeth o ran eu cyfraniad nhw i'r broses gwneud penderfyniadau.

3.6.3 O fudd i'r Swyddogion Cynllunio trwy roddi iddynt sicrwydd ynglŷn â cheisiadau gan aelodau a swyddogion y mae'n rhaid i'r Pwyllgor Cynllunio eu penderfynu.

C – Goblygiadau ac Effaith		
1	Cyllid / Adran 151	Dim sylwadau wedi eu derbyn
2	Swyddog Cyfreithiol / Monitro	Mae swyddog cyfreithiol y Pwyllgor yn gyd-awdur yr adroddiad ac mae ei sylwadau wedi ei fynegi ynddi
3	Adnoddau Dynol	Dim yn berthnasol
4	Gwasanaethau Eiddo (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	Dim yn berthnasol
5	Technoleg Cyfathrebu a Gwybodaeth	Dim yn berthnasol
6	Cydraddoldeb (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	Ni fydd y newidiadau hyn yn cael unrhyw effaith wahaniaethol ar unrhyw un o'r grwpiau a warchodir dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Bydd darparu eglurder, tryloywder a sicrwydd yn y broses gwneud penderfyniadau o gymorth i sicrhau bod pawb yn cael triniaeth deg.
7	Gwrthdodi a Chymdeithasol (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	Dim yn berthnasol
8	Cyfathrebu (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	Dim sylwadau

9	Ymgynghori (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	Mi oedd y bwriad gwreiddiol yn destun ymgynghori helaeth fel y nodir yn yr Atodiad
10	Economaidd	Dim yn berthnasol
11	Amgylcheddol (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	Dim yn berthnasol
12	Trosedd ac Anhrefn (Gweler y nodiadau – dogfen ar wahân)	Dim yn berthnasol
13	Cytundebau Canlyniadau	Dim yn berthnasol

CH – Crynodeb

4.1 Gwnaed y newidiadau i'r Rheolau ym mis Tachwedd 2011 yn dilyn cyfnod maith o ymgynghori gyda chydranddeiliaid.

4.2 Yr hyn sbardunodd y newidiadau oedd Arolygiad Llywodraethu Corfforaethol o'r Gwasanaeth Cynllunio ac angen i roddi yn ei lle weithdrefn gadarn i warchod aelodau a swyddogion sy'n rhan o'r broses o benderfynu ar geisiadau cynllunio ac i warchod y system rhag amgyffrediad cyhoeddus andwyol.

4.3 Gwnaed y newidiadau gan y Gweinidog am gyfnod arbrofol o 12 mis. Mae'r cyfnod arbrofol hwnnw bellach wedi dod i ben a gofynnir i'r Cyngor ystyried gwneud y newidiadau hynny yn rhai parhaol.

4.4 Nid yw profiad ymarferol yn ystod y cyfnod arbrofol wedi arwain at dystiolaeth nad yw'r newidiadau'n gweithio nac ychwaith eu bod wedi llesteirio'r broses gwneud penderfyniadau gan y Pwyllgor Cynllunio.

D – Argymhelliad

5.1 Dyma'r argymhellion:

I'r Pwyllgor Gwaith:

5.2 Argymell i'r Cyngor llawn bod y newidiadau a wnaed i Gyfansoddiad y Cyngor gan y Gweinidog i'r Rheolau (am gyfnod arbrofol o 12 mis o 20 Tachwedd 2011) ac fel y manylir arnynt yn yr adroddiad i'r Bwrdd Comisiynwyr ar 20 Mehefin 2011 (yr Atodiad i'r adroddiad hwn) yn cael eu gwneud yn rhai parhaol.

I'r Cyngor llawn:

5.3 Gwneud yn barhaol y newidiadau a wnaed i Gyfansoddiad y Cyngor gan y Gweinidog i'r Rheolau (am gyfnod arbrofol o 12 mis o 20 Tachwedd 2011) ac fel y manylir arnynt yn yr adroddiad i'r Bwrdd Comisiynwyr ar 20 Mehefin 2011 (yr Atodiad i'r adroddiad hwn), a

5.4 Dirprwyo i'r Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddiaeth) y grym i wneud y newidiadau angenrheidiol i'r Cyfansoddiad er mwyn gweithredu penderfyniad y Cyngor.

Enw awdur yr adroddiad: Robyn W. Jones

Teitl Swydd: Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol

Dyddiad: 15 Tachwedd 2012

Atodiadau:

Copi o'r adroddiad a gyflwynwyd i'r cyfarfod o'r Bwrdd Comisiynwyr ar 20 Mehefin 2011 ynghyd â'r papurau amgaaedig.

Papurau Cefndirol:

Adroddiadau a phapurau eraill a gyflwynwyd i gyfarfodydd cyhoeddus o'r Cyngor a'i Bwyllgorau yn ystod y broses o adolygu'r Rheolau.

ATODIAD

Deleted: Materion

4.6 Rheolau Gweithdrefn Cynllunio

Cynnwys

4.6.1 Cyflwyniad

4.6.2 Penderfynu ar geisiadau cynllunio

4.6.3 Trafodaethau rhagarweiniol (cyn gwneud penderfyniad) Swyddogion gydag Ymgeiswyr

4.6.4 Cynghorwyr yn lobïo ac yn cael eu lobïo

4.6.5 Trefniadau siarad ac eistedd yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion

4.6.6 Cyfarfodydd cyhoeddus yn ymwneud â chynigion datblygu

4.6.7 Cynghorwyr sy'n aelodau o'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion a hefyd yn gynghorwyr tref neu gymuned

4.6.8 Gohebiaeth a dderbyniwyd gan Gynghorwyr

4.6.9 Cofrestru a datgan diddordeb

4.6.10 Cynghorwyr a Swyddogion yn cyflwyno cynigion datblygu

4.6.11 Adroddiadau Swyddogion i'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion

4.6.12 Penderfynu yn groes i argymhellion Swyddogion a/neu y cynllun datblygu

4.6.13 Apeliadau yn erbyn penderfyniadau'r Cyngor

4.6.14 Ymddygiad Swyddogion

4.6.15 Y berthynas rhwng Cynghorwyr a Swyddogion

4.6.16 Ymweliadau safle gan y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion

4.6.17 Anrhegion a lletygarwch

4.6.18 Hyfforddiant

Atodiad

4.6.19 Protocol ar gyfer ymweliadau'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion â Safleoedd

PL-16745-RWJ/165287

4.6.20 Rôl Cadeirydd y Pwyllgor

4.6.21 Y Cyhoedd yn siarad

PL-16745-RWJ/165287

4.6.1 **CYFLWYNIAD**

4.6.1.1 Un o ddyletswyddau pwysig y Cyngor Sir yw penderfynu ar geisiadau cynllunio. Mae'r rheolau hyn yn pennu sut y bydd y Cyngor, fel awdurdod cynllunio lleol, yn delio â cheisiadau cynllunio ac maent yn berthnasol i Gynghorwyr a Swyddogion gan ddibynnu ar y cyd-destun.

4.6.1.2 Swyddogion Cynllunio, yn gweithredu ar ran yr awdurdod cynllunio lleol, fydd yn penderfynu ar y rhan fwyaf o'r ceisiadau a'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion (y Pwyllgor) fydd yn penderfynu ar bob cais arall. Mae'r rheolau sy'n pennu pa un ai Swyddogion ynteu'r Pwyllgor fydd yn penderfynu ar geisiadau yn Rhan 3 y Cyfansoddiad hwn. O'r achosion hynny lle gall y Pwyllgor wneud y penderfyniad, yr un mwyaf arwyddocaol yw lle y gall Cynghorydd lleol (sef unrhyw un, sy'n cynrychioli'r ardal leol lle mae'r tir sy'n destun cais cynllunio) fynnu ar gyflwyno cais i'r Pwyllgor benderfynu arno (un a allai fel arall gael ei benderfynu gan Swyddogion). Yn yr achosion hyn, rhaid i'r cynghorydd lleol 'alw i mewn' yn ysgrifenedig gais o'r fath a gan gyfeirio'r cais galw i mewn at y Prif Swyddog Cynllunio o fewn 21 diwrnod o ddyddiad y llythyr yn rhoi gwybod iddo/iddi am y cais. Yn achos y ceisiadau hynny a elwir yn rhai economaidd "gyda brys" caniateir 14 diwrnod yn unig i chi i'w trosglwyddo i'r Pwyllgor. Gall y cynghorydd lleol sydd wedi galw'r cais cynllunio i mewn dynnu'n ôl eu cais i alw penderfyniad i mewn ar unrhyw adeg cyn cyhoeddi Rhaglen y Pwyllgor drwy roi gwybod i'r swyddog achos a chadarnhau'n ysgrifenedig bod y cais yn cael ei dynnu'n ôl.

Deleted: ym mharagraff

Deleted: o

Deleted: y

Deleted: yr un

4.6.1.3 Nid yw cynllunio yn wyddor fanwl. Yn hytrach, mae'n dibynnu ar farn gytbwys oddi mewn i gyd-destun polisi cadarn. Mae hefyd yn dra dadleuol oherwydd bod y penderfyniadau'n cael effaith ar fywyd bob dydd pawb a buddiannau preifat unigolion, tîrfeddiannwyr a datblygwyr. Caiff hyn ei ddwysáu gan natur agored y drefn (mae'n mynd o'i ffordd i wahodd y farn gyhoeddus cyn penderfynu) a natur gyfreithiol cynlluniau datblygu a rhybuddion penderfyniad. Mae'n bwysig, felly, bod y broses o wneud penderfyniadau yn agored ac eglur.

4.6.1.4 Un o amcanion allweddol y drefn gynllunio yw rheoli datblygiadau er lles y cyhoedd. Wrth gyflawni hyn, mae cynllunio o reidrwydd yn cael effaith ar fuddiannau tir ac eiddo, gwerth ariannol tiroedd ac ansawdd yr amgylchedd. Mae'n bwysig, felly, bod awdurdodau cynllunio lleol yn gwneud penderfyniadau cynllunio yn agored pan gânt effaith ar y buddiannau hyn a bod y penderfyniadau yn ddiudedd, yn seiliedig ar farn ddoeth ac wedi eu gwneud am resymau y mae modd eu cyfiawnhau. Ni ddylai'r broses adael dim lle i awgrymu, gydag unrhyw gyfiawnhad, bod penderfyniad yn rhagfarnllyd, yn unochrog neu heb fod yn deg.

4.6.2 **PENDERFYNU AR GEISIADAU CYNLLUNIO**

4.6.2.1 Weithiau bydd penderfyniadau ar geisiadau cynllunio yn cael eu galw yn benderfyniadau rheoleiddiol neu led-farnwrol ac mae hyn yn golygu fod raid i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau o'r fath

- ystyried yr holl ystyriaethau cynllunio perthnasol
- anwybyddu ystyriaethau amherthnasol neu rai y tu allan i'r maes cynllunio
- gweithredu'n ddiudedd, yn deg a pheidio ystyried unrhyw ystyriaethau gwleidyddol

PL-16745-RWJ/165287

4.6.2.2 Mae cyfraith cynllunio yn mynnu bod awdurdodau cynllunio lleol yn penderfynu ar geisiadau cynllunio yn unol â'r Cynllun Datblygu Statudol oni bai fod ystyriaethau cynllunio perthnasol yn dangos fel arall. Mae'r pwyslais wrth benderfynu ar geisiadau ar drefn 'yn ôl cynllun'.

4.6.2.3 Dibynna'r gyfundrefn gynllunioar ystyried cynigion preifat yn erbyn lles cyffredinol y cyhoedd. Yn aml mae llawer yn y fantol yn y broses hon a bydd y rhai sy'n rhan ohoni yn aml yn tynnu'n groes iawn i'w gilydd.

4.6.2.4 Mae'n ddyletswydd ar y bobl hynny sy'n penderfynu ar geisiadau cynllunio i ystyried sylwadau ddaw i olwg yr awdurdod cynllunio lleol o ganlyniad i ymgynghori gyda chyrrff â diddordeb neu o ganlyniad i rybudd cyhoeddus neu hysbysu cymdogion. Wrth bwysu a mesur mae angen penderfynu pa sylwadau sy'n berthnasol i'r penderfyniad a pha bwysau i osod arnynt. Ni ddylai'r Pwyllgor ddod i gasgliad hyd oni fydd holl ffeithiau wedi'u cyflwyno yn adroddiad y Swyddog i'r Pwyllgor.

4.6.2.5 Rhaid i Gynghorwyr beidio â gwneud ymrwymiad ynghylch unrhyw fater cynllunio cyn ei ystyried yn y Pwyllgor. Mae'n cael ei dderbyn, fodd bynnag, y bydd ymgeiswyr, asiantiaid, a gwrthwynebwyr o bryd i'w gilydd yn mynd i ben Cynghorwyr unigol ynghylch cynigion cynllunio. Amcan y rheolau hyn yw cynorthwyo Cynghorwyr i drin digwyddiadau o'r fath a chawsant eu llunio i sicrhau cadw cywirdeb y drefn benderfynu.

Deleted: au

Deleted: ar sut

4.6.2.6 Gallai peidio â dilyn y Rheolau hyn, heb reswm da, fod yn ystyriaeth mewn ymchwiliadau i achosion posibl o gamweinyddu neu mewn ymchwiliad i ymddygiad Cynghorwyr ac/neu Swyddogion.

Deleted:

4.6.3 **TRAFODAETHAU RHAGARWEINIOL (CYN GWNEUD PENDERFYNIAD) SWYDDOGION GYDAG YMGEISWYR**

4.6.3.1 Mewn unrhyw drafodaethau ar faterion cynllunio, eglurir bob amser ar y dechrau na fydd trafodaeth o'r fath :

- yn ymrwymo'r awdurdod cynllunio lleol i wneud penderfyniad penodol, a
- bod unrhyw sylwadau yn cael eu mynegi ar sail barn broffesiynol y Swyddogion ar y pryd ond heb ymrwymo'r awdurdod cynllunio lleol i unrhyw benderfyniad arbennig.

Deleted: rhwymo'r

Deleted: arbennig

4.6.3.2 Bydd unrhyw gyngor a roddir :

- yn gyson ac yn seiliedig ar y Cynllun Datblygu ac ystyriaethau perthnasol eraill.
- yn ddiudedd a'r gorau y gall swyddog ei roddi dan yr amgylchiadau, a
- bydd yn ceisio dwyn sylw at unrhyw broblemau amlwg.

Deleted: , y

4.6.3.3 Ni chaiff Cynghorydd gymryd rhan yn nhrafodaethau'r Swyddogion gydag ymgeiswyr ar unrhyw adeg cyn penderfynu ar y cais. Pan fo hynny'n digwydd, mae modd cyflwyno cwyn am y Cynghorydd i Swyddog Monitro'r Cyngor.

4.6.4 **CYNGHORWYR YN LOBÏO AC YN CAEL EU LOBÏO**

4.6.4.1 Cynghorwyr sy'n Aelodau o'r Pwyllgor

- (i) Mae ymgeiswyr, gwrthwynebwyr ac eraill â diddordeb yng nghanlyniad ceisiadau cynllunio yn debygol o gysylltu gyda Chynghorwyr sy'n aelodau o'r Pwyllgor. Oherwydd natur led-farnwrol neu reoleiddiol penderfyniadau cynllunio, ni ddylai Cynghorwyr ar y Pwyllgor ganiatáu i neb eu lobïo - pa un ai o blaid neu yn erbyn cais. Os digwydd hynny, dylent hysbysu'r person sy'n ceisio pwyso arnynt, os bydd iddynt drafod y cais gyda'r person hwnnw, y gall hynny eu gwahardd rhag cymryd rhan yn y penderfyniad ar y cais. Yn lle hynny, dylid cynghori darpar lobïwyr i gysylltu gyda'u Cynghorydd lleol (gweler 4.6.4.3 isod) neu Swyddog priodol yn yr Adran Gynllunio.
- (ii) Ni ddylai cynghorwyr sydd ar y Pwyllgor drefnu cefnogaeth neu wrthwynebiad lleol i gynnig cynllunio os ydynt am gymryd rhan yn y drafodaeth ar y cais yn ddiweddarach.
- (iii) Wrth ystyried yr angen i wneud penderfyniadau'n ddiuedd, ni ddylai Cynghorwyr ar y Pwyllgor ffafrio, na rhoi'r argraff o ffafrio, unrhyw berson, cwmni, grŵp nac ardal, na datgan cyn y cyfarfod pa ffordd y bwriadant bleidleisio. Byddai gwneud hynny heb gael yr holl wybodaeth a sylwadau perthnasol yn annheg a niweidiol. Os bydd Cynghorydd yn teimlo y byddai'r cyhoedd yn credu iddynt ddod i farn bendant ar y mater neu gais cynllunio cyn y cyfarfod, neu fod person â diddordeb wedi pwyso arnynt, ni ddylent gymryd rhan yn y drafodaeth, na phleidleisio ar y mater. Nid yw hyn yn cael effaith ar eu hawl i annerch y Pwyllgor yn ôl darpariaeth adran 5.2 y rheolau hyn (4.6.5.2).
- (iv) Pan fo'r Swyddog Monitro neu gynrychiolydd yn credu bod Cynghorydd wedi gwneud drwg i'w sefyllfa trwy fynegi barn bendant ar gais cyn i'r Pwyllgor benderfynu arno, bydd y Swyddog Monitro neu gynrychiolydd yn hysbysu'r Cynghorydd y byddai'n amhriodol iddo gymryd rhan yn y drafodaeth, neu bleideisio ar y cais. Gyda'r Cynghorydd, fodd bynnag, mae'r penderfyniad terfynol - ond bydd yn wynebu sgrwtini o'r tu allan.

4.6.4.2 Cynghorwyr nad ydynt yn aelodau o'r Pwyllgor

Ni ddylai ymgeiswyr, gwrthwynebwyr nac unrhyw un sydd â diddordeb yn y penderfyniad terfynol ar gais cynllunio lobïo Cynghorwyr nad ydynt yn aelodau o'r Pwyllgor. Os oes rhywun yn cysylltu gyda'r Cynghorwyr hyn yna dylai'r Cynghorwyr roi gwybod i'r sawl sy'n lobïo y dylent un ai gysylltu gyda g.un o'u Cynghorwyr lleol (gweler 4.6.4.3 isod) neu gyda'r Swyddog priodol yn yr Adran Gynllunio. Os ydyw cynghorydd o'r fath yn cael ei lobïo yna ni ddylai lobïo Cynghorwyr sy'n aelodau o'r Pwyllgor ac ni fydd â'r hawl i siarad yng nghyfarfodydd y Pwyllgor.

Deleted: '

Deleted: ydd

4.6.4.3 Cynghorwyr Lleol

(4.6.4.3.1 Mae gwahaniaethau i'r rheolau l sy'n ymddangos yn 4.6.4.1 (i) a 4.6.4.2 yng nghyswllt y Cynghorydd lleol, h.y. unrhyw un o'r Cynghorwyr, y mae'r datblygiad arfaethedig yn eu ward.

Deleted: y

Deleted: dd

Deleted: i

(4.6.4.3.2) Os nad yw'r Cynghorydd lleol yn aelod o'r Pwyllgor yna mae'n iawn i ymgeisydd, i wrthwynebydd neu unrhyw un arall â diddordeb yn y penderfyniad terfynol ar y cais cynllunio lobïo'r Cynghorydd lleol hwnnw. Os ydyw'r cynghorydd lleol yn cael ei lobïo a chyda'r amod nad oes ganddo

PL-16745-RWJ/165287

ddiddordeb i'w ddatgan yn unol â'r Côd Ymddygiad i Gynghorwyr, yna bydd â'r hawl i gyflwyno sylwadau i'r Pwyllgor a siarad yn y Pwyllgor. Fodd bynnag, ni ddylai ef/hi ei hun, lobïo, naill ai'n, uniongyrchol neu'n, anuniongyrchol, gynghorwyr sydd ar y Pwyllgor.

Deleted: ni chaiff fel unigolyn

Deleted: c yn

Deleted: nac yn

Deleted: c

Deleted: ydyw'r

(4.6.4.3.3.) Os oes cyngorydd lleol yn aelod o'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion, yna bydd darpariaethau rheol 4.6.4.3.2. uchod yn berthnasol iddynt a gall o/hi annerch y Pwyllgor ond ni fydd ganddo/ganddi'r hawl naill ai i gynnig neu i eilio unrhyw argymhelliad nac ychwaith i bleidleisio ar y cais. Ond gall o/hi os ydynt yn dymuno, gyfeirio'r person sy'n ceisio eu lobïo i gyngorydd arall, sydd ddim ar y Pwyllgor ac i bwrpas y rheolau hyn, bydd cyngorydd o'r fath yn cael ei ystyried fel cyngorydd lleol.

Deleted: sy'n cynrychioli ward gyfagos

Deleted: ac

Deleted: ystyrir mai cyngorydd o'r fath fydd y cyngorydd lleol

(4.6.4.3.4.iv) Ni all y Cyngorwyr lleol gyflwyno sylwadau yng nghyfarfodydd y Pwyllgor na chwarae rhan yn y broses o wneud penderfyniadau ar geisiadau cynllunio os oes ganddynt ddi-ddordeb i'w ddatgan yn unol â'r Côd Ymddygiad i Gyngorwyr. Bydd hyn yn berthnasol - pa un a ydynt yn aelodau ai peidio o'r Pwyllgor. Os ydyw cyngorydd lleol yn cael ei hun yn y sefyllfa hon dylai gyfeirio, unrhyw lobiwr at gyngorydd arall, sydd ddim yn aelod o'r Pwyllgor ac i bwrpas y rheolau hyn, bydd cyngorydd o'r fath yn cael ei ystyried fel cyngorydd lleol.

Deleted: a'

Deleted: yrru

Deleted: sy'n cynrychioli ward gyffiniol

Deleted: ond

Deleted: heb fod ar y

Deleted: ystyrir bod cyngorydd o'r fath yn gyngorydd lleol

Deleted: gyrru

Deleted: y

Deleted: ydd

Deleted: ydd

4.6.4.4 Pan fo llythrau hysbysu cymdogion yng nghyswllt cais cynllunio yn cael eu hanfon, i eiddo heb fod yn yr un ward â safle'r cais yna gall Cyngorwyr, sy'n cynrychioli'r eiddo dan sylw siarad fel cyngorwyr, lleol yn y Pwyllgor. Dim ond yr hawl i siarad yn y Pwyllgor a roddir dan y rheol hon ac nid yw'n rhoddi unrhyw hawliau eraill i'r cyngorydd dan sylw fel cyngorydd lleol.

4.6.5 **TREFNIADAU SIARAD AC EISTEDD YNG NGHYFARFODYDD Y PWYLLGOR CYNLLUNIO A GORCHMYNION**

4.6.5.1.1 Pryd bynnag y byddant yn mynychu cyfarfodydd o'r Pwyllgor dylai cyngorwyr sydd heb fod ar y Pwyllgor eistedd hollol ar wahân i gyngorwyr sydd ar y Pwyllgor - pa un a ydynt yn bwriadu annerch y Pwyllgor ai peidio. Ni ddylent siarad, â'r cyngorwyr hynny sydd ar y Pwyllgor ac a fydd yn gwneud penderfyniadau. Pwrpas y rheol hon yw pwysleisio natur lled-farnwrol trafodaethau'r Pwyllgor ar geisiadau cynllunio.

Deleted: "

Deleted: yn

Deleted: gysylltu

4.6.5.1.2. Ac eithrio siarad fel cyngorydd lleol, ni chaniateir i aelodau'r Pwyllgor Cynllunio gymryd rhan yn y drafodaeth ar gais onid ydynt wedi bod yn bresennol yn yr holl ystyriaethau sylweddol blaenorol gan y Pwyllgor ar y cais hwnnw. Mae ystyriaeth sylweddol yn golygu lle cafwyd cyflwyniad gan y swyddog ar y cais, unrhyw drafodaeth gan y Pwyllgor ar rinweddau'r cais neu ymweliad swyddogol â'r safle y mae wnelo'r cais â fo.

Deleted: "

4.6.5.2 Bydd yr hawl i annerch y Pwyllgor yn berthnasol hefyd i aelodau o'r Pwyllgor (gan gynnwys cyngorydd lleol):

Deleted: yr

Deleted: y pwyswyd amynt

Deleted: a hefyd bydd yn berthnasol i'r cyngorydd lleol

Deleted: 'r

- sydd wedi cael ei lobïo, neu
- all fod eisoes wedi mynegi barn bendant ar gais, neu
- sydd wedi siarad ar y cais ar lefel Cyngor Tref neu Gyngor Cymuned, neu.

PL-16745-RWJ/165287

- unrhyw gynghorydd sy'n cynrychioli ward arall fel y cyfeiriwyd at hynny yn 4.6.4.3(iii)(2).

Deleted: c

Deleted: 'r

Deleted: gyffiniol

Fodd bynnag, os caiff yr hawl hon ei hymarfer, dylai'r cynghorwyr ar y Pwyllgor gydymffurfio â pharagraff 4.6.5.1 uchod pan fydd y mater arbennig yn cael ei ystyried. Ni allant gymryd rhan yn y penderfyniad, a dylent ddatgan yn y cyfarfod pam nad ydynt yn cyfranogi yn y penderfyniad.

Deleted: u

4.6.5.3 Bydd Cadeirydd y Pwyllgor yn cynnal busnes y cyfarfod yn unol â'r Atodiad sydd ynghlwm.

4.6.6 **CYFARFODYDD CYHOEDDUS YN YMWNEUD Â CHYNIGION DATBLYGU**

4.6.6.1 Ni ddylai swyddogion sy'n ymwneud â phrosesu neu benderfynu ar faterion cynllunio fynychu cyfarfodydd cyhoeddus mewn perthynas â chynigion datblygu neu geisiadau cynllunio a gyflwynwyd, onid yw'r cyfarfodydd hynny wedi eu trefnu gan yr Awdurdod, neu gyda'i gytundeb pendant. Gallai mynychu arwain at honiadau o ochri neu ragfarn o ran safbwynt arbennig. O'u cael yn y fath sefyllfa o fynychu cyfarfodydd a drefnwyd gan, neu gyda chydysniad, yr Awdurdod, neu trwy ddamwain, yna dylai Swyddogion fod yn ofalus iawn eu bod yn aros yn ddiuedd, yn canolbwyntio ar ddarparu gwybodaeth ffeithiol, yn gwrandao ar sylwadau ac yn osgoi rhoi barn ar fanteision neu anfanteision y cynnig.

4.6.6.2 Yn yr un modd, dylai cynghorwyr sy'n ymwneud â phenderfynu ar geisiadau cynllunio fod yn ofalus iawn eu bod yn aros yn ddiuedd pan yn mynychu cyfarfodydd cyhoeddus ar faterion cynllunio. Mewn cyfarfodydd o'r fath rhaid peidio â datgan unrhyw farn ar fanteision nac ar anfanteision cynnig.

4.6.7 **CYNGHORWYR SY'N AELODAU O'R PWYLLGOR CYNLLUNIO A GORCHMYNION A HEFYD YN GYNGHORWYR TREF NEU GYMUNED**

Dylai'r cynghorwyr hyn benderfynu pa beth y dymunant ei wneud yng nghyswllt pob cais cynllunio all gael ei ystyried gan Gyngor Tref neu Gymuned (neu bwyllgor neu is-bwyllgor ohono). Y dewis yw:-

un ai :

4.6.7.1 cymryd rhan yn nhrefodaeth y Cyngor Tref neu Gymuned ac yna, os dymunant, siarad yng nghyfarfod y Pwyllgor yn ôl y ddarpariaeth yn y Rheolau yma, ond i beidio a chymryd rhan fel arall yn nhrefodaethau'r Pwyllgor na phleidleisio ar y cais, neu

Deleted: Rheol 5.4

4.6.7.2 peidio â chwarae rhan yn nhrefodaethau'r Cyngor Tref neu Gymuned (a gorau oll, peidio â bod yn yr ystafell pan fydd y mater yn cael ei drafod) ac yna gyfranogi'n llawn yn y Pwyllgor.

Deleted: c, o ddewis,

4.6.7.3 **Sylwer:** Mae gan y cynghorwyr hynny sy'n gwasanaethu ar y Pwyllgor ond sydd heb fod yn aelodau o'r Cyngorau Tref a Chymuned hawliau, fel aelodau eraill o'r cyhoedd, i fynychu cyfarfodydd cyhoeddus y Cyngorau Tref a Chymuned. Mewn achosion o'r fath, sylwedyddion yn unig fydd y Cynghorwyr yng nghyfarfodydd y Cyngorau Tref neu Gymuned ac ni allant gymryd rhan ynddynt.

Deleted: chwarae

4.6.8 **GOHEBIAETH Y MAE CYNGHORWYR YN EI DERBYN**

PL-16745-RWJ/165287

Os bydd cynghorwyr yn derbyn unrhyw ohebiaeth yn uniongyrchol oddi wrth bobl â diddordeb yng nghanlyniad cais cynllunio, bydd raid iddynt sicrhau fod copi yn cael ei anfon i'r Adain Rheoli Cynllunio. Yna bydd yr Adain yn gwneud y canlynol:

4.6.8.1 os bydd amser yn caniatáu, anfon copi at yr ymgeisydd neu ei asiant/hasiant er mwyn rhoi'r cyfle iddo/iddi ymateb;

4.6.8.2 rhoi copi o'r holl sylwadau ar y ffeil Gynllunio;ac

Deleted:

4.6.8.3 os bydd amser yn caniatáu, sicrhau fod yr adroddiad i'r Pwyllgor yn cyfeirio at yr ohebiaeth a dderbyniwyd.

4.6.9 **COFRESTRU A DATGAN DIDDORDEB**

Mae'r Gyfraith a Chodau Ymddygiad y Cyngor ar gyfer Cynghorwyr a swyddogion ar y materion hyn yn arbennig o berthnasol i'r rheiny sy'n delio â cheisiadau cynllunio a rhaid eu dilyn bob amser.

Deleted: d

4.6.10 **CYNGHORWYR A SWYDDOGION YN CYFLWYNO CYNIGION DATBLYGU**

4.6.10.1 Gall cynigion Cynghorwyr mewn gwasanaeth (pa un a ydynt yn gynghorwyr ar y Pwyllgor ai peidio) a Swyddogion a'u cyfeillion agos a pherthnasau agos yn hawdd beri amheuo'n o afreoleidd-dra. Mae'n hanfodol trin y cyfryw gynigion mewn ffordd sy'n osgoi amgylchiadau a allai beri cyhuddiadau o ffafriaeth. Yn y rheolau hyn, mae "perthnasau" yn golygu gwr/gwraig neu bartner, rhiant, nain/taid, mab/merch, wyr/wyres, brawd neu chwaer.

4.6.10.2 Cyflwynir adroddiadau i'r Pwyllgor eu hystyried ar geisiadau cynllunio sydd yn y categorïau isod ac ni fydd swyddogion yn delio gyda nhw dan 'bwerau dirprwyol':

- ceisiadau gan gynghorydd cyfredol neu rywun sy'n perthyn iddo/iddi
- ceisiadau lle mae cynghorydd cyfredol yn gweithredu fel asiant neu pan fo wedi paratoi unrhyw ran o'r cais neu'r cynlluniau
- ceisiadau gan swyddog perthnasol neu berthynas iddo/iddi. Dan y rheol hon, mae "swyddog perthnasol" yn golygu'r **Prif Weithredwr, y Dirprwy Brif Weithredwr**, yr holl Gyfarwyddwyr Corfforaethol, yr holl Benaethiaid Gwasanaeth, yr holl swyddogion sy'n gweithio yn yr Adran Gynllunio a'r holl swyddogion eraill y mae eu gwaith yn uniongyrchol gysylltiedig â'r broses rheoli datblygu (megis swyddogion yn yr Adran Briffyrdd ac lechyd Amgylchedd yr ymgynghorir â nhw neu gyfreithwyr sy'n cynghori ac yn cynrychioli'r Adran Gynllunio mewn materion rheoli datblygu),
- ceisiadau lle mae'r ymgeisydd yn ffrind agos i Gynghorydd cyfredol neu swyddog perthnasol

Deleted: Rheolwr-gyfarwyddwr

Dan y rheol hon, bydd "cais cynllunio" yn golygu pob cais y mae'n rhaid ei wneud trwy statud ac a fyddai (oni bai am y rheol hon) yn cael eu penderfynu dan Gyfansoddiad y Cyngor gan y Pennaeth Gwasanaeth Cynllunio. Byddai'r rhain yn cynnwys ceisiadau am ganiatâd amlinellol, cymeradwyo materion a gadwyd, caniatâd adeilad rhestredig, caniatâd ardal gadwraeth, caniatâd dan Orchmynon Cadw Coed ac ati.

4.6.10.3 Bydd Swyddogion Cynllunio yn ymdrechu i ganfod a dwyn sylw at geisiadau o'r fath a byddant wedyn yn hysbysu Pennaeth y Gwasanaeth Cynllunio a Swyddog

PL-16745-RWJ/165287

Monitro'r Awdurdod.Ni ddylai cynghorwyr cyfredol sy'n cyflwyno ceisiadau, sy'n gweithredu fel asiantiaid neu sy'n paratoi cynllunio neu y mae eu perthnasau'n cyflwyno cieisiadau, gymryd unrhyw rhan yn y broses o wneud penderfyniad ynglyn â'r cais hwnnw.

4.6.10.4 Dylai'r Swyddog Monitro gadarnhau yn yr adroddiad i'r Pwyllgor hwnnw fod cais o'r fath wedi cael ei brosesu yn y modd arferol ac, felly, rhaid i'r Swyddog gael cyfle i adolygu'r ffeil.

4.6.10.5 Ni ddylai Swyddogion sy'n ymwneud â'r broses rheoli datblygu baratoi cynlluniau na gweithredu fel asiant i unrhyw berson na chorff (gan gynnwys Aelodau o'u teuluoedd eu hunain) sy'n mynd ar ôl mater cynllunio gyda'r Cyngor. Os byddant yn cyflwyno cynnig ar eu rhan eu hunain, ni ddylent fod yn rhan o brosesu'r cais hwnnw.

Deleted: dilyn

Deleted: ¶
¶
¶

4.6.11 **ADRODDIADAU SWYDDOGION I'R PWYLLGOR**

4.6.11.1 Bydd adroddiad ysgrifenedig llawn, gan gynnwys asesiad rhesymedig o'r cynnig ac argymhelliad gyda chyfiawnhad, ynghlwm wrth bob cais cynllunio sy'n mynd gerbron y Pwyllgor.

4.6.11.2 Bydd unrhyw faterion newydd sydd wedi codi rhwng adeg paratoi'r adroddiad a dyddiad cyfarfod y Pwyllgor yn cael eu cyflwyno ar lafar a bydd cyfeiriadau at hynny yn y cofnodion.

4.6.11.3 Bydd ffeil pob cais cynllunio yn cynnwys adroddiad manwl ar ddigwyddiadau drwy gydol oes y cais; yn arbennig bydd yn cynnwys canlyniad cyfarfodydd neu sgysiau arwyddocaol ar y ffôn.

4.6.11.4 Bydd yr un egwyddorion o gadw cofnodion da hefyd yn cael eu dilyn gyda materion gorfodi. Bydd rheolwyr yn yr Adain Rheoli Datblygu yn goruchwyllo'r broses o gadw cofnodiadau yn barhaus.

Deleted: i

4.6.12 **PENDERFYNU YN GROES I ARGYMHELLION SWYDDOGION**

4.6.12.1 Pan fo'r Pwyllgor yn penderfynu naill ai cymeradwyo neu wrthod datblygiad arfaethedig yn groes i argymhelliad Swyddog, bydd yr eitem yn cael ei gohirio hyd y cyfarfod dilynol fel bod cyfle i'r Swyddogion gyflwyno adroddiad pellach ar y mater. Rhaid i'r Pwyllgor nodi'r rhesymau dros ddimuno penderfynu yn erbyn argymhelliad y Swyddog. Dylai aelodau'r Pwyllgor lynu wrth y Rheolau hyn wrth wneud penderfyniadau cynllunio a chymryd i ystyriaeth arweiniad a rydd swyddogion cynllunio a phleidleisio yn erbyn eu hargymhellion dim ond yn yr achosion hynny lle mae modd nodi rhesymau cynllunio gwirioneddol ac o bwys. Cedwir cofnod manwl o reswm(rhesymau) y Pwyllgor gan osod copi ar ffeil y cais. Pan fo penderfyniad yn cael ei wneud ar fater yn groes i argymhelliad, gall hynny arwain at gostau apêl a bydd y Pwyllgor yn cofnodi'r bleidlais wrth benderfynu ar y cais waeth beth fo gofynion paragraff 4.1.18.5 y Cyfansoddiad

4.6.12.2 Yn adroddiad pellach y swyddog, ceir manylion am y rhesymau a gyflwynwyd gan yr aelodau, nodir a ydyw'r rhesymau hynny, yn eu barn nhw, yn faterion cynllunio gwirioneddol ac o bwys a thrafodir y materion defnydd tir a godwyd.

PL-16745-RWJ/165287

- 4.6.12.3 Pan fo Cynghorwyr eisiau ychwanegu neu newid amodau a argymhellwyd gan Swyddogion, dylid gwahodd y Swyddogion i lunio amodau a'u cyflwyno, i'w cymeradwyo, yn y cyfarfod dilynol oni bai fod y llunio yn rhwydd a bod modd cytuno arno yn y cyfarfod gwreiddiol.
- 4.6.12.4 Pan fo swyddogion cynllunio yn methu ag amddiffyn penderfyniadau o'r fath ar apêl (oherwydd gofynion rheolau ymddygiad proffesiynol y Sefydliad Brenhinol Cynllunio Trefi) byddant yn egluro'r mater hwn i'r Pwyllgor cyn cymryd pleidlais derfynol ar y mater. Mewn achosion o'r fath, bydd y Pwyllgor yn enwebu (o leiaf) dau o aelodau a bleidleisiodd yn groes i'r argymhelliad i fynychu unrhyw apêl ac egluro yn yr apêl benderfyniadau'r Pwyllgor a'r rhesymau amdanynt. Y ddau hyn fel arfer fydd cynigydd ac eilydd y cynnig sy'n groes i argymhelliad y swyddog.

4.6.13 **APELIADAU YN ERBYN PENDERFYNIADAU'R CYNGOR**

- 4.6.13.1 Bydd y swyddogion yn trefnu ac yn gyffredinol yn ymddangos fel tystion mewn apelïadau cynllunio ac mewn cyfarfodydd eraill ar ran y Cyngor. Dan rai amgylchiadau, efallai y bydd raid penodi ymgynghorwyr i ymddangos ar ran y Cyngor.
- 4.6.13.2 Wrth gyflwyno tystiolaeth, bydd swyddogion yn cyflwyno'r achos gorau bosib ar ran y Cyngor ond ar yr un pryd, bydd yn cydymffurfio gyda chôd ymddygiad proffesiynol y Sefydliad Brenhinol Cynllunio Trefi.
- 4.6.13.3 Pan fo'n bosib apelio yn erbyn penderfyniad a wnaed yn groes i argymhelliad swyddogion a'r swyddogion eisoes wedi dweud wrth y Pwyllgor na fedrant amddiffyn penderfyniad o'r fath, bydd y swyddogion yn cyflwyno adroddiad ar yr apêl i gyfarfod nesaf y Pwyllgor. Y Cynghorwyr fydd yn gyfrifol wedyn am gyflwyno achos y Cyngor yn yr apêl.

4.6.14 **YMDDYGIAD SWYDDOGION**

- 4.6.14.1 Mae Côd Ymddygiad Proffesiynol y Sefydliad Brenhinol Cynllunio Trefol (RTPI) yn ganllaw i Swyddogion sy'n Gynllunwyr Trefol Siartredig. Bydd raid i'r holl Swyddogion, pa un a ydynt yn Aelodau o'r Sefydliad ai peidio, gadw at yr un egwyddorion sef –
- (4.6.14.1.1) Gweithredu yn fedrus, yn ddidwyll ac yn gywir;
- (4.6.14.1.2) Ymarfer eu barn broffesiynol annibynnol yn eofn ac yn ddiuedd hyd eithaf eu gallu a'u dealltwriaeth;
- (4.6.12.1.3) Cyflawni eu dyletswydd i'w cyflogwyr, cleientiaid, cydweithwyr ac eraill gyda dyledus ofal ac ymroddiad yn unol â darpariaethau'r Côt uchod;
- (4.6.12.1.4) Peidio â dwyn anfri ar y proffesiwn nac ar y Sefydliad Brenhinol Cynllunio Trefol;

(4.6.12.1.5) Peidio â datgelu na defnyddio gwybodaeth a gafwyd yn gyfrinachol yn ystod eu gwaith i'w mantais eu hunain na'r Awdurdod;

(4.6.14.1.6) Gwrthod pob disgownt, anrheg neu gomisiwn sy'n cael ei gynnig gan unrhyw drydydd person mewn perthynas â'u gwaith fel cynllunwyr proffesiynol.

4.6.15 **Y BERTHYNAS RHWNG CYNGHORWYR A SWYDDOGION**

4.6.15.1 Er mwyn creu perthynas broffesiynol gadarn rhwng Swyddogion a chynghorwyr, bydd raid i'r naill barchu a deall swyddogaethau'r llall yn y broses benderfynu.

4.6.15.2 Rhaid i gynghorwyr barchu cyngor swyddogion yng nghyfarfodydd y Pwyllgor neu pan fônt yn delio gyda cheisiadau dirprwyol ac ni chânt bwyso ar swyddogion am argymhelliad neu benderfyniad arbennig. Dylai unrhyw swyddog sy'n ystyried bod hyn wedi digwydd ddelio gyda'r mater yn unol ag adran 5.3.4 y Cyfansoddiad hwn (Bwlio ac Ymddwyn yn Ymosodol neu'n Fygythiol).

4.6.16 **YMWELIADAU'R PWYLLGOR CYNLLUNIO A GORCHMYNION Â SAFLEOEDD**

4.6.16.1 Mae protocol ar ymweliadau safle yn yr Atodiad sydd ynghlwm wrth y rheolau hyn.

4.6.17 **ANRHEGION A LLETYGARWCH**

4.6.17.1 Mae cyngor i gynghorwyr ar gofrestru anrhegion a lletygarwch yng Nghôd Ymddygiad y Cyngor ar gyfer Aelodau a bydd raid glynu wrth y Côd.

4.6.17.2 Yn ystod gwneud eu gwaith, mae'n bosib y cynigir i Swyddogion lletygarwch gan bobl â diddordeb mewn cynigion cynllunio. Rhaid i Swyddogion wrthod pob cynnig o'r fath. Onid oes modd osgoi derbyn lletygarwch, rhaid i Swyddogion sicrhau nag fyddant yn derbyn mwy na sydd raid a datgan ei dderbyn i'r Swyddog Monitro mor fuan ag y bo modd.

4.6.18 **HYFFORDDIANT**

4.6.18.1 Ni all yr un aelod ymuno â'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion hyd oni fydd wedi mynychu hyfforddiant **cynefino**. Y Pennaeth Gwasanaeth (Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd) fydd o bryd i'w gilydd yn penderfynu ar gynnwys yr hyfforddiant **cynefino**. Wedyn, cyflwynir hyfforddiant i ddiweddarau'r wybodaeth a'r sgiliau – bydd hynny'n digwydd o leiaf ddwywaith y flwyddyn ac yn rhoi sylw i newidiadau i'r ddeddfwriaeth neu i'r weithdrefn.

4.6.18.2 Sicrha Cynghorwyr eu bod yn mynychu o leiaf 3 achlysur hyfforddi dros gyfnod o ddwy flynedd er mwyn cadw ar y blaen i'r materion cynllunio ac yn gallu cyfrannu'n gadarnhaol yn y broses benderfynu. Bydd cofnodion presenoldeb yn cael eu monitro a'u cyflwyno i'r Cyngor. Bydd unrhyw aelod o'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion sy'n methu â mynychu nifer benodol a sylfaenol o sesiynau hyfforddi yn cael ei dynnu oddi ar y Pwyllgor neu'n cael ei atal rhag

Deleted:

Deleted: ¶

Formatted: Indent: Left: 1.77 cm, First line: 0 cm

Deleted: cyflwyniadol

Deleted: w

Deleted: flwyniadol

bod arno am gyfnod trwy bleidlais yn y Cyngor llawn pan gyflwynir i'r Cyngor adroddiad ar y cofnod mynychu.

ATODIAD -

4.6.19 PROTOCOL AR GYFER YMWELIADAU'R PWYLLGOR CYNLLUNIO A GORCHMYNION Â SAFLEOEDD

4.6.19.1 MEINI PRAWF AR GYFER YMWELIADAU SAFLE

4.6.19.1.1 Mae'n bwysig bod meini prawf yn cael eu sefydlu ar gyfer penderfynu pryd mae modd cyfiawnhau ymweliad â safle ac ystyried dull gweithredu ymweliadau o'r fath. Yn hyn o beth, dylid ystyried y pwyntiau canlynol.

Deleted: .(i) .

(i) Gall ymweliadau safle :

- oedi'r broses benderfynu, ac
- efallai arwain at apêl i'r 'Arolygiaeth Gynllunio' ar sail 'methu â phenderfynu';
- gall effeithio ar berfformiad y gwasanaeth o ran ei darged 8 wythnos a pheri costau ychwanegol i'r Gwasanaeth ac efallai i'r ymgeis(-ydd/-wyr) fel ei gilydd.

Formatted: Numbered + Level: 1 + Numbering Style: i, ii, iii, ... + Start at: 1 + Alignment: Left + Aligned at: 2.33 cm + Indent at: 3.6 cm

(ii) Mae angen cysondeb wrth benderfynu ar ymweld â safle a sut i gynnal ymweliad o'r fath. Fel arall, gall adael yr Awdurdod yn agored i'r cyhuddiad fod ymweliadau safle yn fympwyol neu efallai yn ddyfais lobïo.

- (iii) Rhaid trefnu ymweliadau â safleoedd yn ofalus a'u mynychu yn dda a sefydlu'n glir ar y cychwyn cyntaf beth yw eu diben, eu ffurf a'u trefniadau a chadw at hynny wedyn.
- (iv) Rhaid osgoi ymweliadau â safleoedd onid yw'r manteision yn sylweddol. Dylai'r prawf 'mantis sylweddol' fod yn berthnasol ym mhob achos. Ni ddylai ymweliadau â safleoedd fod yn angenrheidiol onid yw'n anodd gweld a dirnad beth fydd effaith y datblygiad arfaethedig h.y. pan fo aneglurder y cais yn gwneud asesiad gweledol yn angenrheidiol.
- (v) Gall ymweliadau â safleoedd fod yn briodol i ystyried ceisiadau mawr, mwy cymhleth.
- (vi) os yw'r Pwyllgor o'r farn bod angen ymweld â safle cyn y gellir gwneud penderfyniad ar y cais, yna dim ond yr aelodau hynny a aeth ar yr ymweliad swyddogol â'r safle fedr gymryd rhan a phleidleisio ar y cais pan fydd yn cael ei drafod ymhellach gan y Pwyllgor.

Bydd cyfeiriad at argymhelliad swyddog i ymweld â safle yn ymddangos yn yr adroddiad i'r Pwyllgor.

Deleted: <#>¶
¶

Deleted: Bydd

Formatted: Font: Bold

4.6.19.1.2 **Ni ddylid** ymweld â safle yn yr achosion canlynol:

- (i) I ystyried anghydfod ynghylch ffiniau neu rhwng cymdogion yn unig
- (ii) I ystyried gwrthwynebiadau ar sail cystadleuaeth.
- (iii) I ystyried gwrthwynebiadau a godwyd ar sail gostwng gwerth eiddo.
- (iv) I ystyried unrhyw faterion eraill sydd heb fod yn ystyriaethau cynllunio perthnasol
- (v) Pan fo'r cynghorwyr eisoes wedi ymweld â'r safle yn y 12 mis cynt, onid yw'r amgylchiadau yn eithriadol.

4.6.19.2 CEISIADAU AM YMWELIADAU Â SAFLEOEDD

I bwrpas sefydlu trefn strwythuredig i'r ymweliadau a safleoedd bydd raid glynu wrth y drefn ganlynol:-

4.6.19.2.1 Rhaid cyflwyno pob cais am ymweliad â safle yn ysgrifenedig i'r Prif Swyddog Cynllunio/ Rheolwr Rheoli Cynllunio erbyn 1.00pm ar y diwrnod gwaith olaf cyn Cyfarfod y Pwyllgor. Rhaid i unrhyw gais llafar ddaw cyn cyfarfod y Pwyllgor gael ei ddilyn gyda chais ysgrifenedig cyn i Gyfarfod y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion ddechrau. Bydd y rheswm dros gynnal yr 'ymweliad safle' yn cael ei ddatgan yn eglur a'i gyflwyno felly i'r Pwyllgor Cynllunio.

Deleted: Pennaeth Rheoli Datblygu

4.6.19.2.2 Os bydd cais yn cael ei wneud am 'ymweliad safle' yn ystod Cyfarfod y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion, unwaith eto, bydd y rhesymau dros gynnal yr ymweliad yn cael eu cofnodi yn y cofnodion.

Deleted: (ii)

4.6.19.3 DULLIAU GWEITHREDU YN YSTOD YR YMWELIAD Â'R SAFLE

4.6.19.3.1 Rhoddir gwybod i'r ymgeisydd am yr ymweliad â'r safle ond ni fydd yn cael bod yn bresennol yn ystod yr ymweliad i gyflwyno unrhyw syllwadau,

Deleted: achos

4.6.19.3.2 Prif ddiben yr ymweliad â'r safle fydd i'r Swyddogion Cynllunio egluro'r materion cynllunio sy'n berthnasol i'r achos ac i'r cynghorwyr weld y safle.

Deleted: ynol

4.6.19.3.3) Ni fydd unrhyw drafodaeth yn ystod yr ymweliad â'r safle o ran rhinweddau'r cais. Rhaid peidio â defnyddio'r ymweliad â'r safle fel fforwm i drafodaethau.

4.6.19.3.4 Y Cadeirydd neu'r Is-gadeirydd fydd yn cynnal ac yn arwain yr ymweliad â'r safle. Os bydd naill ai'r Cadeirydd neu'r Is-gadeirydd yn absennol, bydd yr Aelodau yn cytuno ar Gadeirydd dros dro.

4.6.19.3.5 Bydd y Cadeirydd yn agor y Cyfarfod yn ffurfiol a nodi'r rhesymau dros gynnal yr ymweliad.

4.6.19.3.6 Gofynnir i'r swyddog cynllunio amlinellu'r cynnig a'r prif faterion.

4.6.19.3.7 Bydd y cynghorwyr yn edrych ar y safle, ar yr adeiladau perthnasol a'r cyffiniau yn ôl yr angen.

4.6.19.3.8 Bydd y cynghorwyr yn cael cyfle i godi cwestiynau neu ofyn am eglurhad ar ffeithiau gyda'r swyddog cynllunio a/neu cynghorydd(-wyr) lleol.

4.6.19.3.9 Bydd cynghorwyr lleol y Ward y mae'r cais ynddi (os yn bresennol) yn cael cyfle i roi sylwadau ar y cynnig.

Deleted: dd

Deleted: L

4.6.19.3.10 Cedwir nodiadau o'r cyfarfod ar y safle a chânt eu cofnodi felly yng nghyfarfod dilynol y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion pan fydd y cais yn cael ei drafod.

4.6.19.4 ADOLYGU PENDERFYNIADAU'N RHEOLAIDD

- (i) Mae Adroddiad y Comisiwn Archwilio '*Building Quality*' yn argymhell bod cynghorwyr yn ymweld â sampl o hawliau cynllunio sydd wedi eu gweithredu i asesu ansawdd y penderfyniadau. Dylai adolygiad o'r fath wella ansawdd a chysondeb penderfyniadau a, thrwy hynny, atgyfnerthu ymddiriedaeth y cyhoedd, a chynorthwyo gydag adolygiadau o bolisiau cynllunio.
- (ii) Dylid cynnal yr adolygiad yn flynyddol. Dylai gynnwys enghreifftiau o amrywiaeth o gategoriâu o ddatblygiad gan gynnwys ceisiadau y penderfynodd Swyddogion arnynt trwy bwerau dirprwyol.

4.6.20 SWYDDOGAETH CADEIRYDD Y PWYLLGOR A CHYNNAL BUSNES Y PWYLLGOR

4.6.20.1 Ethol Cadeirydd / Is-Gadeirydd

4.6.20.1 (i) Bydd y cynghorwyr sydd ar y Pwyllgor yn ethol Cadeirydd yn ei gyfarfod cyntaf yn dilyn cyfarfod blynyddol y Cyngor. Ar yr un pryd, bydd y cynghorwyr yn ethol Is-Gadeirydd am yr un cyfnod neu hyd oni fydd y naill neu'r llall, neu'r ddau ohonynt, yn ymddiswyddo.

Deleted: Yr

(ii) Pan fo'r Cadeirydd yn absennol am y cyfan o gyfarfod y Pwyllgor neu am ran ohono, yna bydd yr Is-Gadeirydd yn cymryd y Gadair. Yn absenoldeb yr Is-Gadeirydd bydd y Pwyllgor yn dewis un o'u haelodau sy'n bresennol i fod yn Gadeirydd am y cyfarfod hwnnw neu am ran ohono hyd oni fydd y Cadeirydd (neu'r Is-Gadeirydd) yn dychwelyd.

4.6.20.2 Cyfrifoldeb y Cadeirydd

Y rhain fydd cyfrifoldebau'r Cadeirydd :

4.6.20.2.1 Ilywyddu yn y cyfarfodydd fel bod modd gwneud gwaith y Pwyllgor yn effeithiol gan roddi sylw priodol i hawliau'r Cynghorwyr, y swyddogion ac i fudd y gymuned yn gyffredinol.

4.6.20.2.2 sicrhau bod cyfarfod y Pwyllgor yn cael ei gynnal yn briodol fel Fforwm i drafod materion cynllunio a gorchmynion statudol yn unig.

4.6.20.2.3 sicrhau fod busnes y cyfarfod yn cael ei gynnal yn unol â'r darpariaethau perthnasol yng Nghyfansoddiad y Cyngor.

PL-16745-RWJ/165287

4.6.20.2.4 cefnogi'r swyddogion cynllunio a chynrychiolydd y Swyddog Monitro i atgoffa'r aelodau ynglyn â'u dyletswydd i lynu wrth drafodaethau cynllunio gwirioneddol ac o bwys yn ystod y broses o wneud penderfyniad.

4.6.20.3 **Swyddogaeth Swyddogion yng nghyfarfodydd y Pwyllgor**

4.6.20.3.1 Bydd y swyddogion yn rhoddi cyngor proffesiynol i'r Cadeirydd fel bod modd iddo gyflawni ei ddyletswyddau yn y swydd.

4.6.20.3.2 Bydd y swyddogion yn darparu cyngor fel a ganlyn :

- (i) yn y cyfarfodydd rhagarweiniol cyn y Pwyllgor er mwyn briffio'r Cadeirydd yn llawn ar faterion a allai godi yn y cyfarfodydd;
- (ii) mewn unrhyw gyfarfodydd ar ôl y Pwyllgor (os oes gofyn).
- (iii) yn ystod cyfarfodydd y Pwyllgor pan fo cwestiynau'n cael eu gofyn i'r Cadeirydd i bwrpas ymateb.
- (iv) mewn unrhyw gyfarfod a elwir gan swyddogion i drafod materion sy'n berthnasol i bynciau 'cynllunio' neu i bynciau 'gorchmynion'.

4.6.20.4 **Cynnal Cyfarfodydd o'r Pwyllgor**

(4.6.20.4.1) Bydd pob eitem sydd ar y rhaglen i bwrpas trafodaeth neu wybodaeth yn cael ei chyflwyno gan y Cadeirydd.

(4.6.20.4.2) Unwaith y bydd y Cadeirydd wedi cyflwyno'r eitem, bydd yn sicrhau cyfle i'r swyddog gyflwyno adroddiad ar yr eitem. Lle mae'r drefn siarad cyhoeddus yn berthnasol i gais penodol, bydd hyn yn digwydd cyn i'r swyddog gyflwyno adroddiad ar yr eitem.

(4.6.20.4.3) Yn gyntaf, bydd y Cadeirydd yn caniatáu i'r cynghorwyr lleol siarad yn dilyn adroddiad y swyddog. Ond gan ddibynnu ar a ydyw'r cynghorwyr lleol yn dymuno siarad o blaid yr eitem neu yn ei herbyn a chan ddibynnu ar a ydyw ar y Pwyllgor ai peidio.

Deleted: ydd

Deleted: ydd

(4.6.20.4.4) Wedyn bydd y Cadeirydd yn caniatáu i'r cynghorwyr ymuno yn y drafodaeth yn y drefn honno sy'n cynrychioli dymuniad y cynghorwyr yn ôl dehongliad y Cadeirydd.

(4.6.20.4.5) Bydd y Cadeirydd yn sicrhau bod yr holl gynghorwyr yn cydymffurfio gyda darpariaethau Cyfansoddiad y Cyngor a chyda darpariaethau perthnasol y Rheolau Gweithdrefn hyn.

(4.6.20.4.6) Bydd pob cynghorydd sy'n dymuno siarad yn cael cyfle i wneud hynny. Ni fydd cynghorwyr yn cael gwneud areithiau a bydd raid iddynt annerch y Pwyllgor ar faterion 'cynllunio' (h.y. ystyriaethau cynllunio perthnasol) a 'gorchmynion' yn unig. Gall y Cadeirydd dorri ar draws Cynghorydd sy'n gwneud datganiadau ailadroddus neu rai amherthnasol.

(4.6.20.4.7) Pan fo raid i swyddogion ymateb i sylwadau neu i gwestiwn gan gynghorydd, yna bydd y Cadeirydd yn sicrhau bod y swyddog yn cael cyfle i wneud hynny.

(4.6.20.4.8) Os ydyw'r Cadeirydd yn dymuno siarad fel cynghorydd lleol ar eitem benodol, yna bydd darpariaethau'r Cyfansoddiad yn ymwneud ag ef fel Cadeirydd yn union fel yr ymw'nânt â'r holl gynghorwyr eraill.

(4.6.20.4.9)

(i) Ar ddiwedd y drafodaeth, bydd y Cadeirydd yn gofyn i'r cynghorwyr sydd ar y Pwyllgor bleidleisio ar y mater dan drafodaeth. Onid yw'r cynghorwyr yn anghytuno gydag argymhelliad y swyddog, byddant yn pleidleisio trwy godi dwylo.

(ii) Pan fo gwelliant yn cael ei gynnig a'i eilio yng nghyswllt argymhelliad swyddog, yna bydd raid pleidleisio ar y gwelliant yn gyntaf.

(4.6.20.4.10) Bydd raid i'r holl gynghorwyr a'r holl swyddogion barchu swyddogaeth y Cadeirydd. Bydd arweiniad y Cadeirydd ar yr holl faterion trefn yn y Pwyllgor yn derfynol ac ni fydd modd trafod ei benderfyniad. Bydd y Cadeirydd, bob amser, yn sicrhau y bydd yr holl gynghorwyr, (gan gynnwys ef ei hun) a phob swyddog yn parchu'r protocol ar y berthynas rhwng aelodau a swyddogion a sicrhau hefyd bod y cyngor a roddo'r swyddogion yn y Pwyllgor yn cael ei barchu.

Deleted: pob cynghorydd

4.6.21 Y Cyhoedd yn Siarad

Hawl i Siarad

4.6.21.1 Rhaid i'r cais cynllunio fod ar raglen y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion. Os bydd y cais yn cael ei ohirio, ni fydd hawl i'r cyhoedd siarad os bydd cyfle wedi ei roi yn barod mewn Pwyllgor blaenorol lle cafodd y cais ei ystyried yn llawn.

4.6.21.2 Fe all y ddau ymgeisydd (neu eu hasiantiaid), a'r gwrthwynebwyd (neu eu hasiantiaid), siarad a does yna ddim meini prawf i'w bodloni ac eithrio cydymffurfio gyda gweithdrefn y Cyngor.

4.6.21.3 Fel arfer, dim ond un person sy'n cael siarad o blaid ac un person yn erbyn cais. Mewn achosion eithriadol, efallai y bydd Cadeirydd y Pwyllgor yn defnyddio ei ddisgresiwn i adael un siaradwr arall i'r ddwy 'ochr'. Fel arfer, ni fydd yn gwneud hyn ond pan fydd ceisiadau mawr lle mae yna wahaniaeth barn o fewn un 'ochr' (e.e. dau yn siarad yn erbyn cais am siop fawr lle mae un yn cynrychioli barn y gwerthwyr a'r llall yn cynrychioli barn rhai sy'n byw gerllaw). Mewn achosion o'r fath bydd yr 'ochr' arall yn cael caniatâd i ddau siaradwr neu ddwywaith yr amser arferol os ydynt eisiau defnyddio'r amser hwnnw.

4.6.21.4 Rhaid i unrhyw un sydd eisiau siarad roi'r hawl i'r Cyngor gyflwyno'i enw a'i rif cyswllt i bobl eraill (o'r un farn) sydd eisiau siarad fel y gallant gytuno pwy sy'n mynd i siarad a pha bethau sydd angen eu dweud ac ati. Os na fyddant yn cytuno, y person cyntaf ofynnodd i'r Cyngor am gael siarad fydd yn cael ei ddewis fel arfer.

PL-16745-RWJ/165287

4.6.21.5 Rhaid cyflwyno cais am y cyfle i siarad i'r Swyddog Gweinyddol yn yr Adran Gynllunio cyn yr amser cau sy'n cael ei nodi yn y llythyr o rybudd sy'n cael ei anfon at ymgeiswyr a phobl sy'n byw yn ymyl safle'r cais.

Faint o amser i Siarad

4.6.21.6 Bydd y siaradwr yn cael siarad am hyd at 3 munud gerbron y Pwyllgor.

Lluniau ac ati

4.6.21.7 Does dim hawl gan y siaradwr rannu na dangos papurau yn y Pwyllgor. Rhaid i bob dim ar bapur fod wedi'i gyflwyno i'r Cyngor yn ystod y cyfnod statudol o roddi cyhoeddusrwyd i'r cais a byddant yn cael eu crynhoi yn adroddiad y Swyddog.

Deleted: i'r

Y Drefn

4.6.21.8 Mae'r drefn lle mae aelodau'r cyhoedd yn siarad yn y Pwyllgor yn cael ei ddisgrifio yn y dogfennau priodol.

7. CHANGES TO THE COUNCIL'S CONSTITUTION - CHANGES TO THE PLANNING PROCEDURE RULES AHEAD OF MULTI-MEMBER WARDS FOLLOWING THE 2013 ELECTIONS

Reported - That the Executive upon consideration of the above at their meeting on 22nd April, 2013, had resolved as follows:-

“To recommend to the County Council that it amends the Council’s Constitution as indicated in the report and to authorise officers to make any consequential amendments to the Constitution”.

RESOLVED to endorse the Executive’s recommendation in this respect.

PAPUR / ENCLOSURE
G

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
CYFARFOD:	CYNGOR
DYDDIAD:	23 MAI 2013 AM 11:00 YB
TEITL AR ADRODDIAD:	MABWYSIADU PROTOCOL DATRYS LLEOL NEWYDD I DDISODLI'R PROTOCOL CYFREDOL AR GYFER HUNANREOLEIDDIO
ADRODDIAD GAN:	CADEIRYDD Y PWYLLGOR SAFONAU
PWRPAS YR ADRODDIAD:	GWELLA'R TREFNIADAU CYFREDOL AR GYFER DELIO GYDA RHAI CWYNION CÔD YMDDYGIAD

CEFNDIR

1. Ym mis Gorffennaf 2009, daeth Swyddfa Archwilio Cymru i'r casgliad bod y Cyngor yn wael am reoleiddio ei ymddygiad eu hun a bod angen gwneud gwelliannau.
2. I ymateb i'r pryder hwnnw, ar 4 Mawrth 2010, mabwysiadodd y Cyngor brotocol ar gyfer hunanreoleiddio a ddyfeisiwyd gan Arweinyddion Grwpiau'r Cyngor. Mae copi o'r Protocol ynghlwm yn **Atodiad 1**.
3. Mabwysiadwyd y Protocol yn unfrydol gan y Cyngor ac adolygwyd ei weithrediad, gan y Pwyllgor Safonau, fel rhan o Raglen Waith y Pwyllgor hwnnw.
4. Yn ystod ei adolygiad cyntaf o'r Protocol, penderfynodd y Pwyllgor Safonau beidio ag argymhell unrhyw newidiadau oherwydd ei bod yn ymddangos (ar y pryd), y byddai Protocol enghreifftiol Cenedlaethol yn debygol o gael ei lunio o ganlyniad i'w waith gan Gymdeithas Llywodraeth Lleol Cymru, Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC) ac ACSeS (Grŵp Swyddogion Monitro Cymru).
5. Yn ei ymateb i'r ymgynghoriad ar Bapur Gwyn y Llywodraeth ar hyrwyddo democratiaeth leol, eglurodd y Pwyllgor Safonau hefyd i Lywodraeth Cymru a byddai'n dymuno gweld model cenedlaethol. Mae copi o'r ymateb hwnnw ynghlwm yn **Atodiad 2**.
6. Beth bynnag, pan ddaeth yn amser i'r Pwyllgor Safonau adolygu'r Protocol eto, roedd yn glir nad oedd unrhyw gynnydd sylweddol wedi ei wneud ar sail genedlaethol, ac eithriol dogfen grynhoi a oedd yn amlinellu arferion yr wyth Cyngor Sir yng Nghymru a oedd wedi mabwysiadu rhyw fath o ddatrysiad lleol. Mae copi o'r crynodeb hwnnw ynghlwm yn **Atodiad 3**.
7. O gofio'r diffyg cynnydd ar sail genedlaethol, er gwaethaf y disgwyliadau a fynegwyd gan OGGC ym mis Medi 2012 (**Atodiad 4**), sefydlodd y Pwyllgor Safonau Banel i edrych ar Brotocol cyfredol y Cyngor ac i gyflwyno argymhellion ar gyfer gwelliannau.

CYD-DESTUN CYFREDOL

8. Yn gyffredinol, daeth y Panel i'r casgliad bod y Protocol a fabwysiadwyd yn 2010 yn rhy araf, yn rhy fiwrocraidd, ac yn rhy anhylaw, oherwydd bod rhaid bwrw 'mlaen â chwynion trwy'r Arweinyddion Grwpiau (neu Gadeirydd y Cyngor ar gyfer Aelodau digyswllt). Roedd y Pwyllgor Safonau hefyd yn dymuno dadwleidyddoli rôl y Cadeirydd y Cyngor.
9. Yn erbyn y casgliadau hynny, cynlluniodd y Panel gyfres o un ar bymtheg o egwyddorion cyffredinol ar gyfer Protocol Datrysiad Lleol newydd. Cyflwynwyd yr egwyddorion hyn i'r Arweinyddion Grwpiau gan y Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Pwyllgor Safonau mewn cyfarfod a gynhaliwyd ar 14 Chwefror 2013.
10. Cymeradwywyd yr egwyddorion cyffredinol gan yr Arweinyddion Grwpiau ac, ar 26 Chwefror 2013, fe'u cylchredwyd i bob Aelod a phob Uwch Swyddog, i bwrpas ymgynghori arnynt. Mae copi o'r ymgynghoriad ynghlwm yn **Atodiad 5**.
11. Yn ystod y cyfnod pan oedd y Protocol yn cael ei ddiwygio, dylai Aelodau fod yn ymwybodol fod y Gweinidog ar gyfer Llywodraeth Leol a Chymunedau wedi cylchredeg llythyr i Arweinyddion pob Cyngor Sir yn gofyn i'r Cynghorau hynny nad oedd ganddynt brotocolau o'r fath eu mabwysiadu cyn gynted ag y bo modd. Mae copi o lythyr y Gweinidog ynghlwm yn **Atodiad 6** ac mae'r rhannau perthnasol wedi eu hamlygu.
12. O ganlyniad i lythyr y Gweinidog, mae'r drafodaeth o gwmpas gweithredu protocol model cenedlaethol sengl wedi ei adfywio, ond, hyd yma, ni welwyd unrhyw gynnydd pendant nac amserlen. Wrth gwrs, os bydd y sefyllfa yn newid, rhoddwn yr Adroddiad pellach i'r Cyngor ei ystyried.

ARGYMHELLIAD

13. Yn y cyfamser, o gofio'r ansicrwydd ynghylch datblygu protocol cenedlaethol, a phryderon y Pwyllgor Safonau am y trefniadau lleol cyfredol, Argymhellir bod y Cyngor yn diddymu'r Protocol a fabwysiadwyd ar y 4 Mawrth 2010, a mabwysiadu'r Protocol newydd sydd ynghlwm yn **Atodiad 7** yn ei le.

DATRYSIAD

14. "Mae'r Cyngor yn penderfynu diddymu'r Protocol Hunanreoleiddio a fabwysiadwyd ar 4ydd Mawrth 2010 ac yn mabwysiadu i ddod i rym ar unwaith, Protocol Datrysiad Lleol newydd yn unol â'r ddogfen sydd ynghlwm yn **Atodiad 7** i'r Adroddiad hwn".

PAPUR / ENCLOSURE
1

CYNGOR SIR YNYS MON

PROTOCOL HUNANREOLI

Egwyddorion Cyffredinol

- Hyrwyddo ymddygiad o safon uchel er mwyn hybu parch ac ymddiriedaeth ymhlith aelodau a rhwng aelodau a swyddogion
- Onid yw'r haerriad o gamymddwyn ymhlith aelodau yn un difrifol* cymerir pob cam rhesymol i ddatrys unrhyw anghydfod trwy broses fewnol y cytunir arni
- Y cam diwethaf fydd troi at reoleiddwyr allanol
- Bydd yr Aelodau yn osgoi pob gwrthdrawiad personol mewn fforwm gyhoeddus, ac yn arbennig yn y Cyngor llawn a thrwy'r cyfryngau
- Ni fydd yr ymrwymadau hyn yn rhwystro unrhyw drafodaeth na sgrwtini wleidyddol ddilys
- Disgyblaeth ymhlith y grŵp fydd conglfaen yr hunanreoli a bydd yr Arweinyddion Grwpiau yn cymryd y cyfrifoldeb am aelodau'r Grwpiau
- Bydd Arweinyddion y Grwpiau yn gweithio, fel unigolion a chyda'i gilydd, i sicrhau cydymffurfriad gyda'r protocol hwn
- Bydd yr Aelodau yn ymrwymo i hyfforddiant a datblygiad er mwyn cefnogi'r protocol

*tystiolaeth o ddifrod troseddol neu wirioneddol i drydydd parti nad oes modd ei ddatrys, neu ymddygiad lle mae dystiolaeth sylweddol o dorri'r Cod Ymddygiad mewn modd difrifol a phetai hynny'n cael ei brofi yn gallu arwain at gosb gan y Pwyllgor Safonau neu gan Bwyllgor Dyfarnu.

Osgoi problemau

Er mwyn cyfyngu cymaint ag y bo'n bosib ar nifer yr achosion o haeriadau o dorri'r rheolau mae Arweinyddion yr holl Grwpiau wedi ymrwymo i:-

- **Cynllun Datblygu Aelodau** – byddant yn sicrhau ymrwymiad aelodau eu grwpiau i'r cynllun hwn. Gwneir popeth o fewn rheswm i sicrhau bod y Cynllun Datblygu yn addas i anghenion yr aelodau a hefyd i sicrhau y bydd yr hyfforddiant yn fyr, yn bwrpasol ac yn fywiog – nid hyfforddiant maith, technegol a diflas a hwnnw'n atgoffa rhai aelodau o hyfforddiant y buont arno yn y gorffennol. Sefydli'r gweithgor ar y cyd o aelodau, a chan gynnwys y Pencampwr Datblygu Aelodau, aelod o'r Pwyllgor Safonau, Swyddogion a chynrychiolwyr Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru i yrru'r Cynllun yn ei flaen, i fesur ei lwyddiant a hefyd i gyflwyno unrhyw newidiadau neu ddiwygiadau i'r cyfryw Gynllun wrth i hwnnw dyfu ac esblygu.

- **Disgrifiadau Swydd ac Adroddiadau Blynyddol** - Mae Arweinyddion y Grwpiau wedi ymrwymo i sicrhau bod holl aelodau'r grŵp unigol, gan gynnwys y rheini ar y fainc gefn, yn cytuno ac yn llofnodi "Disgrifiadau Swydd" a manyleb unigolyn fel ffordd o atgyfnerthu'r egwyddorion uchod a thafllu mwy o oleuni ar swyddogaeth a chyfrifoldeb yr aelodau.
- **Siartr Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru** - Bydd y Cyngor yn llofnodi'r Siartr, yn rhoddi pob cefnogaeth i'w amcanion, ac mae hynny'n cynnwys mynd ati i benodi Pencampwr Datblygu Aelodau. Arweinyddion y Grwpiau fydd yn gyfrifol am sicrhau bod yr aelodau unigol yn gwbl ymrwymedig i hyfforddiant ac i gadw'r hyfforddiant hwnnw dan arolwg.

Swyddogaeth Arweinydd y Grwp mewn Achosion Difrifol

Hwn yw'r diffiniad o achos difrifol:

***tystiolaeth o ddifrod troseddol neu wirioneddol i drydydd parti nad oes modd ei ddatrys, neu ymddygiad lle mae dystiolaeth sylweddol o dorri'r Cod Ymddygiad mewn modd difrifol a phetai hynny'n cael ei brofi yn gallu arwain at gosb gan y Pwyllgor Safonau neu gan Bwyllgor Dyfarnu.**

Bydd cwyn gan aelod yn erbyn aelod o'r un grŵp yn cael ei throsglwyddo i Arweinydd y Grŵp. Bydd cwyn gan aelod ynghylch gweithgaredd aelod o grŵp gwleidyddol gwahanol yn cael ei thrafod gydag Arweinydd Grŵp yr achwynydd, ac wedyn bydd hwnnw yn trosglwyddo'r mater i'r Arweinydd Grŵp sydd â chyfrifoldeb am yr aelod hwnnw y ceir cwyn yn ei erbyn.

Bydd Arweinydd y Grŵp hwnnw sydd gyda'r cyfrifoldeb am yr aelod y cyflwynir y gŵyn yn ei erbyn yn trosglwyddo'r mater i'r awdurdod priodol. Ond cyn trosglwyddo efallai y bydd Arweinydd y Grŵp eisiau sylwadau Arweinyddion y Grwpiau eraill. Mae modd cael cyngor technegol am ffeilio cwynion trwy gysylltu gyda'r Rheolwr-gyfarwyddwr neu'r Swyddog Monitro.

Swyddogaeth Arweinyddion y Grwpiau a Chwynion Llai Difrifol

Bydd cwyn gan aelod yn erbyn aelod o'r un grŵp yn cael ei throsglwyddo i Arweinydd y Grŵp. Bydd cwyn gan aelod ynghylch gweithgaredd aelod o grŵp gwleidyddol gwahanol yn cael ei thrafod gydag Arweinydd Grŵp yr achwynydd, ac wedyn bydd hwnnw yn trosglwyddo'r mater i'r Arweinydd Grŵp sydd â chyfrifoldeb am yr aelod hwnnw y ceir cwyn yn ei erbyn.

Ar ôl derbyn cwyn, swyddogaeth Arweinyddion y Grwpiau yw cymryd cyfrifoldeb am ddisgyblaeth y tu mewn i'r grwpiau. Bydd y drefn o sicrhau disgyblaeth yn y grwpiau yn anelu at fod yn anffurfiol, a sicrhau atebion mewn cyfarfodydd wyneb yn wyneb. Bydd raid i Arweinyddion y Grwpiau gadw rhai cofnodion ond ni fydd y broses yn cael ei gorlwytho gan ddogfennau. Rhaid i'r pwyslais fod ar hyfforddi, ar addysgu, cymodi a chyflafareddu.

Mewn achosion eithriadol, neu pan fo torri cyson ar reolau, yna bydd modd defnyddio, pan fo'n briodol, gosb megis tynnu'r unigolyn oddi ar bwyllgor neu oddi ar gorff allanol.

Cyn ystyried yr un gosb neu hyfforddiant gall Arweinydd y Grwp priodol ymgynghori gyda phanel anffurfiol (cyfarfod yn breifat) ac arno unrhyw ddau aelod o'r Pwyllgor Safonau. Bydd y Pwyllgor Safonau yn ceisio bod yn deg a bod yn gyson gyda'r ddisgyblaeth honno a orfodir ym mhob grwp.

Yng nghyfarfod arferol nesaf yr Arweinyddion Grwpiau trafodir unrhyw fater disgyblaethol a gyfeiriwyd i Arweinydd Grwp gyda'r Grwp, a chyda'r nod o sicrhau bod cosb deg a chyson yn cael eu defnyddio.

Aelodau Rhydd

Yn achos aelodau rhydd bydd Cadeirydd y Cyngor yn cyflawni swyddogaeth Arweinydd Grwp. Bydd pryderon ynghylch ymddygiad unrhyw aelod rhydd yn cael eu trosglwyddo i'r Cadeirydd a bydd ef wedyn yn defnyddio'r un egwyddorion a'r un safonau â'r rheini y bydd yr Arweinyddion Grwpiau yn eu defnyddio o ran hyfforddi, cymodi, cyflafareddu.

Onid yw aelod rhydd yn cytuno i gydweithio yn rhesymol gyda Chadeirydd y Cyngor, neu os ydyw'r torri yn un sylweddol, neu os ydi'r rheolau'n cael eu torri'n gyson, yna gall y Cyngor dynnu'r aelod rhydd oddi ar unrhyw bwyllgor a neilltuwyd iddo gan y Cyngor llawn. Bydd cynnig o'r fath yn cael ei gyflwyno gan Arweinyddion y Grwpiau ar y Cyd i'r Cyngor.

Unwaith eto, gall y Cadeirydd neu'r Arweinyddion Grwpiau ofyn i Banel anffurfiol o'r Pwyllgor Safonau gynnig cyngor ar y gosb briodol i'w defnyddio.

Torri Rheolaidd

Pan fo'r rheolau'n cael eu torri'n rheolaidd neu pan fo Arweinyddion y Grwpiau yn pryderu bod ymddygiad aelod neu aelodau yn gwneud drwg i'r berthynas rhwng y grwpiau gwleidyddol neu i enw da'r Cyngor, yna bydd Arweinyddion y Grwpiau'n cyfarfod gyda'r Rheolwr-gyfarwyddwr a'r Swyddog Monitro i gytuno ar ffordd ymlaen. Rhoddir sylw i drosglwyddo materion ar y cyd gan yr Arweinyddion Grwpiau i'r Ombwdsmon, yng nghyswllt torri rheolau lefel isel yn gyson. Yn ogystal, bydd yr Arweinyddion Grwpiau, gyda'i gilydd, yn cymryd y cyfrifoldeb hwn yng nghyswllt aelodau rhydd.

Gweithredu y tu allan i'r Protocol

Pan fo aelod yn cymryd camau y tu allan i'r Protocol hwn (fel enghraifft cyfeirio mater yn uniongyrchol i'r Ombwdsmon, i'r Archwilwyr neu'r cyfryngau etc) yna bydd yr Arweinyddion Grwpiau yn trin peth o'r fath fel torri'r ddisgyblaeth mewn modd difrifol. Y dull hwn y bydd y Cadeirydd yn ei ddilyn hefyd yng nghyswllt ymddygiad aelodau rhydd.

Ymchwiliadau

Os bydd angen gwneud rhywfaint o ymchwiliadau mewnol ynghylch cwyn yna bydd Arweinydd y Grwp y mae'r aelod y cyflwynwyd y gŵyn yn ei gylch yn rhan ohono, yn rhydd i ofyn i'r Rheolwr-gyfarwyddwr drefnu i'r ymchwiliadau ddigwydd. Gan fod raid gwneud defnydd priodol bob amser o adnoddau'r Cyngor bydd y penderfyniad hwn yn cael ei wneud yn ôl disgrisiwn llwyr y Rheolwr-gyfarwyddwr – yn gyntaf bydd raid iddo ef fod yn berffaith fodlon bod yr ymchwiliadau yn angenrheidiol ac yn briodol a hynny ar ôl ystyried yr egwyddor o ymateb yn gymesur.

Pwyllgor Safonau

- Oherwydd materion o wrthdaro a allai godi bydd yr ymwneud â'r Pwyllgor Safonau bob amser wedi'i gyfyngu i ddim rhagor na dau aelod. Bydd y ddau aelod yn cyfrannu yn ôl rota ac yn ôl pwy fydd ar gael.
- Bydd Aelodau'r Pwyllgor Safonau yn chwarae rhan gefnogol / cynnig cyngor i Arweinyddion y Grwpiau a chychwynnir y broses hon yn ôl dymuniad Arweinydd y Grwp mewn unrhyw achos penodol.
- Bydd cyfarfodydd o'r fath yn rhai preifat ac anffurfiol.
- Bydd yr holl ddogfennau, nodiadau mynychu, nodiadau ffeil neu nodiadau cyngori sy'n cael eu cyfnewid rhwng Arweinydd y Grwp (neu Gadeirydd y Cyngor yn ôl yr angen) ac aelodau'r Pwyllgor Safonau bob amser yn breifat ac yn gyfrinachol.
- Pryd bynnag y bydd y Pwyllgor Safonau yn gweithredu fel corff sy'n cynnig cyngor i Arweinyddion y Grwpiau/Cadeirydd y Cyngor, ni fydd ganddo hawl i gosbi. Ond mater i Arweinydd y Grwp fydd gofyn i'r Pwyllgor Safonau, fel y cam diwethaf un, ryddhau cosb gyhoeddus yn erbyn aelod o grwp. Pan fo sylw yn cael ei roddi i gamau o'r fath, bydd yr aelod a all fod yn destun cerydd neu gosb, yn cael cyfle rhesymol i gyflwyno sylwadau i aelodau'r Pwyllgor Safonau, un ai yn bersonol neu'n ysgrifenedig.
- Un o'r argymhellion y gall y Pwyllgor Safonau ei wneud yw argymhelliad bod Arweinydd Grwp yn cymryd camau yn erbyn un o aelodau'r Grwp a all olygu ei dynnu oddi ar Bwyllgor neu gorff allanol neu hyd yn oed roi gwybod am yr aelod i'r Ombwdsmon neu i reolydd priodol arall.

Cwynion gan Swyddogion

- Bydd yr egwyddorion a'r trefniadau sydd yn y Protocol hwn, hefyd yn berthnasol i gwynion gan swyddogion ac eithrio:-
 - y bydd unrhyw gŵyn ganddynt hwy yn cael ei chyfeirio yn y lle cyntaf, trwy'r Pennaeth Gwasanaeth perthnasol, i'r Rheolwr-gyfarwyddwr. Wedyn bydd y Rheolwr-gyfarwyddwr, os ydyw'n briodol, yn trosglwyddo'r mater i Arweinydd y Grwp priodol neu i Gadeirydd y Cyngor.
 - Ni fydd y Protocol hwn yn amharu dim ar hawliau contract unrhyw swyddog i gyflwyno cwynion dan drefniadau neu'r weithdrefnau Adnoddau Dynol.

PAPUR / ENCLOSURE
2

RESPONSE OF THE STANDARDS COMMITTEE IN RESPECT OF THE WELSH GOVERNMENT'S WHITE PAPER ON PROMOTING LOCAL DEMOCRACY

Question 29: Should the Panel be empowered to require local authorities to publish information relating to all remuneration received by individual councillors in connection with the performance of public duties?

Yes ✓

No

But it should include expenses and there should be clarity around the definitions of key elements like "publish", "remuneration", "public duties"; to ensure consistency and comparability.

Question 38: What are the practical barriers to extending the local resolution process to community and town councils and how might they be overcome?

Any process / mechanism for local resolution needs to remain within the relevant Town / Community Council as there are significant resource implications if Standards Committees and Monitoring Officers are required to support the process.

Question 39: To what extent is it desirable or necessary to modify the current statutory framework or model code of conduct to facilitate local resolution of complaints?

- To achieve consistency, the first sift, currently required by statute, should remain. However, matters referred to the PSOW, which fail to meet his threshold test, should be referred back for a decision to be taken at local level as to whether or not the matter is suitable for local resolution. As things stand, that decision will be discretionary falling outside the statutory framework.
- However there is no statutory requirement for authorities to adopt a local resolution procedure, much less a requirement for consistency in local protocols. We consider that a model local resolution protocol would be desirable to ensure consistency, transparency and to avoid duplication. At the very least, guidance should be issued setting out the general principles, which would need to address key issues, such as :-
 - Local resolution protocols should relate only to Member / Member complaints;
 - Having completed the first sift, and failing to reach the PSOW's threshold, a matter referred back for local resolution must be capable of early rejection if spurious, trivial or time wasting. There needs to be clarity about who exercises that discretion, as well as how it is exercised, as the process may attract controversy. Our view is that the decision should be taken by an independent member of the Standards Committee, in consultation with the Monitoring Officer. We appreciate that there are other options.
 - There needs to be clarity around the role of the Standards Committee in any local resolution process.
 - There needs to be clarity around potential outcomes from such a process.

Question 40: Should the ethical framework in Wales be more radically modified (e.g. to introduce local assessment and investigation of all alleged breaches of the code of conduct) and, if so, how?

Yes

No

√

A first sift at national level is still desirable for fairness and consistency, and to avoid “tit for tat” complaints.

Question 41: Are the “call-in” arrangements sufficient, or should cases which fall just short of the Ombudsman’s current criteria be routinely referred for local investigation and determination?

Yes

No

√

All cases of Member / Member complaints, which fall short of PSOW’s current threshold, should be referred for local resolution but there must be a discretion at a local level about whether or not to pursue local resolution, or reject the complaint; a kind of informal second sift. Please see the response to question 39.

Question 42: Is the voluntary cap on indemnities provided for this purpose appropriate and sufficient?

Yes

No

√

Question 43: Should the Welsh Government introduce a statutory limit on indemnities through subordinate legislation?

Yes

√

No

We suggest there should be different caps for hearings before Standards Committees, Adjudication Panel for Wales or High Court, with an overall cap of 20k.

Question 44: What are the perceived barriers, if any, to the establishment of regional standards committees?

We favour maintaining local Standards Committees but providing power to “share” independent members, if and when required, on a sub-regional basis

PAPUR / ENCLOSURE

3

Informal Local Resolution – ACSeS Update November 2011

Background

1. A number of authorities have developed or are considering local protocols and processes around managing 'low level' member-on-member complaints. A number of authorities also have similar protocols to manage officer-on-member complaints.
2. The Ombudsman is keen to see a common, national approach implemented and the issue been discussed at the recent Standards Conference, ACSeS meeting and a WLGA-convened working group including ACSeS members, Ombudsman, Chair of the Adjudication Panel and WLGA and WG officials.
3. The working group agreed to refer key issues back to ACSeS for consideration.

Why have an informal local approach to resolution?

4. A significant number of member-on-member complaints referred to the Ombudsman relate to low-level, behavioural issues, typically during the 'cut and thrust' of council debates. Most, if investigated, would not result in sanction.
5. Such complaints could therefore be more appropriately resolved informally and locally in order to:
 - Speed up the 'complaints' process
 - Avoid unnecessary escalation
 - of the situation which might impact on personal relationships and potential wider damage to corporate governance or wider reputational damage
 - of the formal complaints process and involvement of Ombudsman
6. Such an approach would also complement a new approach that the Ombudsman is planning to introduce in the near future, where low-level complaints, where there is evidence of a breach of the Code but which the Ombudsman considers to be unlikely to attract a sanction, will be referred back for local consideration/investigation.

Protocol: What might be the key features of any local Members' Protocol?

7. For any local approach to be successful, it would need to be based on consistent principles and features and therefore agreed nationally (via WLGA, ACSeS and Ombudsman). National agreement would ensure consistency around principles and features of both a local protocol and features of a local resolution process.
8. There has been some discussion about the definition or interpretation of a 'low level complaint'. Consensus suggests that it fundamentally relates to behaviour

and conduct, rather than more significant breaches of the code and broadly relates to Paragraph 4 of the Code:

4. You must —

(a) carry out your duties and responsibilities with due regard to the principle that there should be equality of opportunity for all people, regardless of their gender, race, disability, sexual orientation, age or religion;

(b) show respect and consideration for others;

(c) not use bullying behaviour or harass any person; and

(d) not do anything which compromises, or which is likely to compromise, the impartiality of those who work for, or on behalf of, your authority.

9. It could possibly also cover Paragraph 6 (1) d:

6.—(1) You must —

....

(d) not make vexatious, malicious or frivolous complaints against other members or anyone who works for, or on behalf of, your authority.

10. The local protocol could therefore reasonably cover a complaint from a member about a member or an officer about a member

11. Should there be agreement (nationally and locally) to introduce informal local protocols, the Ombudsman should revise his guidance to clarify that:

- Although the Code of Conduct states that members have a duty to refer any breach of the Code to the Ombudsman, the Ombudsman would regard any such referral of an alleged breach of the Code to an agreed local resolution process as satisfying this requirement of the Code
- Whilst, members could not and would not be precluded from referring any complaint to the Ombudsman if they so wished, the Ombudsman expects that members would commit to instigate the local resolution process in the first instance.
- Any repeated breach of a local protocol would be referred to Ombudsman.

12. A local Member Protocol would need to complement the Code of Conduct, and might specifically state that it covered Paragraph 4 and 6 (1) d of the code and any local officer-member protocols.

13. The protocol would need to outline the local resolution process (see below).

14. Although the Protocol and resolution process is designed to promote speedy redress and resolution rather than sanction per se, the protocol would need to specify potential 'outcomes'. These could include:

- Awareness raising about appropriate and acceptable future behaviour or conduct, which might be supported by relevant training (where appropriate)
- Apology (public nature of apology would be dependent on public nature and/or severity of the complaint)

- Group discipline were relevant and appropriate, including temporary removal from committee or outside body
- Referral to Ombudsman for persistent breaches

Process: What might be the key features of any local resolution process?

15. Although a local approach aims to speed up the complaints process and reduce bureaucracy (in particular in terms of escalation to the Ombudsman), there would need to be a clear and consistent set of stages within which matters could be resolved locally:

Stage 1

- Complaint raised with Monitoring Officer (or other designated person) and he/she determines whether complaint relates to Paragraph 4 and 6 (1) d breaches of the Code of Conduct.
- Complainant is advised of the options available to him/her in resolving the complaint:
 - Mutual Resolution – where the Monitoring Officer/designated person meets with individual members to resolve informally
 - Group Leaders’ Resolution (i.e. complainant’s Group Leader and subject member’s Group Leader) – used where breach/complaint is clear i.e. behaviour witnessed in council or public meeting (This option will not be appropriate in some councils)
 - Local Resolution Panel
 - Ombudsman

Stage 2a – Mutual Resolution

- Monitoring Officer/designated person manages a meeting of key parties and seeks informal resolution
- If this is not successful members will then have a choice as to which one of the following resolution processes to follow – either 2(b) or (c)

Stage 2b – Group Leaders’ Resolution

- Monitoring Officer refers complaint to relevant Group Leaders (Council Chair and/or Chair of Democratic Services could be involved for unaffiliated members)
- Group Leaders liaise with complainant/member subject to complaint and Deputy Monitoring Officer/Head of Legal Services (in order to avoid potential future conflict of interest for Monitoring Officer should complaint progress).
- Group Leaders agree and record appropriate sanction which would be actioned immediately and reported to next relevant committee meeting (should committee membership be temporarily suspended) and to next full Council meeting. A public apology (if appropriate) would take place at the next relevant meeting of the council i.e. full council or the committee meeting in which the original breach occurred.

Stage 2c – Local Resolution Panel

- Monitoring Officer convenes Local Resolution Panel within x days and asks complainant to submit nature of complaint in writing, with the member (subject of complaint) providing a written response.
- Member Resolution Panel should include Group Leaders and Council Chair/Chair of Democratic Services Committee
- Local Resolution Panel meets with complainant and member subject to complaint. The Panel is supported by Deputy Monitoring Officer/Head of Legal Services to avoid future potential conflict of interest should a complaint escalate.
- Contempt and/or unreasonable non-participation at process from member (subject of complaint) would be regarded as escalation and complaint would then be referred to Ombudsman.
- Local Resolution Panel determines whether there is basis to allegation. Unanimity is necessary.
- Local Resolution Panel agree appropriate sanction which would be actioned immediately and reported to next relevant committee meeting (should committee membership be temporarily suspended) and to next full Council meeting. A public apology (if appropriate) would take place at the next relevant meeting of the council i.e. full council or the committee meeting in which the original breach occurred.

Stage 2d - Ombudsman

- The complainant can refer matter directly to Ombudsman, and can do throughout process if not content with the process or outcome.

Issues to consider

16. One person's 'low-level' is another's 'serious breach' - some aspects of Paragraph 4 are serious e.g. bullying, sexism, racism etc. The authority needs to be seen to be dealing with such breaches consistently, proportionately and publicly. It is likely that any conduct in breach of the equality duties will be serious enough to refer to the Ombudsman.

17. Are all stages appropriate? In particular

- During discussions at the working group, some monitoring officers were keen to maintain an informal role to seek mutual resolution. Is this necessary if a consistent informal process is introduced, and also does this risk compromising the Monitoring Officer's role should a complaint escalate? Does this need to be included in a written protocol at all, could it not still be an option to deal with low-level misunderstandings etc.
- Stage 2c – Local resolution Panel is more bureaucratic and requires some organising e.g. getting together a range of Group Leaders within an appropriately short space of time. Although low-level complaints are a rarity currently, if a formal process is introduced, might more members seek to use this process (and therefore consequent implications on Monitoring Officers and Group Leaders time) where they may not have taken an issue further previously as they realised it was perhaps not severe enough to warrant raised a formal complaint to the Ombudsman?

18. What happens where Group Leader/s are the subject of a complaint? Should this automatically be a Stage 2c Local Resolution Panel issue, whereby colleague Group Leaders together with the Council Chair/Chair of Democratic Services considers the issue?
19. What is the appropriate role for the Chair and members of the Standards Committee in this process?

Daniel Hurford, Welsh Local Government Association
17th November 2011

PAPUR / ENCLOSURE

4

Y Cod Ymddygiad

ar gyfer aelodau awdurdodau lleol yng Nghymru

Canllawiau gan Ombwdsmon
Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
ar gyfer aelodau cynghorau sir a chynghorau
bwrdeistref sirol, awdurdodau tân ac achub, ac
awdurdodau parciau cenedlaethol

Fodd bynnag, os wyf yn gwybod am gwynion blaenorol ynghylch yr un aelod ac yn credu y gallai hyn fod yn dangos patrwm o dorri'r Cod, byddaf wedyn yn aml yn dewis ymchwilio. Os oes tystiolaeth prima facie o dorri'r Cod, ac nid wyf yn penderfynu ymchwilio, byddaf bob amser bron yn ysgrifennu at yr aelod dan sylw yn egluro na ddylid ystyried fy mhenderfyniad mewn unrhyw ffordd fel cymeradwyaeth ar gyfer torri'r Cod ac egluro y byddaf yn ei ystyried os ceir rhagor o honiadau o dorri'r Cod.

Mae'r broses byddaf yn ei defnyddio ar gyfer ymchwilio i gwynion ar gael ar fy ngwefan yn www.ombwdsmon-cymru.org.uk. Os byddaf yn canfod bod cyfiawnhad dros gŵyn, gallaf ei chyfeirio at eich Pwyllgor Safonau neu at driwlynys a fydd wedi'i gynnull gan Banel Dyfarnu Cymru. Os byddant wedyn yn profi'r gŵyn, gallant roi ystod o gosbau.

Proses Datrys yn Lleol

Yn ystod oes y canllawiau hyn rwyf yn disgwyl i awdurdodau lleol ledled Cymru weithredu gweithdrefnau datrys yn lleol i ddelio â chwynion lefel isel sy'n cael eu gwneud gan un aelod yn erbyn aelod arall. Fel rheol bydd y cwynion hyn yn ymwneud â honiadau o fethu â dangos parch ac ystyriaeth at bobl eraill fel sy'n ofynnol gan baragraff 4(b) y Cod neu'r ddyletswydd i beidio â gwneud cwynion blinderus, maleisus na gwamal yn erbyn aelodau eraill o dan baragraff 6(1)(d) o'r Cod. Er bod rhyddid i aelod gwyno'n uniongyrchol wrthyf i am gyd-aelod, os bydd y mater o dan sylw yn ymwneud â pharagraffau 4b a 6(1)(d) rwyf yn debyg o gyfeirio'r mater yn ôl at Swyddog Monitro'r Cyngor i'w ystyried o dan y broses hon.

Yn fy marn i mae'n fwy priodol datrys cwynion o'r fath yn anffurfiol ac yn lleol er mwyn cyflymu'r broses ac i sicrhau bod fy adnoddau'n cael eu cyfeirio at ymchwilio i gwynion difrifol. Nod datrys yn lleol yw datrys materion yn gynnar er mwyn atal y sefyllfa rhag gwaethygu'n ddiangen. Mae hynny'n gallu difrodi'r berthynas a geir rhwng pobl yn yr awdurdod ac enw da'r awdurdod. Gall y broses arwain at ofyn i'r aelod dan sylw ymddiheuro. Fodd bynnag, pan fydd aelod wedi torri protocol lleol ei awdurdod droeon, byddwn yn disgwyl i'r Swyddog Monitro gyfeirio'r mater yn ôl ataf i.

Ar ôl i mi ymchwilio i gŵyn, gallaf gyfeirio'r mater i Bwyllgor Safonau neu Banel Dyfarnu Cymru sydd â'r swyddogaethau canlynol:

Pwyllgor Safonau

Pan fydd Pwyllgor Safonau'n penderfynu bod aelod neu aelod cyfetholedig wedi methu cydymffurfio â chod ymddygiad yr awdurdod perthnasol, caiff benderfynu:

1. nad oes angen cymryd camau yng nghyswllt y methiant hwnnw;
2. dylid ceryddu'r aelod neu'r aelod cyfetholedig; neu
3. dylid gwahardd neu wahardd yn rhannol yr aelod neu'r aelod cyfetholedig rhag bod yn aelod o'r awdurdod hwnnw am gyfnod na chaiff fod yn fwy na chwe mis.

Mae cerydd o'r aelod dan sylw yn cymryd ffurf gyhoeddus.

PAPUR / ENCLOSURE
5

Medwen Jones

From: Medwen Jones
Sent: 26 February 2013 10:11
To: RPJED@anglesey.gov.uk; Bethan Jones; Gwynne Jones; Arthur Owen; Gwen Carrington; Mike Barton; Anwen Davies; Carys Edwards; Carys Emyr Edwards; John Fidoe; Anwen M. Hughes; 'J Huw. Jones (JHJCE@anglesey.gov.uk)'; 'J Huw. Jones (JHJCE@anglesey.gov.uk)'; Gwyn Parry (GXPED@anglesey.gov.uk); Einir W. Thomas; John Rees. Thomas; Dewi R. Williams; Dylan Williams; Shan Lloyd. Williams; Jim Woodcock; Gill Lewis; Lynn Ball; Clare J. Williams; John Chorlton; Eufryn Davies; Lewis Davies; Jim Evans; Richard Dew; Cliff Everett; Fflur Hughes; Kenneth Hughes; Robert Ll Hughes; Trefor Lloyd Hughes; R Vaughan Hughes; William I Hughes; Aled M. Jones; Dylan Jones; Eric Jones; Gwilym Jones; Hywel Eifion Jones; O Glyn Jones; Raymon Jones; Robert Llewelyn Jones; Thomas H Jones; Clive McGregor; Rhian Medi; Bryan Owen; John Victor Owen; Richard Owen; Bob Parry; Goronwy Parry; ARWEL ROBERTS; Eric Roberts; Gareth Winston Roberts; Peter Rogers; Elwyn Schofield; Ieuan Williams; Selwyn Williams; Alun W. Mummery; Vaughan Hughes Michael Wilson; Islwyn Jones; Leslie Lord; Denise-Harris Edwards; Dilys Shaw; williamevansandsonsltd@hotmail.co.uk; drharrisedwards@yahoo.co.uk; John Roberts; 'hsb1@btinternet.com'; 'shw127@hotmail.co.uk'
Cc:
Subject: PROTOCOL HUNAN REOLEIDDIO / SELF REGULATION PROTOCOL
Attachments: 165338 - PDF COPY CYM - Revised Protocol for Self Regulation - Suggested Principles.pdf; 165337 - PDF COPY ENG - Revised Protocol for Self Regulation - Suggested Principles.pdf

Fel yr ydych yn gwybod, mae'r Cyngor Sir wedi mabwysiadu Protocol Hunan Reoleiddio i ddatrys anghydfodau bychan sy'n ymwneud ag Aelodau, gyda golwg ar osgoi iddynt gael eu cyfeirio i'r Ombwdsmon.

Fel rhan o'i Raglen Waith ar gyfer 2012/13 mae'r Pwyllgor Safonau wedi adolygu'r Protocol cyfredol, ac wedi rhoi argymhellion ymlaen ar gyfer newid.

Mae'r newidiadau a awgrymir wedi eu hymgorffori mewn cyfres o egwyddorion cyffredinol, ac y mae copi ohonynt ynghlwm.

Mae'r rhain wedi derbyn cytundeb yr Arweinyddion Grwpiau ond cyn i'r Pwyllgor Safonau ddechrau drafftio protocol newydd, byddent yn falch o dderbyn eich barn a'ch sylwadau, yn cynnwys unrhyw gynigion eraill.

Os bydd gennych unrhyw sylwadau, byddwn yn ddiolchgar o'u derbyn, yn ysgrifenedig, erbyn diwedd mis Mawrth.

Llawer o ddiolch,

As you know, the County Council adopted a Self Regulation Protocol to resolve minor disputes involving Members, with a view to avoiding escalation of complaints to the Ombudsman.

As part of its Work Programme for 2012/13 the Standards Committee has reviewed the current Protocol, and put forward recommendations for change.

The suggested changes are embodied in a set of general principles, a copy of which is attached.

These have the agreement of the Group Leaders but, before the Standards Committee embarks on drafting a revised Protocol, they would be grateful for your comments and observations, including any alternative proposals.

If you have any comments, I would be glad to receive them, in writing, by the end of March.

Many thanks

Lynn

Pennaeth Adnoddau Cyfreithiol a Gweinyddol/Swyddog Monitro

Head of Function Legal and Administration/Monitoring Officer

Cyngor Sir Ynys Môn / The Isle of Anglesey County Council

Ffôn / Phone: 01248 752586

E-bost / E-mail: LBXCS@anglesey.gov.uk

Document: CC-016592-LB/165334

Protocol Diwygiedig Cyngor Sir Ynys Môn ar gyfer Hunanreoleiddiad

Egwyddorion a awgrymir:

1. Newid yr enw i Protocol Datrysiaid Lleol.
2. Cyfyngu'r Protocol i ddelio gyda pharagraffau (4)(b) a (6)(1) (d) y Côd, sef methiant honedig i ddangos parch ac ystyriaeth i eraill a pheidio â gwneud cwynion blinderus, maleisus neu wamal yn erbyn Aelodau neu Swyddogion (copi o'r dyfyniadau ynghlwm).
3. Pwrpas y Protocol yw datrys materion a chymodi yn gyflym yn hytrach na chosbi.
4. Gall unrhyw Aelod wneud cwyn yn erbyn unrhyw Aelod arall neu gall unrhyw Swyddog wneud cwyn yn erbyn unrhyw Aelod.
5. Bydd unrhyw Aelod neu Swyddog sy'n dymuno defnyddio'r Protocol yn cyflwyno eu cwyn yn ysgrifenedig i'r Swyddog Monitro ar ffurflen fer, safonol.
6. Rhaid cyflwyno unrhyw gŵyn o fewn 7 niwrnod gwaith o ddyddiad y digwyddiad neu o fewn 7 niwrnod gwaith o'r dyddiad y daeth y digwyddiad yn hysbys i'r achwynydd.
7. Bydd y Swyddog Monitro yn anfon copi o'r gwyn i'r Aelod y mae a wnelo'r cais ag ef/hi.
8. Bydd gan yr Aelod y mae a wnelo'r gŵyn ag ef/hi 7 niwrnod i anfon ateb i'r Swyddog Monitro.
9. Wedi derbyn unrhyw ateb, neu wedi i'r 7 niwrnod gwaith ar gyfer ateb fynd heibio, bydd y Swyddog Monitro'n trefnu Panel anffurfiol o'r Pwyllgor Safonau i ystyried y gwyn ar y dyddiad cyntaf sy'n gyfleus.
10. Bydd y Panel yn cynnwys dau Aelod o'r Pwyllgor Safonau (yn eu tro, ac ni fydd yn cynnwys Cyngorwyr Cymuned).
11. Bydd y cyfarfod o'r Panel yn cael ei gynnal yn breifat a bydd unrhyw waith papur y bydd yn ei dderbyn neu'n ei greu yn cael ei gadw'n gyfrinachol (oni bai y bydd unrhyw ddyletswydd gyfreithiol i'w ddatgelu, e.e. i'r Ombwdsmon; neu os bydd y mater yn dwysau).
12. Bydd y partïon dan sylw yn cael gwahoddiad i fynychu'r Panel a gallant ddod ag unrhyw dystion i'r cyfarfod y maent yn bwriadu dibynnu arnynt.
13. Bydd yr Arweinyddion Grŵp yn cael gwahoddiad a gallant fynychu os ydynt yn dymuno.
14. Bydd y Swyddog Monitro neu ei chynrychiolydd yn mynychu i gynghori'r Panel.
15. Ar ôl clywed gan y partïon ac unrhyw dystion, bydd y Panel yn mynegi barn ac yn gwneud argymhellion ar gyfer datrys y mater. Gall argymhellion o'r fath gynnwys cais i'r Arweinyddion Grŵp gymryd camau, a hynny mewn perthynas hefyd ag Aelodau nad ydynt yn perthyn i unrhyw Grŵp.
16. Cyflwynir adroddiadau ar ganlyniad pob Panel, ar ffurf ddiennw, i gyfarfodydd chwarterol o'r Pwyllgor Safonau.

(2) Dylech ddarllen y cod hwn ar y cyd â'r egwyddorion cyffredinol a ragnodir o dan adran 49(2) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 o ran Cymru.

3. Os byddwch wedi eich ethol, eich penodi neu eich enwebu gan eich awdurdod i wasanaethu —

(a) ar awdurdod perthnasol arall, neu ar unrhyw gorff arall, sy'n cynnwys awdurdod heddlu neu Fwrdd Iechyd Lleol rhaid i chi, pan fyddwch yn gweithredu ar ran yr awdurdod arall neu'r corff arall hwnnw, gydymffurfio â chod ymddygiad yr awdurdod arall neu'r corff arall hwnnw; neu

(b) ar unrhyw gorff arall nad oes ganddo god sy'n ymwneud ag ymddygiad ei aelodau, rhaid i chi, pan fyddwch yn gweithredu ar ran y corff arall hwnnw, gydymffurfio â'r cod ymddygiad hwn, ac eithrio pan yw'n gwrthdaro ag unrhyw rwymedigaethau cyfreithlon eraill y gall y corff hwnnw fod yn ddarostyngedig iddynt neu i'r graddau y mae'n gwrthdaro â'r cyfryw rwymedigaethau.

4. Rhaid i chi —

(a) cyflawni eich dyletswyddau a'ch cyfrifoldebau gan roi sylw dyladwy i'r egwyddor y dylai fod cyfle cyfartal i bawb, waeth beth fo'u rhyw, eu hil, eu hanabledd, eu cyfeiriadedd rhywiol, eu hoed neu eu crefydd;

(b) dangos parch at eraill ac ystyriaeth ohonynt;

(c) peidio ag ymddwyn fel bwli neu harasio unrhyw berson; a

(ch) peidio â gwneud dim sy'n cyfaddawdu, neu sy'n debygol o gyfaddawdu, didueddrwydd y sawl sy'n gweithio i'ch cyngor neu ar ei ran.

5. Rhaid i chi —

(a) peidio â datgelu gwybodaeth gyfrinachol neu wybodaeth y byddai'n rhesymol ystyried ei bod o natur gyfrinachol, heb gydsyniad datganedig person a awdurdodwyd i roi cydsyniad o'r fath, neu onid yw'r gyfraith yn mynnu eich bod yn gwneud hynny;

(b) peidio â rhwystro unrhyw berson rhag gweld gwybodaeth y mae gan y person hwnnw hawl i'w gweld yn ôl y gyfraith.

6. (1) Rhaid i chi —

(a) peidio ag ymddwyn mewn ffordd y gellid yn rhesymol ei hystyried yn un sy'n dwyn anfri ar eich swydd neu ar eich awdurdod;

(b) adrodd, p'un ai drwy weithdrefn adrodd gyfrinachol eich awdurdod neu'n uniongyrchol i'r awdurdod priodol, ar unrhyw ymddygiad gan aelod arall neu gan

unrhyw un sy'n gweithio i'ch awdurdod neu ar ei ran ac y mae'n rhesymol i chi fod o'r farn ei fod yn golygu neu'n debygol o olygu ymddygiad troseddol (nad yw at ddibenion y paragraff hwn yn cynnwys tramgwyddau neu ymddygiad y gellir ei gosbi drwy gosb benodedig);

(c) adrodd i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ac i swyddog monitro eich awdurdod ar unrhyw ymddygiad gan aelod arall y mae'n rhesymol i chi fod o'r farn ei fod yn groes i'r cod ymddygiad hwn;

(ch) peidio â gwneud cwynion blinderus, maleisus neu wacsaw yn erbyn aelodau eraill neu unrhyw un sy'n gweithio i'ch awdurdod neu ar ei ran.

(2) Rhaid i chi gydymffurfio ag unrhyw gais gan swyddog monitro eich awdurdod, neu gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, mewn cysylltiad ag ymchwiliad a wneir yn unol â'u gwahanol bwerau statudol.

7. Rhaid i chi —

(a) yn eich capasiti swyddogol neu fel arall, beidio â defnyddio neu geisio defnyddio eich safle yn amhriodol i roi neu i sicrhau mantais i chi eich hun neu i unrhyw berson arall, neu i greu neu i osgoi anfantais i chi eich hun neu i unrhyw berson arall;

(b) peidio â defnyddio adnoddau eich awdurdod, neu awdurdodi eraill i'w defnyddio—

(i) yn annoeth;

(ii) yn groes i ofynion eich awdurdod;

(iii) yn anghyfreithlon;

(iv) ac eithrio mewn dull a fwriedir i hwyluso neu i ffafrio cyflawni swyddogaethau'r awdurdod neu'r swydd yr ydych wedi eich ethol neu eich penodi iddo neu iddi;

(v) yn amhriodol at ddibenion gwleidyddol; neu

(vi) yn amhriodol at ddibenion preifat.

8. Rhaid i chi —

(a) pan fyddwch yn cyfrannu mewn cyfarfodydd neu'n gwneud penderfyniadau ynghylch busnes y mae a wnelo eich awdurdod ag ef, wneud hynny ar sail rhinweddau'r amgylchiadau o dan sylw ac er budd y cyhoedd gan roi sylw i unrhyw gyngor perthnasol a ddarperir gan swyddogion eich awdurdod, ac yn benodol gan—

(i) pennaeth gwasanaeth taledig yr awdurdod;

(ii) prif swyddog cyllid yr awdurdod;

PAPUR / ENCLOSURE

6

Carl Sargeant AC / AM
Y Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau
Minister for Llywodraeth Leol and Communities

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref
At:
Arweinwyr, Cyngorau Sir a
Chyngorau Bwrdeistref Sirol

Cadeiryddion, Awdurdodau Tân ac
Achub

15 Ionawr 2013

Cadeiryddion, Awdurdodau
Parciau Cenedlaethol

FFRAMWAITH MOESGOL LLYWODRAETH LEOL

Ysgrifennaf i fynd ar drywydd agweddau ar Bapur Gwyn y llynedd sef 'Promoting Leol Democracy' sy'n ymdrin â materion yn ymwneud â gweithredu'r fframwaith moesgol a sefydlwyd o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 ("Deddf 2000").

Roedd y 'Rhaglen Lywodraethu', a gyhoeddwyd ym Medi 2011, yn cynnwys ymrwymiad i adolygu'r broses ar gyfer gwneud cwyn o dan god ymddygiad aelodau llywodraeth leol i sicrhau na chaiff ei defnyddio ond at y diben y'i bwriadwyd ar ei gyfer.

Cyfleodd Papur Gwyn y llynedd ein barn bod y fframwaith presennol yng Nghymru, a seiliwyd ar set gyffredin o egwyddorion arweiniol a chod ymddygiad enghreifftiol statudol, yn darparu cydbwysedd priodol rhwng rhoi arweiniad i aelodau ar safonau ymddygiad a rhoi sicrwydd i'r cyhoedd yr ymdrinnir â chamymddygiad yn gyson ac yn briodol. Er hynny, credaf fod lle i arddel dull mwy lleol o ddatrys cwynion lefel isel, heb orfod troi yn syth at you rôl ymchwilio iawn Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, rôl a allai fod yn gostus o dan rai amgylchiadau.

Gyda hyn mewn golwg, croesawodd y Papur Gwyn y trafodaethau a oedd eisoes wedi digwydd ar yr egwyddor bod awdurdodau lleol yn mynd ati'n wirfoddol i fabwysiadu ymagwedd genedlaethol, gyffredin, at brosesau lleol anffurfiol ar gyfer ymdrin â chwynion aelod yn erbyn aelod a swyddog yn erbyn aelod. Nododd y Papur Gwyn fod Llywodraeth Cymru yn dymuno gweld y prosesau hynny'n cael eu rhoi ar waith gan bob cyngor sirol a

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Wedi'i argraffu ar bapur wedi'i ailgylchu (100%)

English Enquiry Line 0845 010 3300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0845 010 4400
Correspondence.Carl.Sargeant@Cymru.gsi.gov.uk
Printed on 100% recycled paper

phob cyngor bwrdeistref sirol, gan awdurdodau'r parciau cenedlaethol ac awdurdodau tân ac achub cyn gynted ag y byddai'n ymarferol yn dilyn etholiadau lleol y llynedd.

Croesawodd y Papur Gwyn hefyd drafodaethau sydd wedi digwydd ar gyflwyno cap gwirfoddol o £20,000 ar lefel yr indemniad a gynigir gan awdurdodau i aelodau sy'n destun achos camymddygiad o dan Ddeddf 2000. Mae pwerau'r Awdurdodau i ddarparu indemniadau yn deillio o Orchymyn 'Awdurdodau Lleol (Indemniadau ar gyfer Aelodau a Swyddogion) (Cymru) 2006'. Byddai'r pwerau hyn yn eu galluogi i osod terfyn o'r fath ac, unwaith eto, nododd y Papur Gwyn fod Llywodraeth Cymru'n dymuno gweld hwn yn cael ei roi ar waith yn fuan ar ôl etholiadau'r llynedd.

Caf ar ddeall bod rhai awdurdodau wedi ymateb yn gadarnhaol i'r cynigion hyn. Er hynny, rwyf yn pryderu nad yw pob awdurdod o bosibl wedi gwneud cynnydd a thrwy'r llythyr hwn, hoffwn bwysleisio i'r rhai sydd heb wneud hynny eto faint o bwys yr wyf yn ei roi ar fwrw ymlaen â hyn.

Er mwyn i mi gael darlun cyflawn o'r sefyllfa bresennol ledled Cymru, hoffwn ofyn i chi adrodd yn ôl i mi ar ba gamau y mae eich awdurdod wedi'u cymryd, neu'n bwriadu eu cymryd (gydag amserlenni) i gyflwyno proses ddatrys leol ac i fabwysiadu'r cap gwirfoddol ar indemniadau ar gyfer achosion cod ymddygiad aelodau. Dylid anfon yr wybodaeth hon trwy e-bost erbyn diwedd Chwefror at: CorrespondenceMail-CS@Cymru.GSI.Gov.UK.

I hwyluso cyflwyno prosesau datrys lleol, rwyf yn bwriadu dileu'r rhwymedigaeth ar aelodau a gynhwysir ym mharagraff 6(1)(c) o'r cod ymddygiad enghreifftiol i roi gwybod am achosion posibl o dorri'r cod i'r Ombwdsmon. Mae'r Ombwdsmon wedi cyhoeddi canllawiau ar sut y bydd yn delio ag achosion lefel isel o dorri'r cod a wneir i'w swyddfa ac ni fydd y rhwymedigaeth hon, o reidwydd, yn peri oedi o ran cyflwyno prosesau ddatrys lleol lle mae hyn heb gael ei wneud eto.

Yn ogystal â dileu'r rhwymedigaeth i roi gwybod am dorri'r cod i'r Ombwdsmon, rwyf yn bwriadu mynd i'r afael â phryderon sy'n deillio o ddehongli paragraff 10(2)(b) trwy ddileu hyn o'r cod enghreifftiol. Byddai angen o hyd i aelodau sy'n gwneud penderfyniadau, p'un ai trwy weithredu ar y cyd neu yn unigol, yn ôl paragraff 8 o'r cod, weithredu yn wrthrychol ac er lles y cyhoedd wrth wneud hynny. Rwyf o'r farn, felly, y gellir dileu paragraff 10(2)(b) heb amharu ar y cod.

Hefyd, mewn perthynas â'r cod, byddwch yn ymwybodol o ddyfarniad yr Uchel Lys y llynedd - *'R (Calver) v Panel Arfarnu Cymru'* - mewn perthynas â'r gofyniad ym mharagraff 4(b) o'r cod i aelodau ddangos parch ac ystyriaeth i eraill. Mae'r Ombwdsmon wedi diwygio ei ganllawiau i gymryd y dyfarniad i ystyriaeth, ond rwyf wedi gofyn i'm swyddogion ystyried a oes angen unrhyw i'r cod gael ei addasu.

Wrth ysgrifennu, nodaf gyda phryder fod yr Ombwdsmon wedi barnu unwaith eto bod angen cyfeirio unwaith eto yn ei adroddiad blynyddol diweddaraf at nifer y cwynion aelod yn erbyn aelod y gellid barnu eu bod yn flinderus. Ni allai paragraff 6(1)(d) o'r cod fod yn gliriach wrth fynnu bod rhaid i aelodau beidio â gwneud cwynion gwacsaw, maleisus neu flinderus yn erbyn aelodau eraill neu yn erbyn unrhyw un sy'n gweithio i'w hawdurdod. Os nad eir i'r afael â'r gweithredoedd hynny, mae ganddynt y potensial i gronni yn y system ac i wyro adnoddau i ffwrdd o faterion pwysicach. Hoffwn ofyn bod lle blaenllaw yn cael ei roi i'r mater hwn pan drefnir hyfforddiant gloywi ar y cod ar gyfer aelodau.

Hefyd, byddwch wed gweld adroddiadau diweddar yn y cyfryngau am ddigwyddiadau anfodus sy'n deillio o'r defnydd amhriodol o gyfryngau cymdeithasol. Mae canllawiau'r Ombwdsmon ar y cod yn ei gwneud yn glir o dan ba amgylchiadau y cwmpeisir defnyddio cyfryngau electronig a chymdeithasol gan y cod. Maes sy'n datblygu'n barhaus yw hwn ac

unwaith eto, credaf ei bod yn amserol annog yr aelodau i fanteisio ar yr hyfforddiant y mae'r awdurdodau'n ei ddarparu ar ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol a'r anfanteision posibl i'w hosgoi.

Câi unrhyw sylwadau yr hoffech eu gwneud mewn perthynas â'r agweddau hyn neu agweddau eraill ar y cod wrth ymateb yn unol â'r cais uchod eu croesawu yn fawr.

Yn olaf, hoffwn achub y cyfle hwn i grybwyll mater a godwyd gyda mi yn ddiweddar ynghylch cyhoeddi cofrestrïo fuddiannau aelodau a gedwir o dan adran 81 o Ddeddf 2000. Ar hyn o bryd, mae'n rhaid i gofrestrïo fod ar gael yn swyddfa'r awdurdod i'w harchwilio gan aelodau'r cyhoedd ar bob awr resymol. Er hynny, mae dinasyddion yn disgwyl yn gynyddol gallu cael gafael ar wybodaeth am gynghorau a'u haelodau etholedig trwy'r rhyngwyd. O ganlyniad, mae gennyf gydymdeimlad â'r farn a fynegwyd i mi y dylai fod yn ofynnol i awdurdodau gyhoeddi'r cofrestrïo hyn ar eu gwefannau yn ogystal er mwyn hwyluso mynediad iddynt ac i wella tryloywder. Rwy, felly, yn bwriadu cyflwyno gwelliant i Fil Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) i roi effaith i hyn. Mae cyfle'n bodoli - a hynny o fewn amser cyfyngedig - i gyflwyno gwelliant o'r fath ond cyn gwneud hynny hoffwn groesawu unrhyw safbwyntiau sydd gennych ar y mater hwn.

Carl Sargeant AC / AM

Y Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau
Minister for Llywodraeth Leol and Communities

PAPUR / ENCLOSURE
7

CYNGOR SIR YNYS MÔN

PROTOCOL DATRYSIAD LLEOL

Cyffredinol

1. Pwrpas y Protocol yw hyrwyddo safonau uchel o ymddygiad, gyda golwg ar feithrin perthnasau gweithio cadarnhaol ymysg Aelodau, a rhwng Aelodau a Swyddogion, i osgoi cwynion annilys i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC) ac i ddiogelu enw da'r Cyngor.
2. Ni fydd y Protocol yn berthnasol ond mewn achosion o gamymddwyn gan Aelodau yn erbyn ei gilydd dan baragraffau 4(b) a 6(1)(d) y Côd Ymddygiad. Hynny yw, honiadau o fethu â dangos parch neu fod yn ystyriol o eraill, neu honiadau bod Aelod wedi gwneud cwynion blinderus, maleisus neu ddisylwedd yn erbyn Aelodau eraill neu unrhyw un sy'n gweithio i'r Cyngor neu ar ei ran.
3. Mae'r Protocol yn ceisio sicrhau cyfryngu a chymodi cyflym. Nid yw'n gosbol ond fe all fod yn berthnasol i gosbi os gwneir cwyn ffurfiol i'r OGCC mewn achos lle ceir patrwm o ymddygiad o'r fath.
4. Nid yw'r Protocol wedi ei fwriadu i ddisodli nac ymyrryd â disgyblaeth grŵp neu blaid.
5. Nid yw'r Protocol wedi ei fwriadu i ddisodli nac ymyrryd ag unrhyw hawliau statudol neu gontractyddol all fod gan Swyddogion.
6. Nid yw'r Protocol wedi ei fwriadu i ddisodli Awdurdod yr OGCC ond, yn hytrach i ddelio â chategori cyfyngedig o achosion, lle gallai paragraffau 4(b) neu 6(1)(d) y Côd fod wedi eu torri, ond lle na fyddai casgliad o'r fath mae'n debyg yn golygu y byddai camau disgyblu'n cael eu cymryd. Ni fyddai achosion o'r fath, yn unigol o leiaf, yn bodloni prawf trothwy'r OGCC ar gyfer ymchwilio iddynt.

Gweithdrefn

7. Rhaid i Aelod neu Swyddog sy'n dymuno defnyddio'r Protocol roi eu cwyn yn ysgrifenedig i'r Swyddog Monitro, gan egluro pryd a lle yr honnwyd bod y côd wedi ei dorri, sut a phaham y torrwyd paragraff 4(b) ac / neu 6(1)(d) ynghyd â manylion am unrhyw dystion ac unrhyw ddogfennau perthnasol.
8. Rhaid anfon unrhyw gwyn ysgrifenedig i'r Swyddog Monitro cyn pen 7 niwrnod gwaith o ddyddiad y digwyddiad sy'n destun y gŵyn, neu 7 niwrnod gwaith o'r dyddiad pan ddaeth yr achwynydd i wybod am y digwyddiad.
9. Bydd y Swyddog Monitro, neu ei g / chynrychiolydd, yn anfon copi o'r gŵyn, ac unrhyw dystiolaeth gefnogol, i'r Aelod sy'n destun y gwyn. Bydd gan yr Aelod 7 niwrnod gwaith o'i dderbyn, ar gyfer anfon ateb ysgrifenedig i'r Swyddog Monitro yn egluro eu hymateb ac yn rhoi manylion am unrhyw dystion ac unrhyw ddogfennau perthnasol.
10. Yn dilyn derbyn ateb gan yr Aelod y gwneir y gŵyn amdano/amdani, neu pan fo'r amser ar gyfer derbyn ateb wedi mynd heibio, bydd y Swyddog Monitro yn :-

- rhoi copi o'r ymateb llawn i'r achwynydd;
 - yn trefnu cyfarfod o Banel anffurfiol o'r Pwyllgor Safonau i ystyried y gŵyn ar y dyddiad cyntaf hwylus sydd ar gael i bawb sydd yn ymwneud â'r mater.
11. Bydd cyfarfod o Banel y Pwyllgor Safonau yn cael ei gynnal yn breifat a bydd unrhyw waith papur y bydd yn ei dderbyn, neu y bydd yn ei gynhyrchu, yn parhau i fod yn gyfrinachol i'r Panel, ei ymgynghorwyr, ac i'r partïon. Mae hyn, fodd bynnag, yn amodol ar unrhyw ddyletswydd gyfreithiol i ddatgelu e.e. i'r OGCC pe bai materion yn dwysau/datblygu ymhellach.
 12. Bydd unrhyw Banel anffurfiol o'r Bwyllgor Safonau yn cynnwys dau Aelod o'r Pwyllgor, yn eu tro, ond ni fydd yn cynnwys Aelod Cyngor Cymuned.
 13. Gofynnir i'r partïon fynychu'r Panel a byddant yn gyfrifol am ddod gyda hwy unrhyw dystion y maent yn bwriadu dibynnu arnynt.
 14. Os na fydd unrhyw barti neu dyst yn bresennol, mater i'r Panel fydd penderfynu a fyddant yn symud ymlaen â'r mater, neu'n aildrefnu.
 15. Pe bai'r achwynydd, neu'r Aelod y gwneir cwyn amdano/amdani yn Aelod o grŵp gwleidyddol, yna fe all wahodd eu Harweinydd Grŵp i fynychu'r Panel. Nid oes rhaid i unrhyw Arweinydd Grŵp perthnasol fynychu, ond anogir hwy i wneud hynny.
 16. Bydd y Swyddog Monitro, neu ei g / chynrychiolydd, yn mynychu i gynghori'r Panel.
 17. Bydd gweithdrefn unrhyw Banel yn un anffurfiol. Bydd y Panel yn gwneud pob ymdrech i fod yn deg a diduedd gyda'r ddau barti. Ni fydd unrhyw reolau tystiolaeth fel y cyfryw, ond ni fydd unrhyw dystion fydd yn cael eu galw ond yn mynychu i rannu eu gwybodaeth gyda'r Panel; ni fyddant yn 'eistedd i mewn' yn ystod y cyfarfod.
 18. Ar ôl clywed gan y partïon, ac unrhyw dystion, ynghyd â'r Arweinyddion Grŵp (pe bai Arweinyddion Grŵp yn bresennol, a phe baent yn dymuno siarad gerbron y Panel,) bydd y Panel wedyn yn ymneilltuo i sesiwn breifat, ac yn dychwelyd i fynegi eu safbwynt a rhoi gerbron unrhyw argymhellion all fod ganddo ar gyfer datrys y sefyllfa. Nid oes gan y Panel unrhyw bwerau disgyblaethol ond fe all wneud argymhellion i'r Arweinyddion Grwpiau yn unigol, mewn perthynas ag Aelodau o'u grŵp ac, i'r Arweinyddion Grŵp gyda'i gilydd mewn perthynas ag unrhyw Aelod digyswllt.
 19. Ni fydd unrhyw hawl i apelio dan y broses hon.
 20. Bydd y partïon yn derbyn cadarnhad ysgrifenedig o gasgliadau'r Panel ac adroddir ar ganlyniad pob Panel, ond heb gynnwys enwau, i bob cyfarfod chwarterol o'r Pwyllgor Safonau.
 21. Bydd canlyniad unrhyw Banel yn cael ei drafod hefyd fel eitem sefydlog yng nghyfarfodydd yr Arweinyddion Grŵp.

11. TO ADOPT A LOCAL RESOLUTION PROTOCOL IN PLACE OF THE CURRENT SELF-REGULATION PROTOCOL

Submitted - A report by Mr Michael Wilson, Chair of the Standards Committee on the adoption of a Local Resolution Protocol in place of the current Self-Regulation Protocol.

RESOLVED to abolish the Self-Regulation Protocol adopted on the 4th March, 2010 and, with immediate effect, adopt a new Local Resolution Protocol in accordance with the document attached at Enclosure 7 to this report.

PAPUR / ENCLOSURE
NG

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad	15 Ebrill 2013
Pwnc	Polisi Corfforaethol Gwiriadau Troseddol
Deilydd(ion) Portffolio	
Swyddog(ion) Arweiniol	Swyddog Monitro
Swyddog Cyswllt	Rhys Hughes Uwch Gyfreithiwr
Natur a rheswm am adrodd Diweddarau y Polisi Corfforaethol oherwydd cyfreithiau newydd	

A - Cyflwyniad / Cefndir / Materion sydd angen sylw
<p>Mabwysiadwyd Polisi Corfforaethol gan y Cyngor llawn ar 12 Mai 2011. Nodwyd bryd hynny byddai rhaid diweddarau'r Polisi yng ngoleuni bwriad Llywodraeth Ganolog i ddeddfu.</p> <p>Mae'r Polisi yn gweithredu'r cyfreithiau newydd gan sicrhau fod pawb sy'n gwasanaethu ar ran y Cyngor yn derbyn gwiriad troseddol ble mae'r angen.</p>

B - Ystyriaethau
<p>Rhaid diweddarau'r Polisi Corfforaethol yn unol a'r cyfreithiau newydd.</p>

C - Goblygiadau ac Effeithiau		
1	Cyllid / Adran 151	Dim
2	Swyddog Cyfreithiol / Monitro	Angen diweddarau'r Polisi
3	Adnoddau Dynol	Eglurdeb i'r Adrannau hynny sy'n ymgymeryd gwiriadau

C - Goblygiadau ac Effeithiau		
4	Gwasanaethau Eiddo (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)	Adran fydd angen gweithredu'r Polisi newydd
5	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	
6	Cydraddoldeb (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)	
7	Gwrthdlodi a Chymdeithasol (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)	Adran fydd angen gweithredu'r Polisi newydd
8	Cyfathrebu (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)	
9	Ymgynghori (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)	Bu ymgynghori dwys parthed y Polisi gwreiddiol
10	Economaidd	
11	Amgylcheddol (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)	
12	Trosedd ac Anrhefn (gweler nodiadau – dogfen ar wahân)	
13	Cytundeb Canlyniadau	

CH – Crynodeb
Mae'r Polisi Corfforaethol presenol angen ei ddiwedaru I gyd-ymffurfio gyda'r cyfreithiau newydd.

D - Argymhelliad

1. Mabwysiadu'r Polisi
2. Cyhoeddi'r Polisi ar wefan y Cyngor
3. Trefnu gweithdai hyfforddi

Enw awdur yr adroddiad Rhys Hughes
Swydd Uwch Gyfreithiwr
Dyddiad 11.04.2013

Atodiadau:

2^{il} Bolisi Gwiriadau Troseddol Corfforaethol

Papurau Cefndirol:

Cyngor Sir Ynys Môn/Isle of Anglesey County Council

2^{IL} BOLISI GWIRIADAU TROSEDDOL

Mae'r Polisi hwn yn effeithio i) staff parhaol a dros dro ii) contractwyr annibynnol iii) aelodau etholedig a chyfetholedig iv) gwirfoddolwyr. Diweddariad i'r Polisi gwreiddiol a fabwysiadwyd gan y Cyngor llawn ar 12.05.2011 ydi hwn /

<i>Paratowyd gan Swyddog Monitro / Prepared by: Monitoring Officer</i>	<i>L . Ball Cyf/Ref O.R.Hughes</i>
<i>Cyngor Llawn / Full Council:</i>	
<i>Gweithredwyd / Implemented:</i>	

Cyngor Sir Ynys Môn/Isle of Anglesey County Council

Cynnwys :

	Cyflwyniad	tud 3
A	Y Gyfraith	tud 3
B	Archwiliadau a diffiniadau	tud 4
C	Gweithdrefnau	
C1	Cyflogaeth	tud 5
C2	Troseddau	tud 5
C3	Asiantaeth	tud 6
C4	Aelodau	tud 6
C5	Gwirfoddolwyr	tud 7

POLISI GWIRIADAU TROSEDDOL

Cyflwyniad

Newidiodd cyfraith ymgymeryd gwiriadau troseddol ar 20^{fed} Medi 2012. Gweinyddir rhain gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd ("GDG").

Mae'r Cyngor yn benderfynnol i ddiogelu lles y rhai sy'n derbyn gwasanaeth ganddo. Mae dyletswydd gofal statudol arno tuag at aelodau bregus cymdeithas dan Ddeddf Diogelu Grwpiau Bregus 2006 wedi ei newid gan Ddeddf Amdiffyn Hawliau 2012 a'r Gorchymyn Eithriadau i Ddeddf Adsefydlu Troseddwyr 1975 a deddfwriaeth perthnasol eraill.

Bydd y Polisi yma yn berthnasol i'r rhai o oedran 16 a hyn sy'n ceisio cyflgaeth neu am gyfleoedd gwirfodoli gyda'r Cyngor gwaith tymhorol neu leoliadau, gyrrwyr a ganiateir, aelodau etholedig, contractwyr ac eraill mewn swyddogaeth sy'n caniatáu cyswllt heb ei oruwilwio gyda unigolion bregus.

Mae'r Cyngor wedi'i'w gofrestru i ymgymeryd gwiriadau gyda'r GDG sy'n ychwanegol at wiriadau cefndir, cymeriad ac archwiliadau eraill yn unol a'r Polisi Recriwtio a Dethol Gwasanaeth Adnoddau Dynol cyfredol.

Mae pob Cyfadran yn gyfrifol am weithredu'r Polisi yma a gellir ychwanegu ato gyda canllawiau mewnol – er enghraifft ymgymeryd gwiriad gyda corff profesiynol dylai'r ymgeisydd fod yn aelod ohono.

SYLWER:

Efallai y bydd gan berson a effeithir gan y Polisi hwn wiriad GDG i'r lefel angenrheidiol. Caniateir disgrisiwn i'r Gyfadran dderbyn y gwiriad GDG gwreiddiol ynghyd â'r dystiolaeth angenrheidiol i gadarnhau pwy yw'r person (gweler C1d isod) ar yr amod nad yw'r gwiriad GDG fwy nag 1 oed. Nid yw hyn yn gwneud i ffwrdd â'r angen i adnewyddu gwiriad GDG o'r fath yn unol â'r polisi hwn.

Gellir cael gwyodaeth pellach o'r Polisiau

Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd
Cyfeiriadau i'r GDG, Adsefydlu Troseddwyr a Hunan Ddatgu.

A. Y GYFRAITH

- Deddf Adsefydlu Troseddwyr 1974 a'r Gorchymyn (Eithriadau) 1975
- Deddf yr Heddlu 1997 a'u Rheoliadau
- Deddf Diogelu Data 1998
- Deddf Hawliau Dynol 1998
- Deddf Diogelu Plant 1999
- Deddf Safonau Gofal 2000
- Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000
- Deddf Diogelu Grwpiau Bregus 2006 (wedi'i'w newid)
- Deddf Amdiffyn Rhyddid 2012
- Cod Gweithredu Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd

B. MATHAU O WIRIADAU GDG

1. Safonol swyddogaeth a gynhwysir yn Gorchymyn Eithriadau 1975 i'r Ddedf Adsefydlu Troseddwyr 1974.

2. Uwch swyddogaeth a gynhwysir yn Gorchymyn Eithriadau 1975 Deddf Adsefydlu Troseddwyr 1974 a Rheoliadau Deddf yr Heddlu.

3. Uwch a Rhestr Gwahardd Plant a/neu Oedolion swyddogaeth a gynhwysir yn y diffiniad o Weithgaredd a Reolir dan Deddf Diogelu Grwpiau Bregus 2006 wedi'w newid gan Deddf Amddifyn Rhyddid 2012.

4. Oedolion Gyntaf cais am wiriad brys GDG mewn dan amgylchiadau eithriadol am swyddogaeth gyda oedolion bregus yn unig.

5. Diffininiadau a Prosesau

“Pobl Fregus” – mae hyn yn cynnwys pob plentyn ac oedolyn bregus.

a) Mae'r plentyn yn rhywun sydd dan 18 oed (Deddf Plant 1989 a 105 (1)).

b) Diffinnir oedolyn bregus fel oedolyn “sydd angen neu a all fod angen gwasanaethau gofal cymunedol oherwydd anabledd meddyliol neu anabledd arall, oed neu salwch ac sydd ddim yn gallu neu efallai fydd ddim yn gallu gofalu amdano'i hun neu amdani ei hun neu'n methu gwarchod ei hun yn erbyn niwed sylweddol neu ecsbloetio difrifol” Comisiwn y Gyfraith (o “Who decides?; Making decisions on behalf of mentally incapacitated adults 1997” fel y cafodd ei fabwysiadu gan Bolisi a Gweithdrefn Gogledd Cymru ar gyfer diogelu Oedolion Bregus).

Cadw'r wybodaeth o'r GDG

Bydd y Cyngor yn cydymffurfio gyda Deddf Diogelu Data 1998 a Chôd Ymarfer GDG ynghylch trin, defnyddio, storio, cadw a chael gwared o wiriadau a gwybodaeth a ddatgelwyd yn y modd cywir.

6. Sut i benderfynu a oes angen Gwiriad Safonol ynteu Wiriad uwch

a) Staff, Contractwyr Lleoliadau Gyrrwyr a Gwirfoddolwyr:-

Bydd Cyfadrannau'n cymharu'r swydd disgrifiad gydar Atodiadau yn Polisi Recriwtio a Dethol Gwasanaeth Adnoddau Dynol er mwyn penderfynu a oes angen gwiriad GDG ac os oes st fath. Caiff hyn ei gofnodi yn yr Adain Adnoddau Dynol.

b) Ni fydd posib cychwyn unrhyw swydd y mae angen gwiriad heb dystysgrif derbyniol GDG.

c) Caiff yr holl wiriadau GDG eu hailgynnal bob 3 blynedd ar gyfer yr holl swyddi hynny y mae angen gwiriadau ar eu cyfer.

d) Efallai y bydd Cyfadrannau'n penderfynu ailgynnal gwiriad GDG yn amlach neu'n newid y math o wiriad a hynny'n unol â'u disgrisiwn.

C1 Y drefn pan fydd yr Awdurdod Lleol yn recriwtio i swydd sydd angen gwiriad GDG

a) Bydd pob swydd y mae angen gwiriad GDG ar ei chyfer yn cael ei hysbysebu fel un sy'n amodol ar wiriad GDG boddhaol. Bydd y pecyn ymgeisio ar gyfer swydd o'r fath yn cynnwys Datganiad Polisi'r Awdurdod ar Recriwtio cyn- Droseddwyr.

b) Ar gyfer pob swydd sydd angen gwiriad GDG, bydd raid datgelu'r holl droseddau gan gynnwys collfarnau sydd wedi dod i ben, manylion am unrhyw rybuddion neu geryddau. Mae cyflogi yn amodol ar wiriad GDG boddhaol.

c) Bydd Ffurflenni Datgeliadau GDG yn cael eu hanfon unwaith y bydd cynnig o swydd wedi cael ei dderbyn gyda'r nod na fydd cyflogaeth yn cychwyn hyd oni fydd gwiriad GDG boddhaol wedi dod yn ôl. Bydd penderfyniad ynghylch a yw gwiriad GDG yn foddhaol ai peidio yn cael ei wneud gan y Pennaeth Gwasanaeth perthnasol mewn ymgynghoriad gydag AD.

d) Bydd yr ymgeisydd ar gyfer y swydd yn cadarnhau pwy ydyw drwy ddarparu dogfennau gwreiddiol ar gyfer eu harchwilio a'u copïo. Mae'r canlynol yn hanfodol:

- Tystysgrif Geni
- Tystiolaeth o unrhyw newid enw.
- Pasport/trwydded yrru cerdyn ffotograff
- 2 ddogfen yn profi'r cyfeiriad cyfredol e.e. biliau gwasanaethau neu ddatganiadau banc/cerdyn credyd.

C2 Cofnodiadau troseddol a ddatgelwyd gan yr ymgeisydd – Gweithwyr sy'n derbyn Cyflog

a) Ni fydd collfarnau sydd wedi dod i ben/ rybuddion/neu geryddau o angenrheidrwydd yn gwahardd person rhag cael swydd.

b) Rhoddir sylw i natur y materion a ddatgelwyd gan yr ymgeisydd yn ei ffurflen gais a pha mor berthnasol ydynt i'r swydd yr ymgeisiwyd amdani. Ystyrir hyn gan swyddogion dynodedig yn y Gyfadrannau a fyddai'n cyfweld y person ac yn asesu'r risg yn erbyn meini prawf penodol.

c) Gall methiant i ddatgelu hanes o droseddu yn y gorffennol ar adeg cyflwyno'r cais gael ei ystyried fel ymgais i gael swydd trwy dwyll ac fel arfer, bydd yn arwain at dynnu'n ôl unrhyw gynnig o waith.

d) Bydd methiant i ddychwelyd Ffurflen Datgeliad GDG wedi'i chwblhau'n gywir (ynghyd â'r dogfennau sydd eu hangen i bwrpas profi pwy yw'r person) o fewn cyfnod amser a bennwyd gan y swyddog a ddynodwyd i oruchwylio'r broses recriwtio, yn arwain at dynnu'n ôl unrhyw gynnig o waith.

e) Mae gwiriad GDG yn un rhan o broses recriwtio gadarn ac nid yw'n gwneud i ffwrdd â'r angen am broses ddethol drwyadl sy'n briodol i lefel y swydd, sicio tystlythyrau gwaith a phersonol hanes cyflogaeth ac aelodaeth o unrhyw gorf/gyrf profesiynol .

C3 Contractwyr Annibynnol a mathau eraill o Weithwyr Asiantaeth (“y contractwr”) sy’n gwneud gwaith ar ran y Cyngor

a) Bydd asesiad risg yn cael ei gynnal mewn perthynas â'r gwaith fydd yn cael ei wneud (yr un modd â staff cyflogedig) a bydd yr hysbyseb a'r contract gwaith yn datgan a oes angen gwiriad GDG safonol neu uwch boddhaol. Ni fydd y gwiriad GDG ragor na 1 oed.

b) Bydd y contractwr yn cyflwyno gwiriad SCT gwreiddiol ynghyd â thystiolaeth o bwy ydyw (fel a nodir uchod) ar gyfer pob person a fydd yn gwneud y gwaith. Bydd y Gyfadran yn cadw copïau yn ddiogel.

c) Bydd contractwr gyda hanes o droseddu sy'n dymuno gweithio gyda phobl fregus yn agored i'r un broses â honno a nodir yn C.2 b uchod.

d) Er mwyn osgoi unrhyw amheuaeth, mae'r gofynion hyn yn ychwanegol at ofynion Deddf Safonau Gofal 2000 a'r Rheoliadau sy'n berthnasol i'r Ddeddf a gofynion Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru a deddfwriaeth perthnasol arall.

C4 Aelodau Etholedig a Chyfetholedig y Cyngor

a) Mae Aelodau yn rhan annatod o waith y Cyngor. Y nhw yw wyneb cyhoeddus y Cyngor ac maent yn gwneud penderfyniadau hollbwysig mewn perthynas â materion sensitif, gan gynnwys penderfyniadau sy'n cael effaith sylfaenol ar fywydau a budd plant ac oedolion bregus. Bydd gwaith rhai Aelodau yn golygu y byddir yn datgelu gwybodaeth bersonol a sensitif iddynt am blant ac oedolion bregus fel unigolion, ac fel grŵp, yng nghyd-destun cyflwyno gwasanaethau Addysg ac/neu Wasanaethau Cymdeithasol. Bydd y broses GDG Uwch yn sicrhau y bydd pob Aelod sy'n ymgymryd â'r dyletswyddau hyn yn medru gwneud hynny.

b) Ar hyn o bryd bydd angen gwiriad GDG Uwch ar bob Aelod sy'n gwasanaethu neu'n mynychu'r Pwyllgorau, Paneli neu'r Byrddau canlynol :

Pwyllgor Gwaith

Panel Rhiantu Corfforaethol

Pwyllgorau Sgriwtini pan fyddant yn rhoi sylw i faterion sy'n ymwneud ag Addysg a Gwasanaethau Cymdeithasol

Cydbwyllgor Anghenion Addysgol Arbennig

Pwyllgor Trwyddedu

Paneli Tasgau Perthnasol

Bwrdd Lleol Diogelu Plant

c) O fewn mis o gael eu penodi i unrhyw un o'r rolau a ddisgrifir ym mharagraff C4 b) uchod bydd pob Aelod etholedig a chyfetholedig yn cwblhau ffurflen gais gwiriad GDG Uwch ac yn cyflwyno'r gwaith papur cefnogol i brofi pwy ydynt. Bydd raid gwneud hyn eto ar gychwyn pob tymor newydd mewn swydd(hynny yw, yn gyffredinol, pob 4 blynedd). Ar adeg ei benodi, os oes gan Aelod, neu Aelod cyfetholedig, wiriad GDG Uwch sy'n 12 mis oed neu lai, bydd y gwiriad hwnnw yn parhau i fod mewn grym am weddill cyfnod yr aelod yn y swydd ac ni fydd angen gwiriad GDG arall.

d) Oni fydd yr aelodau yn cymryd rhan yn y broses wirio GDG neu os yw'r wybodaeth a ddatgelwyd yn y gwiriad GDG Uwch yn codi pryderon ynglŷn â'r Aelod, yna bydd y Swyddog Monitro, yn dilyn ymgynghori gyda'r Arweinydd Grŵp perthnasol (neu bob Arweinydd Grwp yn achos unrhyw aelod digysylltiad neu gyfetholedig):-

i) Yn penderfynu a yw Aelod Etholedig neu Gyfetholedig yn addas i gael ei benodi i unrhyw swydd fewnol neu gorff allanol.

ii) Yn rhoi gwybod i'r Aelod am hynny ac os ydyw'r aelod eisoes mewn swydd neu'n gwasanaethu ar gorff allanol, yn gwahodd yr aelod i dynnu'n ôl o wasanaethu arnynt.

iii) Bydd methiant i gydymffurfio gyda phenderfyniad o'r fath yn gyfystyr â thorri polisi'r Cyngor a gall fod yn destun cwyn i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ac/neu hysbysiad am y pryder i unrhyw gorff allanol priodol. Gall y mater hefyd fod yn fater disgyblu o fewn unrhyw grwp gwleidyddol perthnasol.

e) Y Swyddog Monitro fydd yn dal yr holl wybodaeth ynghylch datgeliadau gwiriadau a hynny'n gwbl ddiogel.

C5 Gwirfoddolwyr ar ran y Cyngor neu Ymgymeryd Annibynnol

a) Diffinnir gwirfoddolwr fel person sy'n ymgymeryd gweithgaredd sy'n golygu treilio amser didal (oni bai am dreuliadau) yn gwneud rhywbeth er budd arall (unigolion neu grwpiau) oni bai am neu yn cynnwys perthnasau agos.

Bydd Cyfadrannau'n penderfynu a oes angen gwiriadau GDG, ar be lefel a pha mor aml a chan bwy.

10. TO ADOPT A NEW DBS POLICY IN PLACE OF THE CURRENT CRB POLICY

Reported – That the Executive upon consideration of the above at their meeting on 22nd April, 2013, had resolved to recommend to the County Council as follows:-

• *“That it adopts the updated DBS Policy (formerly the Corporate Criminal Records Policy) with delegated authority to the Monitoring Officer to amend the draft as regards naming of Scrutiny Committees and reconciling (if possible) the period when the DBS checks can remain valid; and that it be published on the Council’s webpage.*

• *That arrangements be made to convene training workshops for Members”.*

RESOLVED to endorse the Executive’s recommendations in this respect.

PAPUR / ENCLOSURE
H

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i	Pwyllgor Safonau
Dyddiad	12 Mehefin 2013
Pwnc	Darlledu Cyfarfodydd
Swyddog(ion) Arweiniol	Pennaeth Dros Dro y Gwasanaethau Democrataidd

A. Rhagarweiniad / Cefndir / Materion

Cefndir

Bu llawer o drafod yn ddiweddar ymysg Awdurdodau Lleol Cymru ynglŷn â'r cyfleon ar gyfer gweddarlledu a chaniatáu presenoldeb o bell yng nghyfarfodydd y Cyngor. Mae Adran 4 Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) yn deddfu ar gyfer presenoldeb o bell mewn cyfarfodydd a thra nad oes unrhyw ddeddfwriaeth benodol ar gyfer gweddarlledu mae wedi ei gysylltu i'r darpariaethau i gryfhau democratiaeth leol.

Atgyfnerthwyd y drafodaeth gan gynnig o gyllid grant gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas â 'Darlleu Cyfarfodydd y Cyngor a Sefydlu Gwefannau i Gyngorau Cymuned'.

Nid yw'r Gweinidog wedi deddfu yn y maes gweddarlledu ond y mae ganddo bwerau i wneud hynny. Mae darlledu cyfarfodydd wedi'i gysylltu i ddarpariaethau o fewn Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 i gryfhau democratiaeth leol; y bwriad yw cryfhau'r strwythurau a'r ffyrdd y mae Llywodraeth Leol yn gweithio yng Nghymru ar bob lefel a sicrhau bod Cyngorau lleol yn ymestyn allan ac yn ymgysylltu gyda phob sector o'r gymuned y maent yn ei gwasanaethu.

Grant

Yn Ionawr 2013, ysgrifennodd y Gweinidog Llywodraeth Leol a Chymunedau at bob Awdurdod Lleol ar y mater o hyrwyddo democratiaeth leol ac ymgysylltiad cyhoeddus. Dyrannwyd £40,000 i bob prif Gyngor i helpu gyda darlledu a phresenoldeb o bell a £500 yn ychwanegol i bob Cyngor Cymuned i gefnogi'r gwaith o sefydlu gwefannau Cyngor Cymuned. Rhaid defnyddio'r dyraniad grant yn ystod 2013/14. Nid oes unrhyw sicrwydd y bydd cyllid grant ar gael ar gyfer blynyddoedd i ddod. Trwy ddefnyddio'r grant, mae Llywodraeth Cymru wedi gosod nifer o dargedau yn cynnwys darlledu'r cyfan / rhai o gyfarfodydd y Cyngor a threfnu ar gyfer presenoldeb o bell gan Gyngorwyr mewn cyfarfodydd o'r Cyngor erbyn 31 Mawrth 2014. O safbwynt mynediad o bell, mae Llywodraeth Cymru'n ddiweddar wedi rhyddhau cyfarwyddyd drafft ar gyfer ymgynghori.

Sefyllfa gyfredol Awdurdodau Cymru

Mae nifer o Awdurdodau Lleol yn Lloegr yn gweddarlledu cyfarfodydd eu Cynghorau yn rheolaidd, ond yng Nghymru dim ond rhai awdurdodau sy'n gweddarlledu cyfarfodydd, yn cynnwys :

- Mae **Caerdydd** yn gweddarlledu cyfarfodydd y Cyngor yn unig (yn cael ei letya gan Public-i)
- Mae **Powys** wedi defnyddio Public-i ar gyfer cyfarfodydd lle mae diddordeb cyhoeddus mawr – tua 6-8 o gyfarfodydd hyd yn hyn ac y mae ffigyrau gwyllo ar lein yn codi.
- Mae **Awdurdod Parciau Cenedlaethol Bannau Brycheiniog** yn gweddarlledu'r cyfan o'u prif gyfarfodydd gan ddefnyddio system a ddarparwyd gan Public-i, am gyfnod prawf o 18 mis, gyda chyllid gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth.

Mae Awdurdodau Lleol yng Nghymru yn awr yn ystyried eu sefyllfa o ganlyniad i'r Mesur a'r cynnig o gyllid grant.

Darlledu Cyfarfodydd

Ar hyn o bryd, mae recordiadau sain o weithgareddau'r Pwyllgor Cynllunio yn cael eu rhoi ar wefan y Cyngor ond nid yw hyn wedi ei ymestyn i bwyllgorau eraill.

O safbwynt Gweddarlledu cyfarfodydd, a'r dyraniad grant, bydd hyn yn cael ei adrodd i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democraataidd fel rhan o'i raglen waith gyfredol. Bydd angen rhoi sylw i amrywiol faterion, technegol ac annhechnegol er mwyn cymryd mantais lawn o weddarlledu cyfarfodydd y Cyngor a gofynion i'r dyfodol mewn perthynas â mynediad o bell.

Gwefan i Gynghorau Cymuned

Yn unol â'r Mesur Democratiaeth Leol, rhaid i bob Cyngor Cymuned ddatblygu gwefannau. Disgwylir i'r Cyngor gydweithredu gydag Unllais Cymru i drafod sut y dylid cydlynu'r elfen ddarpariaeth grant ar gyfer gwefannau Cyngor Cymuned a disgwylir am gyfarwyddyd pellach gan Unllais Cymru.

Argymhelliad

Gofynnir i'r Pwyllgor Safonau nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad hwn.

Huw Jones

Pennaeth Dros Dro Gwasanaethau Democraataidd

03.06.13

This page is intentionally left blank

PAPUR / ENCLOSURE
I

Y FFRAMWAITH MOESEGOL THE ETHICAL FRAMEWORK

15 Mai / May 2013

- **Pam?**
- Rôl gynrychioliadol (Rhan 2)
- Rhaid gwneud penderfyniadau sydd er budd y cyhoedd (Rhan 3)
- **Why?**
- Representative role (Pt 2)
- Decisions must be taken in the public interest (Pt 3)

DOGFENNAU PERTHNASOL

- **Côd Ymddygiad Statudol**

<http://www.ynysmon.gov.uk/cyngor-a-democratiaeth/cynghorwyr-democratiaeth-ac-etholiadau/cyfansoddiad/cyfansoddiad-rhan-5-codau-a-protocolau/cyfansoddiad-51-cd-ymddygiad-i-aelodau?redirect=false>

- Canllawiau

http://www.ombudsman-wales.org.uk/~media/Files/CodeofConductguidance_W/Code%20of%20Conduct%20Guidance%20for%20Members%20of%20CC%20%20CBC%20NPA%20etc%20W%20%20issued%20Oct%202012.ashx

- Achosion a gyhoeddwyd

<http://wales.gov.uk/apwsubsite/APW-PDC/?skip=1&lang=cy>

- Caniatâd Arbennig

http://www.legislation.gov.uk/wsi/2001/2279/pdfs/wsi_20012279_mi.pdf

- Polisi Datrysiad Lleol
- Polisi Indemniadau
- Protocol Perthynas ar gyfer Aelodau a Swyddogion (gan gynnwys Wardiau Amlaelod)

<http://www.ynysmon.gov.uk/cyngor-a-democratiaeth/cynghorwyr-democratiaeth-ac-etholiadau/cyfansoddiad/cyfansoddiad-rhan-5-codau-a-protocolau/cyfansoddiad-531-protocol-ar-gyfer-y-berthynas-rhwng-aelodau-a-swyddogion?redirect=false>
- Egwyddorion Ymddygiad mewn Bywyd Cyhoeddus

http://www.legislation.gov.uk/wsi/2001/2276/pdfs/wsi_20012276_mi.pdf

RELEVANT DOCUMENTS

- **Statutory Code of Conduct**

<http://www.anglesey.gov.uk/council-and-democracy/councillors-democracy-and-elections/constitution/constitution-part-5-codes-and-protocols/constitution-51-members-code-of-conduct/>

- Guidance

http://www.ombudsman-wales.org.uk/~media/Files/CodeofConductguidance_E/Code%20of%20Conduct%20Guidance%20for%20Members%20of%20CC%20%20CBC%20NPA%20etc%20E%20%20issued%20Oct%202012.ashx

- Published cases

<http://wales.gov.uk/apwsubsite/APW-PDC/?lang=en>

- Dispensations

http://www.legislation.gov.uk/wsi/2001/2279/pdfs/wsi_20012279_mi.pdf

- Local Resolution Protocol

- Indemnities Policy

- Relationship Protocol for Members and Officers (including Multi Member Wards)

<http://www.anglesey.gov.uk/council-and-democracy/councillors-democracy-and-elections/constitution/constitution-part-5-codes-and-protocols/constitution-531-relationship-protocol-for-members-and-officers/>

- Principles of Conduct in Public Life

http://www.legislation.gov.uk/wsi/2001/2276/pdfs/wsi_20012276_mi.pdf

- **Côd Ymddygiad Statudol**
 - Anghenion hyfforddi newydd
 - Côt mewn pedair rhan
 - **Rhan 1 – Dehongliad**
 - **Rhan 2 – Ymddygiad**
 - **Rhan 3 – Diddordebau**
 - **Rhan 4 - Cofrestru**
- **Statutory Code of Conduct**
 - New training requirement
 - A Code in four parts
 - **Part 1 – Interpretation**
 - **Part 2 – Behaviours**
 - **Part 3 – Interests**
 - **Part 4 – Registration**

Rhan 2 y Côt

Part 2 of the Code

1. Pa bryd y mae'r Côt yn berthnasol?
 - Ar fusnes y Cyngor
 - Yn y Cyngor
 - Y tu allan i'r Cyngor
 - Ffurfiol ac Anffurfiol
 - "Rhoi'r argraff o fod yn gweithredu yn eich rôl fel Cyngorydd"
 - "Bob amser ac mewn unrhyw gapasiti"
 - Defnydd amhriodol o swydd
 - Dwyn anfri
1. When does the Code apply?
 - On Council business
 - Inside the Council
 - Outside the Council
 - Formal and Informal
 - "Holding out" eg
 - "At all times and in any capacity"
 - Improper use of position
 - Disrepute

Rhan 2 y Côd Parhad

Part 2 of the Code Continued

2. Sut fath o ymddygiad a ddisgwylir?
 - Y modd yr ydych yn trin eraill
 - Cydraddoldebau
 - *Respect (R (Calver) v Dyfarnu Cymru) (Rev 1)[2012] EWHC1172 (Admin)(03 Mai 2012)
<http://wales.gov.uk/apws/website/APW-PDC/RegTrib/PreviousTrib/cllrmcalver/?lang=en>
 - Bwlio/hambygio
 - Didueddrwydd staff
2. What are the expected behaviours?
 - **Treatment of Others**
 - Equalities
 - *Respect (R (Calver) v Adjudication Panel for Wales) (Rev 1)[2012] EWHC1172 (Admin)(03 May 2012)
<http://wales.gov.uk/apws/website/APW-PDC/RegTrib/PreviousTrib/cllrmcalver/?lang=en>
 - Bullying/harassment
 - Impartiality of staff
- **Gwybodaeth** – sesiwn hyfforddi bellach
- ***Dwyn anfri** – rhaid bod cyswllt, ee
- **Information** – further training session
- ***Disrepute** – must be a link eg

Rhan 2 y Côt Parhad

Part 2 of the Code Continued

- **Cyfrifoldebau adrodd / ymchwiliadau**
 - “Cred resymol” droseddol
 - Ombwdsman
 - Blinderus/maleisus/gwamal
 - Cydweithrediad
- **Defnydd amhriodol o**
 - Swydd fel Cyngorydd
 - Adnoddau'r Cyngor
- **Yn ôl eu haeddiant/gyda rhesymau**
- **Sylw dyledus i gyngor gan Swyddogion**
 - Costau a lwfansau
 - Gofynion cofrestru x3
- **Reporting obligations / investigations**
 - Criminal “reasonable belief”
 - Ombudsman
 - Vexatious/maleicious/frivolous
 - Co-operation
- **Improper use of**
 - Position as a Councillor
 - Council resources
- **On the merits/with reasons**
- **Have due regard to Officer advice**
 - Expenses and allowances
 - Registration requirements x3

Rhan 3 y Côt

Part 3 of the Code

Diddordebau personol

Amcan : mynd â mandad democrataidd at y llinell ond heb ei chroesi

Mae gennych ddiddordeb personol os yw'r eitem dan sylw **yn ymwneud â / yn debygol o effeithio** un neu ragor o'r categorïau a restrir yn y Côt:

1. Ymwneud â thrafodaethau yn ogystal â phenderfyniadau
2. Yn berthnasol i'r cyffredinol ac nid â'r penodol yn unig, **e.e.**
3. "Y chi a phopeth sy'n gysylltiedig â ch"
- Cysylltiadau personol agos gan gynnwys animws
4. Yn berthnasol i chi a phopeth sy'n gysylltiedig â chi i raddau helaethach na mwyafrif trethdalwyr/preswylwyr eich Ward". **ee**

Personal Interests

Objective : push democratic mandate up to the line without crossing it

You have a personal interest if the item under discussion **relates to / is likely to affect** one or more of the categories listed in the Code.

1. Applies to discussions, not just decisions
2. Applies to the general, not just the specific **e.g.**
3. "Yours"
- Close personal associates and includes animus
4. Applies to you or "yours" to a "greater extent than the majority of other Council Tax payers/inhabitants of your Ward". **eg**

Rhan 3 y Côd Parhad

Part 3 of the Code

Continued

Categoriâu o Ddiddordebau

Personol

1) Ariannol

- Gwaith/busnes
- Treuliau gwleidyddol
- Cyfalaf cyfranddaliadau
- Contractau
- Buddion Tir

2) Cyrff Allanol

- Penodiad Cyngor neu beidio
- Cyflawni swyddogaethau cyhoeddus
- Elusennau/dibenion elusenol
- Grŵp pwysu/undeb llafur/cymdeithas broffesiynol
- Clybiau preifat

Categoriâu o Personol Interests

1) Financial

- Employment/business
- Political expenses
- Share capital
- Contracts
- Land interests

2) Outside Bodies

- Council appointment or not
- Exercising public functions
- Charity/charitable purposes
- Pressure group/trade union/professional association
- Private clubs

Rhan 3 y Côt Parhad

Part 3 of the Code

Continued

(3) Eich Ward

“Efallai y bydd aelod o’r cyhoedd yn rhesymol yn gweld gwrthdaro rhwng eich rôlar ran eich awdurdod yn ei gyfanrwydd a’ch rôl yn cynrychioli..... eich ward”

(4) Lles

- Ariannol neu les, e.e.

(3) Your Ward

“A member of the public might reasonably perceive a conflict between your role on behalf of your authority as a whole and your role in representing your ward”

(4) Wellbeing

- Financial or wellbeing e.g

Rhan 3 y Côd Parhad

Part 3 of the Code Continued

Datgelu Diddordebau Personol

- Datgeliad llafar
 - pryd?
 - beth?
 - cadarnhad ysgrifenedig
 - cyfarfodydd ffurfiol/ffurflen safonol
 - cyfarfodydd anffurfiol/yn ysgrifenedig o fewn 14 diwrnod

- Cyfathrebu ysgrifenedig
- Cymryd rhan lawn gyda “rhybudd iechyd”

Disclosure of Personal Interests

- Oral disclosure
 - when?
 - what?
 - written confirmation
 - formal meetings/standard form
 - informal meetings/in writing within 14 days
- Written communications
- Full participation with “health warning”

Rhan 3 y Côd Parhad

Part 3 of the Code Continued

Diddordebau sy'n Rhagfarnu

hy, diddordeb personol:

“y byddai aelod o'r cyhoedd (1) sydd â gwybodaeth am y ffeithiau perthnasol yn rhesymol (3) yn ystyried eu bod mor arwyddocaol fel eu bod yn debygol o (4) ragfarnu yr hyn yr ydych yn ei ystyried sydd o fudd i'r cyhoedd (5)”

- (1) Prawf gwrthrychol
- (2+3) Canfyddiad cyhoeddus gwybodus a rhesymol
- (4) Trothwy uchel
- (5) Dyletswydd sy'n bwysicach na dim arall

ee

Prejudicial interests

ie a personal interest which:

“a member of the public (1) with knowledge of the relevant facts (2) would reasonably (3) regard as so significant that it is likely (4) to prejudice your judgment of the public interest (5)”

- (1) Objective test
- (2+3) Informed and reasonable public perception
- (4) High threshold
- (5) Overriding duty

eg

Rhan 3 y Côd Parhad

Part 3 of the Code Continued

- Diddordeb sy'n rhagfarnu = datgan a gadael yr ystafell gyfarfod
- Prejudicial interest = declare and leave the meeting room

OND

- Caniatâd arbennig?
- Pwyllgor Safonau (datgeliad)
- “wedi ei adeiladu i mewn” (dim datganiad)
 - Rhai cyrff cyhoeddus eraill
 - Tenantiaethau
 - Prydau/cludiant ysgol ac ati
 - Lwfansau Aelodau
- Ymarfer hawliau fel aelod o'r cyhoedd

BUT

- Dispensation?
- Standards Committee (disclosure)
- “built in” (no disclosure)
 - Some other public bodies
 - Tenancies
 - School meals/transport etc
 - Members' allowances
- Exercising public rights

Caniatâd Arbennig

- cybwyso cyfranogiad democrataidd gyda hyder y cyhoedd
- mynd y tu draw i ddiddordeb sy'n rhagfarnu
- rhesymau:
 - hanner + o'r Aelodau'n rhannu diddordeb **ee**
 - cydbwysedd gwleidyddol
 - hyder y cyhoedd
 - cyfran sylweddol o'r cyhoedd
 - cyfiawnhad oherwydd rôl/arbenigedd **e.e.**
 - anariannol a sgrwtini
 - sefydliad gwirfoddol
 - er budd yr ardal leol
- cais ysgrifenedig drwy'r Swyddog Monitro
- Panel Pwyllgor Safonau
- mynychu gwrandawriad cyhoeddus
- caniatâd cyffredinol
- efallai y bydd cyfyngiadau
- gofynion o ran datgelu

Dispensations

- balance democratic participation with public confidence
- overreaches prejudicial interest
- grounds:
 - half + Members share interest **eg**
 - political balance
 - public confidence
 - significant proportion of the public
 - justified by role/expertise **eg**
 - non pecuniary and scrutiny
 - voluntary organisation
 - interest of locality
- written application via Monitoring Officer
- Standards Committee Panel
- attendance at public hearing
- blanket dispensations?
- may be limitations
- disclosure requirement

- **Protocol Datrysiad Lleol**
 - ar gais yr Ombwdsmon/Llywodraeth Cymru
 - dull amgen o ddatrys anghydfodau
 - Cyngor llawn 23/5/2013
 - Aelodau/Aelodau a Swyddogion/Aelodau
 - Achosion honedig o dorri paragraffau 4(b) neu 6(1)(d) y Côd (h.y. parch/cwynion blinderus)
 - methu'r prawf trothwy
 - cais ysgrifenedig drwy'r Swyddog Monitro
 - ar gael i unrhyw Aelod/Swyddog
 - Rôl ar gyfer y Pwyllgor Safonau
 - Anffurfiol, preifat, cyflym OND gwirfoddol a chymodol
- **Local Resolution Protocol**
 - request of Ombudsman/Welsh Government
 - alternative dispute resolution
 - full Council 23/5/2013
 - Member/Members and Officers/Members
 - alleged breaches of paragraphs 4(b) or 6(1)(d) of the Code (i.e. respect/vexatious complaints)
 - fails the threshold test
 - written application via the Monitoring Officer
 - accessible by any Member/Officer
 - role for the Standards Committee
 - informal, private, quick BUT voluntary and conciliatory

Polisi Indemnïadau

- is-bwyllgor o'r Cyngor llawn
- cydbwysedd gwleidyddol
- ffioedd cyfreithiol ar gyfer amddiffyn ymchwiliadau'r Ombwdsmon
- proses ymgeisio drwyadl
- eitem "Rhan 2" rhaglen
- caniatâd cyffredinol
- uchafswm o 20k
- dim yn ôl-weithredol
- yn amodol ar ganlyniadau

Indemnities Policy

- sub-committee of full Council
- politically balanced
- legal fees for defending Ombudsman investigations
- rigorous application process
- "Part 2" agenda item
- blanket dispensation
- 20k maximum cap
- not retrospective
- subject to outcome

Gofynion Cofrestru

Y TAIR COFRESTR:

1. Cofrestr Sefydlog (Cyn Cofrestru)*
2. Cofrestr Rhoddion a Lletygarwch*
3. Cofrestr Datganiadau mewn Cyfarfodydd*

*Adolygiad Blynyddol gan y Pwyllgor Safonau

Registration Requirements

THE THREE REGISTERS:

1. Standing Register (Pre-Registration)*
2. Gifts and Hospitality Register*
3. Declarations in Meetings Register*

*Annual Review by Standards Committee

COFRESTR SEFYDLOG (CYN COFRESTRU)

- Nid yw'n berthnasol i Gynghorau Cymuned
- Yn agored i'w harchwilio gan y cyhoedd
 - ar-lein yma
- Rhaid cofrestru newidiadau cyn pen 28 diwrnod
 - yn rhyngweithiol o fis Mehefin 2013
 - ym meddiant y Swyddog Monitro
- Yn ymwneud â:
 - diddordebau ariannol eraill
 - cyrff allanol
 - cyflogaeth/ busnes
 - tir
- Tor-amos Technegol
 - prawf trothwy
 - effaith gronnoel
 - gwerth tystiolaethol

STANDING REGISTER (PRE-REGISTRATION)

- Does not apply to Community Councils
- Open to public inspection
 - online here
- Changes must be registered within 28 days
 - interactive from June 2013
 - held by Monitoring Officer
- Covers:
 - other financial interests
 - outside bodies
 - employment/business
 - land
- Technical breach
 - threshold test
 - cumulative impact
 - evidential value

RHODDION A LLETYGARWCH

- Nid yw'n berthnasol i Gynghorau Cymuned
- Yn agored i'w harchwilio gan y cyhoedd
 - ar-lein yma
 - dim cynlluniau i fynd yn rhyngweithiol
 - ym meddiant y Gwasanaethau Pwyllgor
- Rhaid cofrestru o fewn 28 diwrnod o'u derbyn
- Cefnogi gan y Protocol lleol ar gyfer Rhoddion a Lletygarwch
- Y trothwy ariannol a weithredir yn lleol - £20
- Sgôp ar gyfer safonau cenedlaethol?
- Tor-amod technegol
 - yn annhebygol o gwrdd â'r prawf trothwy
 - effaith gronno
 - gwerth tystiolaethol

GIFTS AND HOSPITALITY

- Does not apply to Community Councils
- Open to public inspection
 - online here
 - no plans to go interactive
 - held by Committee Services
- Must be registered within 28 days of receipt
- Supported by local Gifts and Hospitality Protocol
- Financial limit applied locally - £20
- Scope for national standards?
- Technical breach
 - unlikely to meet threshold test
 - cumulative impact
 - evidential value

DATGANIADAU MEWN CYFARFODYDD

- Yn berthnasol hefyd i'r Cyngorau Cymuned
- Yn agored i'w harchwilio gan y cyhoedd
 - ar-lein yma
 - dim cynlluniau i fynd yn rhyngweithiol
 - ym meddiant y Gwasanaethau Pwyllgor
- Diddordeb Personol
 - datgan a chyfranogi
 - tor-amod technegol
- Diddordeb Personol sy'n rhagfarnu
 - datgan a gadael y cyfarfod
 - risg ddifrifol i'r Awdurdod ac i chi
- A oes caniatâd arbennig wedi ei adeiladu i mewn?
- Os nad oes, a ddylid gofyn am ganiatâd arbennig?

DECLARATIONS IN MEETINGS

- Also applies to Community Councils
- Open to public inspection
 - online here
 - no plans to go interactive
 - held by Committee Services
- Personal interest
 - declare and participate
 - technical breach
- Personal and prejudicial interest
 - declare and withdraw
 - serious risk to the Council and to you
- Is there a "built in" dispensation?
- If not, apply for a dispensation?

RÔL Y PWYLLGOR SAFONAU O RAN RHOI SICRWYDD

- Dylatswydd Bersonol Aelodau
- Adolygiad blynyddol
 - 28 diwrnod
 - cyrff Allanol
 - methiant i lenwi ffurflenni mewn cyfarfodydd
 - datganiadau anghyflawn e.e. eitem ar y rhaglen / diddordeb personol neu ddi-ddordeb personol ac un sy'n rhagfarnu
 - datganiadau sy'n or-ofalus heb fod raid
 - datganiadau cyffredinol
- Atgoffa'n flynyddol
- Sicrhau ansawdd yn barhaus

ASSURANCE ROLE OF THE STANDARDS COMMITTEE

- Personal duty on Members
- Annual review
 - 28 days
 - outside bodies
 - failure to complete forms in meetings
 - incomplete declarations e.g. agenda item / personal or personal and prejudicial?
 - unnecessarily cautious declarations
 - blanket declarations
- Annual reminder
- On going quality assurance

SWYDDOGAETHAU A CHYFRIFOLDEBAU

1. Ombudsmon Gwasanaethau
Cyhoeddus Cymru
2. Panel Dyfarnu Cymru
3. Pwyllgor Safonau

ROLES AND RESPONSIBILITIES

1. Public Services Ombudsman for
Wales
2. Adjudication Panel for Wales
3. Standards Committee

1. Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

- rôl ddeuol
- “didoli am y tro cyntaf” dan y Côd
- prawf trothwy
- ymchwiliadol/erlyniadol
- Cyfeirio i Banel Dyfarnu Cymru
- 4 math o gyfeiriad lleol:
 - protocol datrysiad lleol
 - ymchwilio a chyfeirio ar gyfer adolygiad
 - ymchwilio a chyfeirio ar gyfer gwrandawriad
 - agor achos a’i gyfeirio ar gyfer ymchwiliad lleol

1. Public Services Ombudsman for Wales

- dual role
- “first sift” under the Code
- threshold test
- investigative/prosecutorial
- referral to Adjudication Panel for Wales
- four types of local referral:
 - local resolution protocol
 - investigate and refer for a view
 - investigate and refer for a hearing
 - open case and refer for local investigation

2. Panel Dyfarnu Cymru

- “Pwyllgor Safonau” cenedlaethol
- statws tribiwnlys / 3 aelod / ei gadeirio gan gyfreithiwr / bargyfreithiwr
- yn derbyn:
 - cyfeiriadau gan yr Ombudsman
 - apeliadau yn erbyn y Pwyllgor Safonau
- **gwrandawiaidau**
 - yn gyhoeddus, os ceir her
 - gwrthwynebus
 - cynrychiolaeth gyfreithiol
 - “ar y papurau”, os cosb yn unig
- **cosbau sydd ar gael**
 - dim gweithredu pellach (indemnïad yn brathu)
 - cerydd (indemnïad yn ddewisol)
 - gwaharddiad hyd at 1 flwyddyn (colli indemnïad)
 - Gwaharddiad hyd at 5 mlynedd (colli'r indemnïad)

2. Adjudication Panel for Wales

- national “Standards Committee”
- tribunal status / 3 members / chaired by solicitor / barrister
- receives:
 - referrals from the Ombudsman
 - appeals against Standards Committees
- **hearings**
 - in public, if contested
 - adversarial
 - legal representation
 - “on the papers”, if sanction only
- **sanctions available**
 - no further action (indemnity bites)
 - censure (indemnity discretionary)
 - suspension up to 1 year (indemnity lost)
 - disqualification up to 5 years (indemnity lost)

3. Pwyllgor Safonau

- 9 Aelod
 - 5 cyfetholedig
 - 2 cynghorydd sir (seddi gweigion)
 - 2 gynghorydd cymuned
- dyletswyddau statudol
 - **cyfeiriad gan yr Ombwdsmon**
 - gwrandawriadau cychwynnol
 - gwrandawriadau llawn
 - yn gyhoeddus
 - gall y partion gael cynrychiolaeth gyfreithiol
 - apêl i'r Panel Dyfarnu
 - gwaharddiad o hyd at 6 mis
 - **caniatâd arbennig**
 - **indemniadau – ymarfer disgrisiwn**
- cyfrifoldebau eraill
 - gweler yr adroddiad i'r Cyngor 23/5/2013
 - hyfforddiant a datblygu
 - adolygu cofrestrïad

3. Standards Committee

- 9 Members
 - 5 co-opted
 - 2 county councillors (vacant seats)
 - 2 community councillors
- statutory duties
 - **referral from Ombudsman**
 - preliminary hearings
 - full hearings
 - in public
 - parties may be legally represented
 - appeal to Adjudication Panel
 - maximum 6 months suspension
 - **dispensations**
 - **indemnities – exercise of discretion**
- other responsibilities
 - see report to Council 23/5/2013
 - training and development
 - review registration

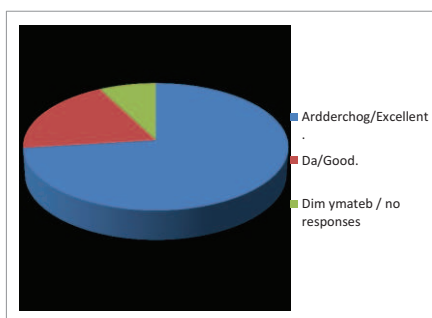
"Fframwaith Moesegol" - 15.05.2013

"Ethical Framework" - 15/05/2013

***Annarllenadwy / Illegible**

Enw / Name	1. Beth ydych wedi'i ddysgu a fydd o gymorth i chwi fel aelod yn eich ardal? / <i>What have you learned that will help you in your role as a member in your ward?</i>	2. Beth ydych wedi'i ennill a fydd o gymorth i chwi fel aelod wrth drafod materion tu hwnt i'r plwy? (e.e. materion polisi y Cyngor ayyb). / <i>What have you gained that will help you as a member in relation to matters beyond your ward (e.g. Council policy matters etc.).</i>	3. Sut fydddech yn mesur y profiad? / <i>How would you measure the experience?</i>	4. Unrhyw sylwadau eraill / <i>Any other comments</i>
Lewis Davies	Y pwysigrwydd o fod yn dryloyw a dilyn rheolau fframwaith moesegol.	Llawer o wybodaeth moesegol a all ddylwanadwy ar benderfyniadau sirol.	Ardderchog/Excellent.	Canmoliaeth i'r Swyddog Monitro am gwrs trwyadl.
Richard Dew	Various categories for declaration of interest.		Da/Good.	Well presented.
Jeffrey M Evans	Information as to ethics/standards expected from a Member.		Da/Good.	
Jim Evans	If a problem arises seek advice from the Monitoring Officer.		Ardderchog/Excellent.	A great deal of advice to consider in my role as Councillor. Further sessions on the subject would be welcomed.
Ann Griffith	Awareness of the Code of Practice.	Personal and Prejudicial Interest.	Ardderchog/Excellent.	Excellent representation of a very complex area.
John Griffith	Defnyddiol iawn ar gyfer sut i ymddwyn yn gyhoeddus ac mewn project lle mae arferion yn croesi.		Ardderchog/Excellent.	Hyfforddiant arbennig o dda.
Derlwyn Hughes	Cyflwyniad clir yn atalfenestru peth gwybodaeth flaenorol.		Ardderchog/Excellent.	Defnyddiol i gael gwybodaeth fanwl ar y fframwaith foenegol.
Kenneth Hughes	The importance of seeking advice if you are in any doubt.		Ardderchog/Excellent.	Check equipment is working well in advance of start of meeting!
Trefor Hughes	Full knowledge.	Understanding.	Ardderchog/Excellent.	Good afternoon and info.
Vaughan Hughes	Yr angen i ymgynghori cyson a'r canllawiau pan fo'r mymryn lleiaf o amheuaeth.	Bod rôl Cyngorwr yn un cymhleth ac amrywiol sy'n galw am bwyll a gofal.	Ardderchog/Excellent.	Cyflwyniad meistrolgar gan Lynn.
T. Victor Hughes	Syniad eitha da beth sydd yn ddisgwyliedig ohonnom.	Fel yr uchod.	Da/Good.	
Will Hughes	Bod yn hollol agored a gofalus.		Ardderchog/Excellent.	
Llinos Medi Huws	Pa bryd sydd rhaid datgan diddordeb a cael mynegi barn fel Cyngorydd.	Yr drefn o gwyno.	Ardderchog/Excellent.	
Carwyn Jones	Importance of being fair and transparent.	When to declare.	Ardderchog/Excellent.	Very good for a new Member.
Hywel Eifion Jones	Good reminder of framework.	See above comment.	Ardderchog/Excellent.	
Meirion Jones	Eglurhad pellach o chyfredol o'r rheolau.	Gweithredu o fewn y rheolau a be ydy'r cyfyngiadau - pethau sy'n rhagfarnu.	Ardderchog/Excellent.	Diolech Lynn.
Richard Owain Jones			Da/Good.	
Aled Morris Jones	Dim ymateb/No response.			
Alun Mummyery	Y ffordd i weithredu yr gywir.	Fel cwestiwn 1.	Da/Good.	
Robert G Parry, OBE	Clear understanding of protocol.	When to declare interest.	Ardderchog/Excellent.	Presentation very well presented.
Dylan Rees	What is meant by a personal and prejudicial interest.	How to apply for dispensations so I can still represent my community.	Ardderchog/Excellent.	Very informative and helpful training.
Nicola Roberts	When and when not to comment!	Contact is key.	Ardderchog/Excellent.	
Peter Standing Rogers	Very much - so much better prepared.	Listen and use of advice available.	Ardderchog/Excellent.	Tremendous delivery.
Alwyn Rowlands	That I have a lot of reading to catch up on.	The explanation given was easy to understand and very informative.	Ardderchog/Excellent.	I anticipate that I will seek more advice as time goes on.
Dafydd Rhys Thomas	Dim ymateb/No response.			
Ieuan Williams	Gwybodaeth ac y fframwaith moesegol.	Bydd angen deall y gwybodaeth pam ymhob sefyllfa lle rwyf yn fy rôl fel Cyngorydd.	Ardderchog/Excellent.	

26

<u>Gwahoddiad / Invited</u>	<u>Wedi Mynychu / Attended</u>	<u>Ymddiheuriad / Apologies</u>	<u>Dim Ymddiheuriad / No Apologies</u>
Lewis Davies	✓		
Richard Dew	✓		
Jeffrey M Evans	✓		
Jim Evans	✓		
Ann Griffith	✓		
John Griffith	✓		
Derlwyn Hughes	✓		
Kenneth Hughes	✓		
Trefor Hughes	✓		
Vaughan Hughes	✓		
T. Victor Hughes	✓		
Will Hughes	✓		
Llinos Medi Huws	✓		
Carwyn Jones	✓		
Gwilym O Jones			✓
Hywel Eifion Jones	✓		
Meirion Jones	✓		
Raymond Jones			✓
Robert Llewelyn Jones		✓	
Richard Owain Jones	✓		
Aled Morris Jones	✓		
Alun Mummery	✓		
Robert G Parry, OBE	✓		
Dylan Rees	✓		
J Arwel Roberts		Ymrwymiad gwaith / <i>Work Commitments</i>	
Nicola Roberts	✓		
Peter Standing Rogers	✓		
Alwyn Rowlands	✓		
Dafydd Rhys Thomas	✓		
Ieuan Williams	✓		

Document is Restricted

This page is intentionally left blank

Document is Restricted

This page is intentionally left blank